

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ 4432
ISSN: 1108-7315

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 139, ΧΡΟΝΟΣ 25ος, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ -ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Κ
α
λ
ή
Χ
ρ
ο
ν
ι
ά

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ Δ.Σ.Π.

(από 23/01/2018 μέχρι 31/12/2021)

Ειδική Επιτροπή Εποπτείας κατά την άσκηση (άρθρο 14 του ΚτΔ)

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης

Μέλη: Γεώργιος Καητσάς, Παναγιώτα Μπουρλητίδου, Απόστολος Κόντος, Ηλίας Χαμαριάς.

Επιτροπή Επιστημονικών Μελετών

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης

Μέλη: Βικτώρια Αθανασοπούλου, Χριστίνα Βαθειά, Ιωάννης Βρέλλης, Γεώργιος Γεραπετρίτης, Παναγιώτης Δέγλης, Μαρία Καραγκιοζοπούλου, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Ηλίας Κηλάπας, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Γεώργιος Λεβέντης, Ιωάννης Μέξης, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Ηλίας Ποηλιάης, Όλγα Σαββίδου, Κων/νος Τσαγκαρόπουλος, Ηλίας Φουφόπουλος.

Επιτροπή του άρθρου 199 του ΚτΔ & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Υπεύθυνος: Ιωάννης Καρδαράς

Μέλη: Κυριάκος Καρυδάς, Αικατερίνη Κυλιάκου, Ηλίας Τζιτζικάκης, Κων/νος Τσαγκαρόπουλος.

Επιτροπή Εμίσθων Δικηγόρων

Υπεύθυνη: Μαρία Σταματογιάννη

Μέλη: Κίμων Γκιουλιστάνης, Αικατερίνη Ιερομονάχου, Κων/νος Καλαντζάκης, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Όλγα Σαββίδου, Αλεξάνδρα Τσάμη.

Επιτροπή Λειτουργίας των Δικαστηρίων

Υπεύθυνος: Νικόλαος Μπιλίρης

Μέλη: Κυριάκος Καρυδάς, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Μιχάλης Νικ. Υδραίος, Γεώργιος Φραγκιαδάκης.

Επιτροπή Νέων Δικηγόρων

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καητσάς

Μέλη: Παναγιώτα Μπουρλητίδου, Πολυχρόνης Περιβολάρης. Διονύσιος Πλέσσας, Ευφημία Τσιλικιώτη.

Επιτροπή Πληροφορικής

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καρατζάς

Μέλη: Χρήστος Πη. Ηλιάδης, Δέσποινα Λιαπάκη, Ειρήνη Μουγιάκου, Διονύσιος Πλέσσας.

Εξώφυλλο: Πίνακας ζωγραφικής

Σταύρος Αθ. Γουδής

Σπετσιώτικο "Μπρίκι" του Αγώνα 1821,

φέρον σημαία Αθανασίου Γουδή

Ελαιογραφία σε μουσαμά 45Χ65

Νοέμβριος 1996

Χρονιά Νέων Προκλήσεων

Το 2019 ήδη προελαύνει και όλοι μας –άλλος λιγότερο άλλος περισσότερο- δεν μπορούμε να μην αναλογιστούμε πως μια ακόμη χρονιά προστέθηκε στον λογαριασμό της ζωής μας. Η χρονιά, το έτος, η πιο χαρακτηριστική ίσως μονάδα μέτρησης της διάρκειας της ανθρώπινης ζωής, που όμως δεν είναι παρά ένα ελάχιστο κομμάτι του άπειρου Χρόνου, αυτής της θαυμαστής και βασανιστικής συνάμα ανθρώπινης επιπόνησης. Βασανιστικής, ιδιαίτερα για εμάς τους δικηγόρους που, λοξοκοιτώντας με αγωνία το ρολόι, αγωνιζόμαστε διαρκώς να προλάβουμε, να χωρέσουμε όλες εκείνες τις ατέλειωτες εκκρεμότητες μέσα σε ένα ταπεινό εικοσιτετράωρο. «Δεν μπορεί να γίνει κανείς άγιος όταν δουλεύει δεκαέξι ώρες την ημέρα» υποστήριζε ο Ζαν-Πολ Σαρτρ, ενώ ο Αλμπέρ Καμύ διαπίστωνε με μελαγχολία «στην πραγματικότητα δεν ζούμε παρά μερικές ώρες της ζωής μας». Καλό είναι να θυμόμαστε κάπου-κάπου αυτά τα λόγια. Αν βέβαια προλαβαίνουμε...

Στην αρχή της νέας χρονιάς λοιπόν, πάντα αισιόδοξοι πως τα καλύτερα έρχονται και το Σπετσιώτικο 'Μπρίκι' του πολυτάλαντου Σταύρου Γουδή που κοσμήει το εξώφυλλο του περιοδικού, μοιάζει να μας δείχνει τη ρότα για ασφαλείς και γαλήνιες πλεύσεις, αν και η αλήθεια είναι πως δικηγορία και πρεμία είναι πράγματα ασυμβίβαστα. Ειδικά για το 2019, που προμηνύεται μια χρονιά γεμάτη νέες προκλήσεις· η προστασία των δανειοληπτών μοιάζει να τελειώνει, η εφαρμογή της υποχρεωτικής διαμεσολάβησης πρόκειται να ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο, ετοιμάζονται (για μια ακόμη φορά!) μεγάλες αλλαγές σε θεσμικά νομοθετήματα, η προστασία των προσωπικών δεδομένων αυστηροποιείται, η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων ήδη εφαρμόζεται... Και, ως μην το ξεχνάμε, είναι μια χρονιά εκλογών: φέτος θα διεξαχθούν όλων των ειδών οι εκλογές και μάλιστα όλες (πλην των βουλευτικών - ή μήπως κι αυτές μαζί με τις άλλες;) την ίδια Κυριακή! «Χαράς ευαγγέλια» για τους δικαστικούς αντιπροσώπους, που θα αναγκαστούμε να διεξάγουμε ταυτόχρονα πολλαπλές εκλογές, συχνά χωρίς καν εφορευτικές επιτροπές.

Μια και ο λόγος για προκλήσεις, στο παρόν τεύχος ο **Γιώργος Κατσαός** μας παρουσιάζει ένα ιδιαίτερα κατατοπιστικό ιστορικό του μακρού δικαστικού αγώνα των δανειοληπτών των δανείων σε Ελβετικό Φράγκο, ενώ ο **Κων/νος Τσαγκαρόπουλος** ταξινο-

μεί τις πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις στο θέμα των αναδρομικών των συνταξιούχων, που τόσο θόρυβο προκάλεσε τελευταία. Ο **Στέλιος Φαζάκης** συνοψίζει την εκδήλωση του Συλλόγου σχετικά με τα ολοένα και πιο ανησυχητικά περιστατικά βίας και καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μια ακόμη επιτυχημένη εκδήλωση μετά από εκείνη που διοργάνωσε ο ΔΣΠ μαζί με την Ένωση Ελλήνων Ποινολόγων σχετικά με την Ανάκριση, αλλά και εκείνη για τα αναδρομικά των συνταξιούχων. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει ακόμη, μια πρώτη προσέγγιση της **Μαίρης Φλωροπούλου-Μακρή** για τα διεθνή νομικά θέματα που προκύπτουν από το BREXIT.

Η γνωστή πια στο πανελλήνιο εξοντωτική ποιήτρια που επιβλήθηκε στην καθαρίστρια, η οποία πλυστογράφησε το απολυτήριο δημοτικού, αποτέλεσε την αφορμή των, για μια ακόμη φορά, κείριων «ΣΤΙΞΕΩΝ» του **Δημήτρη Πιστικού**, ενώ ο **Θωμάς Σταμόπουλος** επιμένει να επισημαίνει τα κακώς κείμενα στην απονομή της Δικαιοσύνης. Και, μια και βρισκόμαστε μόλις λίγες ημέρες μετά τις γιορτές, ο **Δημήτρης Σταθακόπουλος**, αφού μας «συστήνει» τους ανά τον κόσμο «ΑγιοΒασίληδες», μας θυμίζει πως τα Χριστούγεννα δεν έχουν καμιά σχέση με τον πλούτο, την κατανάλωση και την ψευδο-χαρά, που πλέον τα χαρακτηρίζουν στις δυτικές κοινωνίες, ενώ η **Ιωάννα Γεωργούλια** γράφει για τα «Ηλιογέννα», τον πρόγονο των Χριστουγέννων στην Αρχαία Ελλάδα. Τέλος, ο **Διονύσιος Τσελένης** αναβιώνει τη Μάχη της Ηλεκτρικής στο Κερασίνο, μια από τις τελευταίες ιστορίες αντίστασης πριν την απελευθέρωση της Χώρας από τους Γερμανούς, ενώ ο **Μιχάλης Βλάχος** συνεχίζει και σε αυτό το τεύχος την απαρίθμηση της καταστροφής των πολιτιστικών θησαυρών της πόλης, αυτή τη φορά αναφερόμενος στους χαμένους Αρχαιολογικούς Χώρους. Το τεύχος κλείνει με δυο εξαιρετικά ποιήματα του **Γιάννη Ιωσηφέλλη**.

Η Συντακτική Επιτροπή της Δ.Ε. ευχαριστεί τους συναδέλφους για την ολοένα αυξανόμενη συμμετοχή τους στην αρθρογραφία του περιοδικού και εύχεται σε όλους καλή και δημιουργική χρονιά, με υγεία και πολλές, καλές δουλειές.

Ηλίας Τζιτζικάκης
Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ISSN: 1108-7315
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ.: 210-4176.251
<http://www.dspeir.gr>
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΑΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
itzitzikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ
lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

Αβραμίδης Γιάννης
Αποστολίδου Λίλη
Βλάχος Μιχάλης
Βούτας Γιάννης
Γεωργούλια Ιωάννα
Δερμιτζάκη Στέλλα
Κατσαγώνη Βασιλική
Κόντος Απόστολος
Λακούτσος Πέτρος
Μανάλης Κώστας
Μπαλάσκας Αριστομένης
Μιχαλακάκος Θεόδωρος
Πατεστής Γιώργος
Πατρίκοπούλου Ελένη
Πιστικός Δημήτριος
Πλήσσας Διονύσης
Σαββίδου Όλγα
Σταθακόπουλος Κώστας
Τσαγκαράκη Κική
Τσελέντης Διονύσης
Τσουρούλης Ευάγγελος
Φλωροπούλου - Μακρή Μαίρη
Χλούπης Γιώργος

Σημείωμα της συντακτικής επιτροπής	σελ. 1
Κοπή πίτας 2019	σελ. 3
Δάνεια σε Ελβετικό φράγκο του Γεωργίου Καητσά	σελ. 7
Οι τελευταίες νομολογιακές εξελίξεις για το θέμα των αναδρομικών του Κων. Τσαγκαρόπουλου	σελ. 14
Επιστημονικές εκδηλώσεις-Ημερίδες	σελ. 19
Βία Φαινόμενα vs Αξιακού Συστήματος του Στέλιου Φαζάκη	σελ. 20
7 ^ο Εθνικοί Αγώνες Εργασιακού Αθλητισμού	σελ. 22
Νέα και Ανακοινώσεις ΔΣΠ	σελ. 23
Ολομέλεια Προέδρων Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος	σελ. 25
CCBE: BREXIT και Δικηγόροι-Διεθνή Νομικά θέματα της Μαίρης Φλωροπούλου-Μακρή	σελ. 26
PARISTAMAI	σελ. 28
Επιστημάνσεις του Θωμά Σταμόπουλου	σελ. 30
ΣΤΙΞΕΙΣ: Δίπτυχη, απaráδεκτη και περιττή σκληρότητα του Δημητρίου Πιστικού	σελ. 32
Χριστούγεννα, η Χειμερινή περίοδος κατανάλωσης «εικονικής» ψευδοχαράς; του Δημήτρη Σταθακόπουλου	σελ. 36
ΕΙΡΕΣΙΩΝΗ: Ένα αρχαίο έθιμο, πρόγονος του Χριστουγεννιάτικου δέντρου ΗΛΙΟΥΓΕΝΝΑ (ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ) στην Αρχαία Ελλάδα της Ιωάννας Γεωργούλια	σελ. 39
ΕΔΩ...ΠΕΙΡΑΙΑΣ: Μια Μάχη στην καρδιά της απελευθέρωσης του Διονύση Τσελέντη	σελ. 44
Απαρίθμησης καταστροφής πολιτιστικών θησαυρών της Ελλάδος Β.- Αρχαιολογικών χώρων του Μιχάλη Βλάχου	σελ. 46
ΠΟΙΗΜΑΤΑ : Λίστα σχεδίων-Χριστούγεννα 2018-Δικαιοσύνη και Παραγραφή του Γιάννη Ιωσηφέλλη	σελ. 48

Την Κυριακή, 13 Ιανουαρίου 2019, ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, γιόρτασε την αλλαγή του χρόνου με την κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας στην αίθουσα εκδηλώσεων της Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά. Την εορταστική ατμόσφαιρα στην εκδήλωση έδωσαν οι μουσικές και τα τραγούδια της χορωδίας του Συλλόγου υπό τη διεύθυνση του πιανίστα και δικηγόρου, κ. Μάριου Καζά και της παιδικής χορωδίας.

Τους εκλεκτούς προσκεκλημένους υποδέχθηκαν ο Πρόεδρος του Συλλόγου, κ. Γιώργος Σταματογιάννης και τα μέλη του Δ.Σ.

Ο κ. Πρόεδρος, καλωσορίζοντας τους παρευρισκομένους, έκανε μια ανασκόπηση της χρονιάς που πέρασε, αλλά και εξέφρασε τις απόψεις του για θέματα που απασχολούν συνολικότερα την ελληνική κοινωνία. Μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε στα ακόλουθα:

«Έχουν περάσει κοντά 10 χρόνια απότου βρεθήκαμε στο κατώφλι των μεγάλων κοινωνικοοικονομικών και πολιτικών αλλαγών. Στην πρωτοχρονιάτικη γιορτή μας τότε ήμασταν ακόμη ανυποψίαστοι για το τί επρόκειτο να ακολουθήσει, θεωρώντας ότι σε πολλούς τομείς οι εξελίξεις θα έπαφναν το δρόμο τους, με τον τρόπο που ξέραμε και είχαμε συνηθίσει τις τελευταίες δεκαετίες. Όμως το μέλλον διαρκεί, που έγραφε και ο Γάλλος φιλόσοφος Λουί Αλτουσέρ για άλλους λόγους βέ-

βαια, και η μέχρι σήμερα διαδρομή μάς απέδειξε, και κάποιες φορές βία, πως προκειμένου να αποδυναμωθούν τα αίτια της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής κρίσης και να μας βρει η επόμενη χρονιά ένα βήμα μπροστά από την προηγούμενη, απαιτείται ο ειλικρινής απολογισμός της χρονιάς που πέρασε και η στοχοθεσία για τη νέα. Η τελευταία σε καμία περίπτωση δε διαμορφώνεται αυθαίρετα. Αντίθετα, είναι απόρροια των σκέψεων, των αντιλήψεων και των δράσεων των ανθρώπων που απαρτίζουν την εκάστοτε κοινωνική ομάδα. Στην προκειμένη περίπτωση, η βάση για την επίτευξη των εκάστοτε στόχων αποτελείται κυρίως από εμάς τους Δικηγόρους.

Το ίδιο ενωμένοι και απαλλαγμένοι από ιδεοληψίες θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε με εντιμότητα, καθαρό λόγο και αποφασιστικότητα τα μεγάλα ζητήματα που γεννώνται στους καιρούς που διανύουμε, στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, που τώρα αντιλαμβανόμαστε πρακτικά τί ακριβώς σημαίνει, των πολιτικών επιλογών της Ευρώπης για το δημογραφικό πρόβλημα, για τα ζητήματα της ανεργίας, των γεωπολιτικών μεταβολών και της προστασίας του κοινωνικού κράτους. Στα πλαίσια αυτά, η Δικαιοσύνη αποτελεί ιστορικά αποδεδειγμένα το έρμα για την προστασία των αξιών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πρέπει έτσι να αντιληφθεί ο Δικηγόρος ότι η Δικηγορία δεν είναι πλέον μόνο η δίκη στο Δικαστήριο. Οι εποχές έχουν αλλάξει. Οι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών βρίσκονται πλέον δυναμικά στο προσκήνιο, διολισθαίνουν στην καθημερινότητά μας, δημιουργώντας επιτακτικά την ανάγκη να προσαρμοστούμε στα σύγχρονα δεδομένα, να τα κάνουμε κομμάτι της δουλειάς μας και να μην εμμένουμε σε μία αρνητική και απωθητική στάση απέναντι σε κάθε τι καινούργιο. Να μην ξεχνάμε ότι ο πυρήνας της δικηγορίας είναι η συμβουλή, η ουσιαστική και συνολικότερη παρέμβαση στην κοινωνία. Άλλωστε ποιάς μπορεί να επιδοθεί

πιο αποτελεσματικά σε όλα αυτά από τον Δικηγόρο. Ας μην βλέπουμε λοιπόν το καινούργιο, το άγνωστο ως κάτι κακό, αλλά ας το αφομοιώσουμε και ας το ενσωματώσουμε στη δουλειά μας και στην καθημερινότητά μας. Στο σημείο αυτό οφείλουν και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι, στο βαθμό που τους αντιστοιχεί, να προσανατολίσουν τα μέλη τους προς αυτές τις νέες προκλήσεις...

Χρήσιμο στο σημείο αυτό είναι επισκοπήσω μόνο ορισμένες από τις δραστηριότητες που κατέδειξαν την παρουσία του Δ.Σ.Π. αλλά και εν γένει του σώματος των Δικηγόρων μέσα από τα θεσμικά τους όργανα (Συντονιστική, Ολομέλεια)

Παρεμβάσεις στον Κώδικα Δικηγόρων, με αποσαφήνιση των στόχων για τη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των δικηγορικών συλλόγων και ότι δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Οι ασφαλιστικές εισφορές σε κύρια και επικουρική σύνταξη και οι ουσιαστικές μειώσεις αυτών που ισχύουν από 1-1-2019.

Έχει υποβληθεί αρμοδίως το αίτημα για αύξηση της απαλλαγής από το Φ.Π.Α για ετήσιο εισόδημα από τη συγκεκριμένη πηγή μέχρι 25.000 ευρώ.

Απρόσκοπτη, αλλά με καθυστερήσεις ως προς την εκκαθάριση της αμοιβής λειτουργία του συστήματος νομικής βοήθειας για πολίτες χαμηλού εισοδήματος με την πολύτιμη βοήθεια των γραμματειών των Δικαστηρίων. Επίκειται νομοθετική τροποποίηση σύμφωνα με την οποία, όταν θα γίνεται η εκκαθάριση της δαπάνης για την παρασχεθείσα υπηρεσία από το ΤΑΧΔΙΚ και καταβάλλεται η αμοιβή τότε θα καταβάλλεται και ο αναλογών ΦΠΑ και θα γίνονται οι κρατήσεις.

Δωρεάν παροχή νομικής βοήθειας από νέους Δικηγόρους σε ανηλίκους και νέους έως 35 ετών, που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά και οικονομικά ομάδες σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας, καθώς και σε γυναίκες θύματα έμφυλης βίας σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών σε θέματα ισότητας.

Έκφραση αλληλεγγύης προς τους πυρόπληκτους στο Μάτι και απόφαση για δωρεά στο ΚΑΤ ενός εσωτερικού λαρυγγοσκοπίου μέγιστης ακρίβειας, αξίας 5.600 ευρώ για αντιμετώπιση τέτοιων

καταστάσεων, ενώ παράλληλα προβήκαμε σε έκτακτη αιμοδοσία, πέραν της τακτικής που κάνουμε κάθε χρόνο και έχοντας δημιουργήσει Τράπεζα Αίματος σε συνεργασία με το Τζάνειο Νοσοκομείο.

Σε συνεργασία με την Αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σειρά σεμιναρίων για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό προστασίας προσωπικών δεδομένων, που έχει μπει στη ζωή μας από το Μάιο 2018.

Από 26-11-2018 είναι πλέον εφικτή σε πραγματικό χρόνο η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων στο Πρωτοδικείο Πειραιά, ενώ ήδη λειτουργεί η αντίστοιχη εφαρμογή στο Ειρηνοδικείο Πειραιά και Νίκαιας, η έκδοση ψηφιακών πιστοποιητικών, παράλληλα δε στο Σύλλογο οι Δικηγόροι ανανεώνουν ψηφιακά τις υπογραφές.

Συμμετοχή στη Διοικούσα Επιτροπή του Ταμείου Νομικών για θέματα των ασφαλισμένων νομικών, αλλά και στο Δ.Σ. Εθνικής Σχολής Δικαστών για ζητήματα λειτουργίας και επιμόρφωσης των δικαστικών λειτουργών.

Συμμετοχή στην Επιτροπή Επάρκειας, όπου μπηκαν κανόνες για την αναγνωριστικότητα των πτυχίων Νομικής εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη διαγωνιστική διαδικασία της, ενώ στην Επιτροπή Αξιολόγησης με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια εξατομικεύονται τα επαγγελματικά προσόντα του πτυχιούχου Νομικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να εγγραφεί ως ασκούμενος.

Ημερίδες και συνέδρια με νομικό περιεχόμενο και εκδηλώσεις με θέματα νομικού και εν γένει κοινωνικού ενδιαφέροντος (κοινωνικά δικαιώματα,

αναδρομικά συνταξιούχων)

Καταδίκη τρομοκρατικών ενεργειών κατά συναδέλφων στον Πειραιά (πολιτική Αγωγή στην υπόθεση του δολοφονηθέντος Παύλου Φύσσα), επίσης βομβιστική επίθεση σε γραφείο συναδέλφου Πειραιά, αφού ο ρόλος του Δικηγόρου ως υπερασπιστή των δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών είναι αδιαπραγμάτευτος σε έναν κράτος δικαίου...

Παράλληλα εκφράστηκε με τον πλέον εμφαντικό τρόπο η αντίθεση μας για ποινική δίκη σε κακούργημα χωρίς συνήγορο κατ' άρθρο 340 ΚΠΔ, σε κάθε δε περίπτωση, όταν γίνεται κατάχρηση της εκπροσώπησης, να υπάρξει αυστηρός περιορισμός της σε πολυπρόσωπες ή μακράς διάρκειας δίκες.

Ο αναστοχασμός είναι απαιτούμενος. Η διαρκής εκπαίδευση των δικηγόρων και η δημιουργία σχετικών δομών διαβίου μάθησης τους είναι μία πρόκληση, παρόντες οι θεσμοί εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών, μάλιστα στον Πειραιά έχουμε το ΚΕΔΙΠ, ένα εξαίρετο και πρωτοπόρο σε πολλούς τομείς κέντρο εκπαίδευσης υποψήφιων διαμεσοληβητών, ενώ επίκειται και η λειτουργία του Κέντρου Διαιτησίας, διαρθρωμένου κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Η ηλεκτρονική δικαιοσύνη είναι στο προσκήνιο.

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια στον απολογισμό μας είναι το μείζον ζήτημα της **μεταστέγασης των Δικαστηρίων** στο κέντρο της πόλης, στην πρώτη Ράλληο Σχολή. Η ειδοποιός διαφορά σε σχέση με το παρελθόν είναι ότι από τριμήνου και πλέον οι αρμόδιες υπηρεσίες (νομικές και τεχνικές) των συμβαλλομένων μερών (Υπουργείο Δικαιοσύνης, ΤΑΧΔΙΚ και Δήμος Πειραιά) έχουν ξεκινήσει μια εργώδη προσπάθεια στη σύνταξη της προγραμματικής

συμφωνίας με τα συνημμένα σε αυτή παραρτήματα, προκειμένου να γίνει δυνατή η προκήρυξη του έργου. Τα εμπόδια αρκετά, αλλά όχι ικανά για να υπαναχωρήσουμε.

Η Δικηγορία είναι ευχή μα συνάμα φορτίο βαρύ. Πάθος, προκλήσεις, χαρές και απογοητεύσεις συνοδεύουν την καθημερινότητα κάθε δικηγόρου. Ένα λειτούργημα που δοκιμάζεται τα τελευταία χρόνια, τείνοντας να μετατραπεί σε απλό επάγγελμα, απεικονιζόμενο του δημοσίου χαρακτήρα του και εκθρονιζόμενο σταδιακά από την εξέχουσα και τμητική θέση που κατείχε στην ελληνική κοινωνία.

Στο σημείο αυτό οφείλει ο δικηγόρος να αντιδράσει, να εξηγήσει στους νεότερους και να θυμίσει στους μεγαλύτερους τις θεμελιώδεις αρχές και αξίες του σεβασμού, της αξιοπρέπειας, της ελευθερίας και της δημοκρατίας που απολαμβάνει κάποιος καθημερινά, θεωρώντας αυτές μάλλον αυθαίρετα ως δεδομένες.

Κλείνοντας τη σημερινή μας εκδήλωση εκ μέρους του Δ.Σ. του ΔΣΠ θα ήθελα να τονίσω ότι οι επερχόμενες αλληπαλλήλες εκλογικές αναμετρήσεις, κορυφαία αντιπροσωπευτική πράξη της δημοκρατίας, αλλά όχι και μοναδική, μπορούν να δώσουν στη νέα χρονιά τη διάσταση της ουσιαστικής γιορτής της Δημοκρατίας, όπου με την ενεργή και πολυπληθή συμμετοχή μας, με επιχειρήματα και απόψεις, θα αντιπαρατεθούμε σε εθνικό, ευρωπαϊκό και αυτοδιοικητικό επίπεδο, για να αναδείξουμε τους καλύτερους, τους πιο ικανούς, για να ξαναβρούμε το βηματισμό μας και να μεσουρανήσει ο ήλιος στην πατρίδα μας.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ανθρώπους της Ιωνιδείου σχολής, του σχολείου της καρδιάς μας για την παραχώρηση του φιλόξενου αυτού χώρου.

Εύχομαι καλή χρονιά σε όλους και στον καθένα ξεχωριστά. Υγεία και Ειρήνη»

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιά, κ.κ. Σεραφείμ ευλόγησε τους παρευρισκόμενους και ευχήθηκε για τη νέα χρονιά.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν: Από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η κ. Μαρία Γιαννακάκη, Γεν. Γραμματέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιω-

τικής Πολιτικής κ. Διονύσης Τεμπονέρας. Ο Δήμαρχος Πειραιά, Γιάννης Μώραλης, οι βουλευτές Πειραιά κ.κ. Θοδωρής Δρίτσας, Ελένη Σταματάκη, Κωνσταντίνος Δουζίνας, Γεωργία Γενιά και Κωνσταντίνος Κατσαφάδος.

Από τη δικαστική ηγεσία μας τίμησαν: Ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Βασίλειος Πέππας, η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Ξένη Δημητρίου-Βασιλοπούλου, η Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Ειρήνη Καλού και η Αρεοπαγίτης κ. Ζαμπέτα Στράτα. Ο κ. Ευθύμιος Αντωνόπουλος, Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών Σ.τ.Ε., ο κ. Νικόλαος Μακρής, ε.τ. Πρόεδρος του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου, ο κ. Αντώνιος Πλακίδας, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Δ/νσεως Εφετείου Πειραιά, ο κ. Ιωάννης Μαθούχος, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Δ/νσης του Πρωτοδικείου Πειραιά, η κ. Μαρία Κόκοτα, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Δ/νσης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά και το μέλος κ. Γεώργιος Καφφές, ο κ. Δημήτριος Ασπρογέρακας, Εισαγγελέας Εφετών Πειραιώς και ο κ. Περικλής Δράκος, Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών. Η κ. Βασιλική Βλάχου, Αντεισαγγελέας Εφετών Πειραιά και η κ. Ερασμία Λιούλη, Εφέτης Πειραιά. Η κ. Βιολέττα Λαγογιάννη, Προϊσταμένη του Ειρηνοδικείου Πειραιά και η κ. Δάφνη Μαγγανά, Προϊσταμένη του Πταισματοδικείου Πειραιά. Ο κ. Ηλίας Μπογιόκας, Προϊστάμενος της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πειραιά.

Από την τοπική αυτοδιοίκηση και τους φορείς της πόλης παρέστησαν, ο Δήμαρχος Νικαίας - Α.Ι. Ρέντη κ. Γιώργος Ιωακειμίδης, ο κ. Σταμάτιος Ράπτης, Αρχηγός Λιμενικού Σώματος και Ελληνικής

Ακτοφυλακής, ο κ. Βασίλειος Κορκίδης, Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιά, ο κ. Νικόλαος Πλατανσιώτης, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Πειραιά, η κ. Μαρία Μενεγάκου, Πρόεδρος του Οδοντιατρικού Συλλόγου Πειραιά και το μέλος Δ.Σ. κ. Σοφία Βασιλειάδου. Ο τέως Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και υποψήφιος Βουλευτής Α΄ Πειραιά κ. Στέλιος Μανουσάκης, ο πρώην Πρόεδρος ΣΣΒΕ, κ. Ευάγγελος Τσουρούλης, ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικηγόρων Ναυτικού Δικαίου, κ. Γρηγόριος Τιμαγένος, ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων κ. Ιωάννης Ηρειώτης. Οι Αντιδήμαρχοι Πειραιά κ.κ. Αθηνά Χαρβαλάκου και Κυριάκος Σιγαλάκος, ο κ. Σπύρος Σπυρίδων, μέλος της Ελληνικής Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών και πρώην Γεν. Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ο κ. Μιχάλης Πουλάκης από την ΚΤΥΠ. Ο πρώην βουλευτής Πειραιά κ. Δημήτριος Καρύδης, το μέλος της Πολιτικής Επιτροπής της ΝΔ κ. Χριστόφορος Μπουτσικάκης, ο υποψήφιος Βουλευτής Α΄ Πειραιά κ. Βασίλειος Κατσαφάδος, ο ποδηλάτης Α΄ Πειραιά κ. Πέτρος Μούγιος, ο υποψήφιος δήμαρχος Πειραιά κ. Νικόλαος Βλάχακος και ο υποψήφιος δήμαρχος Κερατσινίου-Δραπετσώνας κ. Παναγιώτης Διαλιανάκης. Ο Απόστολος Στασινόπουλος, Πρόεδρος του Συλλόγου Δικαστικών Υπαλλήλων Πειραιά και η κ. Μαρία Κεϊκογλου, Προϊσταμένη Δ/νσης Γραμματείας Εφετείου Πειραιά. Από τον Πειραιϊκό Σύνδεσμο ο κ. Γεώργιος Δρούζας και από το Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα ο κ. Φίλιππος Σκαρμαγκάς.

Την εκδήλωση επίσης τίμησαν με την παρουσία τους πολλοί δικηγόροι και φίλοι του Συλλόγου.

Του Γεωργίου Καλτσά Δικηγόρου,
Συμβούλου ΔΣ του ΔΣΠ

ΣΥΝΤΟΜΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Κατά τη διάρκεια των ετών κυρίως 2007 – 2009, αλλά και προγενέστερα και μεταγενέστερα, οι τράπεζες (όχι στο σύνολο τους), προώθησαν τα «δάνεια σε Ελβετικό φράγκο» σε μία περίοδο υψηλής συναλλαγματικής ισοτιμίας Ευρώ/Ελβετικού Φράγκου.

Για την προώθηση τους έλαβαν χώρα εκτεταμένες διαφημιστικές καμπάνιες τόσο με διαφημιστικά φυλλάδια στα καταστήματα των εν λόγω τραπεζών, όπου αναγράφονταν τα πλεονεκτήματα των εν λόγω δανείων, όσο και με πλήθος διαφημιστικών σποτ. Η διαφημιστική τους προώθηση στηρίχθηκε αποκλειστικά στη χαμηλή δόση και στο χαμηλό επιτόκιο λόγω *libor*.

Κατά την ενημέρωση των υποψηφίων δανειοληπτών (κυρίως στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων), τα στοιχεία που προάγονταν από τους τραπεζικούς υπαλλήλους, εκτός από τη χαμηλή δόση και το χαμηλό επιτόκιο ήταν η «σταθερότητα του CHF, το διεθνές νομισματικό κύρος του ΕΥΡΩ, η διαβεβαίωση ότι η ισοτιμία Ευρώ – Ελβετικού Φράγκου

(1.64), θα εξακολουθούσε να κυμαίνεται σε σταθερά υψηλά επίπεδα, όπως έδειχνε η μικρή διακύμανση της ισοτιμίας περί του 5%, μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου, την τελευταία τότε 5ετία και περί του 2% την τελευταία 2ετία».

Σημειωτέον ότι, τα εν λόγω δάνεια (κυρίως στεγαστικά) σε συνάλλαγμα CHF, ουδεμία απολύτως σχέση είχαν με τα κοινά (στεγαστικά) δάνεια σε ευρώ, όπως αυτά προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία, διότι ήταν συνδεδεμένα με την ισοτιμία ευρώ/ελβετικού φράγκου. Η απευθείας σύνδεση της οφειλής με την αγορά συναλλάγματος και η επιρριψη του συναλλαγματικού κινδύνου στους δανειολήπτες μετέβαλαν την πρωτογενή συμβατική υποχρέωση των δανειοληπτών, σε μία παροχή ουσιωδώς διάφορη από την πρωτογενή υποχρέωση για επιστροφή του δανεισματος εντόκως που βαραίνει τον οφειλέτη ενός απλού έντοκου δανείου κατά την 806ΑΚ.

Είναι σαφές ότι οι δανειολήπτες στην πραγματικότητα ανέλαβαν και μία επιπρόσθετη υποχρέωση, την υποχρέωση για αγορά συναλλάγματος, προκειμένου να εκπληρώσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις με σημαντικό κίνδυνο για τους ίδιους, τον κίνδυνο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, που μεταβάλλει το κύριο σταθερό στοιχείο της συμβάσεως, ήτοι το ίδιο το κεφάλαιο. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν πρόκειται για αμιγή σύμβαση δανείου, αλλά για μικτή σύμβαση, όπου συνδυάζεται το δάνειο με επένδυση και ως εκ τούτου τα εν λόγω δάνεια προσομοιάζαν στην πραγματικότητα με προϊόντα επενδυτικού χαρτοφυλακίου, διότι ακριβώς ήταν συνδεδεμένα ευθέως με την αγορά συναλλάγμα-

τος, αγορά, όπου καθορίζονται οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, ήτοι οι μηχανισμοί μέσω των οποίων τα διάφορα νομίσματα συσχετίζονται μεταξύ τους στην παγκόσμια αγορά, παρέχοντας την τιμή του ενός ως προς το άλλο. (ήδη δε, η επενδυτική χροιά των εν λόγω δανείων έχει γίνει αποδεκτή από τις υπ' αριθμόν ΤριμΕφΠειρ 791/2017, ΤριμΕφΝαυπλίου 457/2017, 356/2018, ΜονΕφΑθ 1611/2017).

Στην περίπτωση των δανείων αυτών βάσει της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας (**Πράξη του Διοικητή της ΤτΕ 2501/2002, κεφ. Β' αρ. 2 περ. Χ και Χί**) οι τράπεζες δια των υπαλλήλων τους, είχαν σαφώς **αυξημένη υποχρέωση** να παρέχουν επαρκή, ειδική και εξειδικευμένη **ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ, η οποία κατ' ελάχιστον περιλαμβάνει, αφενός τις επιπτώσεις που θα είχε στις δόσεις και το κεφάλαιο του δανείου, μια ΣΟΒΑΡΗ υποτίμηση του ευρώ ή αντίστοιχα ανατίμηση του ελβετικού φράγκου και τυχόν αύξηση του επιτοκίου του Ελβετικού φράγκου και αφετέρου τις μεθόδους ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ του συναλλαγματικού αυτού κινδύνου**, για να επιτευχθεί ο μεγαλύτερος δυνατός μετριασμός των κινδύνων, προκειμένου οι εκάστοτε δανειολήπτες να είναι σε θέση να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες και συνετές αποφάσεις σ' ένα τόσο σοβαρό ζήτημα, όπως ο δανεισμός τους.

Λόγω της ελλιπούς ενημέρωσης εκ μέρους των τραπεζών **καθώς και των αδιαφανών όρων που περιλαμβάνονταν στις συμβάσεις** στην πλειονότητα τους οι δανειολήπτες, είτε το πρώτον συνήπαν δανειακές συμβάσεις σε ελβετικό φράγκο κυρίως για την απόκτηση κατοικίας, είτε αντικαθιστούσαν συμβάσεις κυρίως στεγαστικής πίστης σε ευρώ με αυτές του ελβετικού φράγκου. Οι ίδιοι ουδόλως είχαν επίγνωση κατά τη λήψη του εν λόγω δανείου, του **μεγάλου κινδύνου που αναλάμβαναν έναντι μιας σοβαρής μεταβολής της ισοτιμίας ευρώ/ελβετικού φράγκου και τον τρόπο που ένα τέτοιο γεγονός, θα μπορούσε να επιδράσει στην αποπληρωμή των δανείων τους** και ως εκ τούτου ουδόλως

ζητήθηκαν εκ μέρους τους ή προτάθηκαν από τα τραπεζικά ιδρύματα, τρόποι αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου, ήτοι τρόποι **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ** τους έναντι της μεταβλητότητας του ξένου νομίσματος, προκειμένου να αιτηθούν και να συνάψουν ένα πρόγραμμα ασφάλειας συναλλαγματικού ρίσκου, ώστε να ελαττώσουν ή να εξουδετερώσουν τον κίνδυνο που προκύπτει από μια θέση εκπεφρασμένη σε ξένο νόμισμα.

Στην πορεία άρχισε να μεταβάλλεται σοβαρότατα **η ισοτιμία του ελβετικού φράγκου εις βάρος του ευρώ**. Η Ευρώπη βυθίζονταν στην «ελληνική κρίση», που στην πραγματικότητα ήταν ευρωπαϊκή κρίση, το Ευρώ βυθίζονταν έναντι των άλλων νομισμάτων και ιδιαίτερα του ελβετικού φράγκου και οι δόσεις των δανειοληπτών σε συνάλλαγμα και ελβετικό φράγκο αυξάνονταν υπέρογκα (αύξηση κατά μέσο όρο σήμερα 65% περίπου). **Το γεγονός αυτό προκάλεσε την παρέμβαση της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας**, περί τα μέσα Σεπτεμβρίου 2011, η οποία προκειμένου να αναχαιτίσει την δραματική ανατίμηση του ελβετικού φράγκου έθεσε ανώτατη τιμή στην ισοτιμία του νομίσματός τους στο **1,20** έναντι του ευρώ. Ήδη δε, την 15 Ιανουαρίου 2015 εκ μέρους της Ελβετικής Εθνικής Τράπεζας (SNB) ήρθη ο ως άνω περιορισμός της ισοτιμίας με αποτέλεσμα την πρώτη κιόλας ημέρα η ισοτιμία ελβετικού φράγκου να κατακρημνιστεί μέχρι και στο **0,9948** έναντι του ευρώ και έκτοτε η διακύμανση της είναι ελεύθερη.

Απόρροια όλων των ανωτέρω, ήταν και εξακολουθεί να είναι, οι δανειολήπτες να επιβαρυνθούν σημαντικά, διότι **ενώ κατά τον χρόνο υπογραφής των σχετικών συμβάσεων κυρίως το 2007 (όταν ξεκίνησε να διατίθενται μαζικά πλέον στους καταναλωτές αυτό το προϊόν) και εκταμίευσης των σχετικών δανείων, η ισοτιμία Ευρώ/CHF ανέρχονταν σε ποσοστό περίπου 1,65 (ή ελαφρώς μικρότερο ανάλογα το έτος που συνάφθηκε η σύμβαση), στη συνέχεια και με την αλλαγή της ισοτιμίας Ευρώ**

προς ελβετικό φράγκο οι ανωτέρω δανειολήπτες κλήθηκαν και καλούνται να πληρώσουν πλέον και μία πολύ αυξημένη μηνιαία δόση αλλά και να αποπληρώσουν συνολικό ποσό δανείων κατά πολύ μεγαλύτερο από αυτό που πράγματι δανείστηκαν και εκταμιεύτηκε, δεδομένου ότι η σημερινή συνολική απαίτηση των τραπεζικών ιδρυμάτων κατ' αυτών σε CHF με χρέωση του αντίστοιχου λογαριασμού με το ισότιμό τους σε Ευρώ, θα πρέπει να υπολογισθεί με την τιμή πώλησης των ελβετικών φράγκων που ισχύει κατά την ημερομηνία καταβολής της σχετικής οφειλής, σύμφωνα με το ημερήσιο δελτίο συναλλάγματος της τράπεζας, η σχετική ισοτιμία του οποίου ανέρχεται σήμερα περίπου στο **0,99697** ή και μικρότερη.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η μεγαλύτερη δίκη συλλογικής αγωγής κατά τράπεζας που έχει καταγραφεί τις τελευταίες δεκαετίες, πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 3 Δεκεμβρίου 2018 στον Άρειο Πάγο, με τη συμμετοχή τριών καταναλωτικών οργανώσεων, του Συλλόγου Δανειοληπτών Ελβετικού Φράγκου και 3.500 δανειοληπτών σε ελβετικό φράγκο. Ο γράφων έχει την τιμή να συμμετέχει, εκπροσωπώντας, μεταξύ άλλων συναδέλφων, το Σύλλογο Δανειοληπτών Ελβετικών Φράγκου και άλλους δανειολήπτες του προϊόντος.

Στη δίκη αυτή οι δανειολήπτες προχωρούν έχοντας, μεταξύ άλλων, ως όπλο τους και μία σειρά αποφάσεων από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει ήδη κρίνει αμετάκλητα ότι ο όρος που επιβαρύνει τον οφειλέτη με τον συναλλαγματικό κίνδυνο είναι καταχρηστικός.

Ειδικότερα:

Την 30-4-2014 εκδόθηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης η απόφαση στην υπόθεση C-26/13 Kasler και Kaslerné Rabai,

Περίληπτικά, η εν λόγω απόφαση, εκκινώντας από τη θέση, ότι πριν την σύναψη της σύμβασης, η πληροφόρηση του καταναλωτή σχετικά με τους όρους και τις συνέπειες της σύμβασης είναι ουσιώδους σημασίας, δεδομένου ότι μέσω αυτής της πληροφόρησης ο καταναλωτής αποφασίζει αν επιθυμεί να δεσμευτεί από τους όρους που έχει προδιατυπώσει ο προμηθευτής, συμπεραίνει ότι «η απαίτηση περί διαφάνειας των συμβατικών ρητρών που επιβάλει η οδηγία 93/13 δεν μπορεί να αφορά απλώς και μόνο τον κατανοητό τους χαρακτήρα από τυπική και γραμματική άποψη». Μάλιστα αυτή η απαίτηση διαφάνειας, όσο αφορά το επίπεδο πληροφόρησης του καταναλωτή, πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, δεδομένου ότι το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η Οδηγία στηρίζεται στην αντίληψη ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε υποδεέστερη κατάσταση έναντι του προμηθευτή (σκέψη 39 και 72 της απόφασης).

Δυνάμει της ανωτέρω απόφασης, Ο ΓΟΣ σύμβασης δανείου σε ελβετικό φράγκο που παρέιχε ουγγρική τράπεζα με το ίδιο περιεχόμενο με τον επίδικο ΓΟΣ των εγχώριων συμβάσεων, κρίθηκε ως καταχρηστικός λόγω της αδιαφάνειας του:

Η πολυπλοκότητα του μηχανισμού μετατροπής, που χρήζει εξειδικευμένης και αναλυτικής προσυμβατικής ενημέρωσης, καταδείχθηκε όλως προσφάτως από το ΔΕΕ με την από 20.09.2017 ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΑΘΜΟ στην υπόθεση c-186/16 (Ruxandra Paula Andriciu c.λπ. κατά Banca Româneasc SA).

Η μη τήρηση δε των ανωτέρω υποχρεώσεων συνιστά εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων παραβίαση της αρχής της διαφάνειας:

Σκ. 51 «Κατόπιν των ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13 έχει την έννοια ότι η απαίτηση μια συμβατική ρήτρα να είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό επιτάσσει, στις περιπτώσεις συμβάσεων δανείου, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να παρέχουν στους δανειολήπτες επαρκή πληροφόρηση ώστε αυτοί να είναι σε θέση να λαμβάνουν συνετές και εμπειριστατωμένες αποφάσεις. Συναφώς, η απαίτηση αυτή συνεπάγεται ότι ρήτρα βάσει της οποίας η εξόφληση του δανείου πρέπει να γίνει στο ίδιο νόμισμα με εκείνο στο οποίο αυτό συνομολογήθηκε πρέπει να γίνεται κατανοητή από τον καταναλωτή τόσο από τυπικής και γραμματικής απόψεως όσο και ως προς το συγκεκριμένο αποτέλεσμά της, υπό την έννοια ότι ο μέσος καταναλωτής, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως επιμελής και ενημερωμένος, δύναται όχι μόνο να γνωρίζει το ενδεχόμενο ανατιμήσεως ή υποτιμήσεως του ξένου νομίσματος στο οποίο έχει συναφθεί το δάνειο, αλλά επίσης να αξιολογεί τις δυνητικά σημαντικές οικονομικές συνέπειες μιας τέτοιας ρήτρας στις οικονομικές του υποχρεώσεις».

Εν κατακλείδι, στις 20.09.2018, δημοσιεύθηκε η απόφαση c-51/2017 του ΔΕΕ, (Teréz Ilyés και Emil Kiss κατά των OTP Bank και OTP Factoring):

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι ο καταχρηστικός χαρακτήρας μη σαφούς συμβατικής ρήτρας βάσει της οποίας ο δανειολήπτης φέρει τον συναλλαγματικό κίνδυνο και η οποία δεν απηχεί νομοθετικές διατάξεις μπορεί να υπαχθεί σε δικαστικό έλεγχο

Το Δικαστήριο σημειώνει στην απόφασή του ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πρέπει να παρέχουν στους δανειολήπτες επαρκή πληροφόρηση ώστε

αυτοί να είναι σε θέση να λαμβάνουν συνετές και εμπειριστατωμένες αποφάσεις.

Αυτό συνεπάγεται ότι η ρήτρα περί του συναλλαγματικού κινδύνου πρέπει να γίνεται κατανοητή από τον καταναλωτή τόσο από τυπική και γραμματική άποψη όσο και ως προς το συγκεκριμένο περιεχόμενό της.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο σαφής και κατανοητός χαρακτήρας των συμβατικών ρητρών πρέπει να εκτιμάται, κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης, σε συνάρτηση με όλες τις περιστάσεις που περιέβαλαν τη σύναψή της, καθώς και με όλες τις άλλες ρήτρες της σύμβασης, μολονότι ορισμένες από τις ρήτρες αυτές κηρύχθηκαν ή θεωρήθηκαν καταχρηστικές και, ως εκ τούτου, άκυρες από τον εθνικό νομοθέτη σε μεταγενέστερο χρόνο.

Σε εθνικό επίπεδο, απόφαση σταθμό αποτελεί η υπ' αριθμ. 791/2017 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πειραιά, σύμφωνα με την οποία «Για τη θεμελίωση της απαιτούμενης διαφάνειας των σχετικών συμβάσεων απαιτείται η προ της υπογραφής της δανειακής σύμβασης σαφής και εμπειριστατωμένη ενημέρωση των δανειοληπτών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους μέσω της ευκρινούς διατύπωσης του τρόπου λειτουργίας της συναλλαγματικής ισοτιμίας, της μεθόδου και των ιδιοτεροτήτων του μηχανισμού μετατροπής του εγχωρίου νομίσματος σε ξένο, της σχέσης μεταξύ του μηχανισμού αυτού και τυχόν άλλων, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να διαγνώσει εκ των προτέρων, τόσο το ύψος των μηνιαίων τοκοχρεολυτικών δόσεων, που καλείται να καταβάλει για την αποπληρωμή του δανείου του, όσο και για το ύψος του ανεξόφλητου κεφαλαίου του τελευταίου, σε περίπτωση, που η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου διαφοροποιείται σε βάρος του πρώτου. Ορθώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο θεώρησε άκυρο τον συγκεκριμένο προδιατυπωμένο όρο και διέταξε όπως οι εφεσίβλητοι οφείλουν να κατα-

βάλλουν μηνιαίες δόσεις σε ευρώ και με βάση την ισοτιμία των δύο νομισμάτων κατά τον χρόνο εκταμίευσης των δανείων».

Σχετικά, πρέπει να επισημανθεί ότι με τον επίδικο όρο δεν καθίσταται σαφές αν το αντικείμενο της παροχής είναι όντως οφειλή σε συνάλλαγμα (στις περισσότερες συμβάσεις στο σχετικό όρο περιλαμβάνεται η φράση “εφόσον το δάνειο έχει χορηγηθεί σε συνάλλαγμα”)¹. Ανεξάρτητα, όμως, από το αν η εκταμίευση πραγματοποιήθηκε σε συνάλλαγμα ή εγχώριο νόμισμα, το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ερμηνευτικά σημαντικά στοιχεία (το σκοπό και τη φύση της σύμβασης, την ανάγκη προστασίας του καταναλωτή, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 4 εδ. α Ν.2251/1994 αλλα και τις ειδικές συνθήκες που συνοδεύουν τη συγκεκριμένη περίπτωση), συγκεκριμενοποιεί την καλή πίστη ερμηνεύοντας τη σύμβαση ως δάνειο με ρήτρα αξίας συναλλάγματος. Σε αυτήν την περίπτωση, δεν τίθεται θέμα εφαρμογής της ΑΚ 291. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, “με τον επίμαχο ΓΟΣ αλλοιώθηκε ο σκοπός και η λειτουργία των ένδικων δανειακών συμβάσεων, εφόσον αυτές δεν επιτελούν καθαρά δανειακούς σκοπούς, αλλά εμπεριέχουν και επενδυτικής φύσεως αποτελέσματα και οικονομικές συνέπειες”. Η γνώση των παραπάνω συνθηκών από την τράπεζα διαδραματίζει – ορθά - ιδιαίτερο ρόλο στην κρίση του δικαστηρίου σχετικά με την αναζήτηση του αντικειμενικού νοήματος της σύμβασης, υπό το πρίσμα της καλής πίστης.

Συναφώς, υποστηρίζεται ότι, αν για τη σύναψη ενός δανείου σε συνάλλαγμα ο καταναλωτής πρέπει να έχει ενημερωθεί για τις συνέπειες της σύμβασης αυτής, ο έλεγχος καταχρηστικότητας θα αφορούσε την ίδια τη φύση της παροχής, αν δηλαδή είναι έγκυρη η ανάληψη υποχρέωσης σε συνάλλαγμα ή ρήτρα συναλλάγματος. Επομένως, εάν ο όρος κρινόταν καταχρηστικός και προέκυπτε κενό στη σύμβαση, το κενό αυτό θα αφορούσε το συμβατικό τύπο, δηλαδή αν πρόκειται για οφειλή σε συνάλλαγμα ή οφειλή σε ευρώ και όχι αν ορθώς εφαρμόζεται η νομιναλιστική αρχή². Σε μια τέτοια περίπτωση, η προσφυγή στο ενδοτικό δίκαιο, ως πρώτο βήμα πλήρωσης του κενού³, δε θα είχε αποτέλεσμα, αφού δεν υπάρχει πρότυπη ρύθμιση που να αντιμετωπίζει το ζήτημα αυτό, δηλαδή τη φύση της παροχής⁴. Ως εκ τούτου, ο δικαστής θα έπρεπε να προβεί σε συμπληρωτική ερμηνεία, χωρίς να δεσμεύεται από τον κάποιον κανόνα ενδοτικού δικαίου⁵.

Τέλος, ενδιαφέρον έχουν οι αξιολογικού περιεχομένου σκέψεις του Εφετείου, κατά την εξέταση του ενδεχόμενου πλήρωσης του συμβατικού κενού με τη διάταξη της ΑΚ 291. Στο σημείο αυτό, η απόφαση ακολουθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια τη μεθοδολογία που αναφέρθηκε παραπάνω, επιχειρώντας να προσδιορίσει ποια ρύθμιση αρμόζει στο κρινόμενο ζήτημα, ως εάν στη σύμβαση να υπήρχε κενό. Διατυπώνει, βέβαια, την άποψη που ήδη υποστηρίζεται, ότι δηλαδή η εφαρμογή της ΑΚ 291 θα παραβίαζε την αρχή της μη διάσωσης του καταχρηστικού

1. Σπυράκος, ΔΕΕ 2015, 836.

2. Σπυράκος, ΔΕΕ 2015, 837.

3. Δελής, ΓΟΣ, 353.

4. Σπυράκος, ο.π.

5. Αξίζει να αναφερθεί η άποψη ότι η εξηγητική ερμηνεία της σύμβασης ως δανείου με ρήτρα αξίας συναλλάγματος δεν είναι απαραίτητη, καθώς η ΑΚ 291 θέτει διακριτική ευχέρεια του οφειλέτη ως προς το νόμισμα της πληρωμής, ενώ η επίδικη συμβατική ρήτρα θεσπίζει διαζευκτική ενοχή, επομένως η διάταξη θα εφαρμοστεί μόνο εφόσον επιλεγεί από τον οφειλέτη η πληρωμή σε ελβετικό φράγκο, οπότε η ενοχή θα συγκεντρωθεί σε μία (έτσι η ΠΠρΝαυπλ 456/2017, Νομος, καθώς και Καράκωστας/Βρεττού, ΕφαΔ 2015, 1052).

όρου⁶. Επεκτείνει, όμως, τις σκέψεις της σε μια γενικότερη αμφισβήτηση της εφαρμογής της νομιναλιστικής αρχής στην επίδικη σχέση, υπό το πρίσμα της αρχής της διαφάνειας. **Πράγματι, στις συμβάσεις αυτές, ο συμβατικός όρος δεν ελέγχεται τόσο για το ρυθμιστικό του περιεχόμενο αλλά για το περιεχόμενο που δεν έχει, αν και θα έπρεπε, δηλαδή την ενημέρωση και διαφώτιση σχετικά το συναλλαγματικό κίνδυνο και την λήψη πρόνοιας για τον καταναλωτή, μέσω της ορθής κατανομής και αντιστάθμισης του. Μπορεί μιν η απόφαση να φαίνεται ότι εντάσσει την προβληματική της στο πλαίσιο θεώρησης της σύμβασης ως δανείου με ρήτρα αξίας συναλλάγματος, ωστόσο οι σκέψεις της είναι δυνατό να αξιοποιηθούν και πέραν της θεώρησης αυτής. Διότι ακόμα και αν θεωρηθεί ότι υφίσταται πράγματι οφειλή σε συναλλάγμα, δεν είναι αυτονόητο ότι η νομοθετική εξισορρόπηση της ΑΚ 291 ανταποκρίνεται στις αξιολογικές ιδιομορφίες της επίδικης σύμβασης⁷.**

Πράγματι, η κατανομή του συναλλαγματικού κινδύνου που προβλέπει η ΑΚ 291, θα μπορούσε να θεωρηθεί αξιολογικά εξισορροπητική, αν τα δύο συμβαλλόμενα μέρη (δανειστής και οφειλέτης) βρισκόνταν σε διαπραγματευτική ισορροπία και πληροφοριακή συμμετρία ως προς τις αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις. Διότι μόνο αν οι δανειολήπτες είχαν τη δυνατότητα να αναλάβουν και να (αντι)σταθμίσουν το συναλλαγματικό κίνδυνο, σε σχέση με τις οικονομοτεχνικές τους δυνατότητες, θα ήταν αξιολογικά ανεκτή η εφαρμογή της ρυθμιστικής στάθμισης της ΑΚ 291. Ακόμα και η άποψη υπέρ του δηλωτικού χαρακτήρα του όρου προϋποθέτει την ελευθερία του οφειλέτη να αντισταθμίζει

τον κίνδυνο ή να εξασφαλίζει εκ των προτέρων την πρόσβαση σε ελβετικά φράγκα⁸. **Τέτοια ελευθερία όμως δεν υφίσταται.**

Στην επίδικη περίπτωση, όπως και στις περισσότερες αντίστοιχες, τα συμβαλλόμενα μέρη εκκινούν από διαφορετικές αφετηρίες. Καταρχάς, η διαπραγματευτική και πληροφοριακή ασυμμετρία που υφίσταται κατά κανόνα ανάμεσα στον καταναλωτή και την τράπεζα διαφοροποιούν σημαντικά το ρυθμιστικό πεδίο της σύμβασης από αυτό της ΑΚ 291. Όπως επισημαίνει σε άλλο σημείο η απόφαση, η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας εξαρ-

τάται από πολλούς και δύσκολα προσεγγίσιμους από τον καταναλωτή παράγοντες: Επιπλέον, αφενός στην πραγματικότητα ο συναλλαγματικός κίνδυνος μετακυλιέται πλήρως στον καταναλωτή⁹, αφετέρου δίνεται η δυνατότητα στην τράπεζα να αποκομίσει και επιπλέον κέρδη, πέραν του επιτοκίου, λόγω των μεταβολών της ισοτιμίας¹⁰. Αυτό συμβαίνει διότι ο καταναλωτής ούτε διαθέσιμο κεφάλαιο σε ελβετικά φράγκα διαθέτει, ούτε έχει τη συμβατική δυνατότητα να αντισταθμίζει αποτελεσματικά τον κίνδυνο. Αντίθετα, η τράπεζα έχει τη δυνατότητα ανά πάσα στιγμή να αντλεί αλλά και διοχετεύει κεφάλαια σε ξένο νόμισμα, ακόμα και

6. Δέλλιος, ΓΟΣ, 255, 356.

7. Πρβλ. Λιάππη, Τα δάνεια σε ελβετικό φράγκα. Η διαγραφόμενη από το ΔικΕΕ και την Οδηγία 2014/17/ΕΕ προσέγγιση και η κυμαινόμενη ελληνική νομολογία, ΧρΙΔ 2016, 241 επ.

8. Χασάπης, 2016, 230.

9. Δέλλιος/Βαλτουόδης, ΕπισκΕΔ 2015, 110.

10. Ψυχομάνης, Τραπεζικά στεγαστικά δάνεια σε ελβετικά φράγκα, ΔΕΕ 2015, 3.

λογιστικά¹¹, πέραν της δυνατότητάς της να αντισταθμίζει με πολλαπλούς τρόπους τον κίνδυνο. Το παράδειγμα της κρινόμενης υπόθεσης είναι χαρακτηριστικό για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την ακαταλληλότητα εφαρμογής της νομιναλιστικής αρχής στις συμβάσεις σε ελβετικό φράγκα, καθώς ο όρος "προστασίας της δόσης" που προβλήθηκε στη σύμβαση αποδείχθηκε ότι δεν προσέφερε καμία ουσιαστική προστασία στους ενάγοντες δανειολήπτες¹². Την ακαταλληλότητα εφαρμογής της νομιναλιστικής αρχής επιτείνει το γεγονός ότι η εκκαλούσα τράπεζα είχε φροντίσει ή, σε κάθε περίπτωση, είχε τη δυνατότητα να εξασφαλίσει από τυχόν συναλλαγματικούς κινδύνους που αναλαμβάνει στο πλαίσιο διενέργειας διαπραγματικών συναλλαγών (μέσω παραγώγων ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων με τη μορφή swaps).

Αυτήν ακριβώς την ανάγκη προστασίας του καταναλωτή, κατά την αναζήτηση του κατάλληλου ρυθμιστικού προτύπου, τονίζει και η απόφαση, ανα-

φέροντας ότι "η ενσωμάτωση μέσω ΓΟΣ κάποιων διατάξεων που δεν εμφανίζονται κανονικά στο ρυθμιστικό πλαίσιο του συμβατικού τύπου κάποιας καταναλωτικής σύμβασης, όπως στην υπό κρίση περίπτωση του επίμαχου όρου 7α, οδηγεί σε δικαστικό έλεγχο του ΓΟΣ και του περιεχομένου του, πολλώ μάλλον αν οδηγεί σε μονομερή ευθύνη μόνο του καταναλωτή και σε ανάληψη όλων των ενδεχόμενων κινδύνων μόνον από αυτόν". Υπό το πρίσμα αυτό, ο όρος δεν ελέγχεται για τον

τρόπο υπολογισμού της παροχής του οφειλέτη αλλά για το εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις πληροφόρησης, διαφώτισης και πρόνοιας που θα επέτρεπαν την εφαρμογή της ρύθμισης αυτής¹³. Έτσι, η εξισορρόπηση

των συμφερόντων στην οποία προβαίνει ο νομοθέτης με τη θέσπιση της ΑΚ 291 δεν ανταποκρίνεται αξιολογικά στο συγκεκριμένο τύπο συμβάσεων, ακριβώς επειδή η μετακύλιση του συναλλαγματικού κινδύνου στον καταναλωτή δεν είναι ανεκτή, χωρίς την παροχή αντίστοιχης ενημέρωσης και διαφώτισης, καθώς και ουσιαστικής αντιστάθμισης του¹⁴.

11. Γιοβανόπουλος, ΕπισκεΔ 2014, 657, Ψυχομάνης, ΔΕΕ 2015, 3 επ.

12. Βλ. και Δέλλιο/Βαλιτούδη, ΕπισκεΔ 2015, 109 επ. Πρβλ. Χασάπη, Δάνεια σε ξένο νόμισμα: Μια προσέγγιση με αφορμή την πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ελληνικών δικαστηρίων, ΧρΔικ 2014, 435.

13. Σπυράκος, ΔΕΕ 2015, 837.

14. Βλ. Δέλλιο/Βαλιτούδη, ΕπισκεΔ 2015, 128, σύμφωνα με τους οποίους η τελολογική-συστηματική ερμηνεία της διάταξης της ΑΚ 281 επιβάλλει την τελολογική συστολή της, ώστε να αρθεί η αξιολογική αντινομία που θα προέκυπτε από την εφαρμογή της στις επίδικες συμβάσεις. Βλ. και Βενιέρη, ΧρΔ 2014, 704 επ.

Οι τελευταίες νομολογιακές εξελίξεις για το θέμα των αναδρομικών

Του **Κων. Τσαγκαρόπουλου** Δικηγόρου,
Συμβούλου ΔΣ του ΔΣΠ, Υπεύθυνου Επιτροπής
Φορολογικών και Ασφαλιστικών υποθέσεων

Την Κυριακή 18-11-2018 διοργανώσαμε μια σημαντική ενημερωτική εκδήλωση για τα αναδρομικά των συνταξιούχων. Ο στόχος της εκδήλωσης ήταν να συμβάλει ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά στην πληρέστερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων μέσα από την παράθεση των νομικών θέσεων όλων των πλευρών αλλά και την παρουσίαση όλων των πτυχών του θέματος των αναδρομικών. Στην εκδήλωση αυτή είχα την τιμή να είμαι εκ των ομιλητών με θέμα εισήγησης «Οι τελευταίες νομολογιακές εξελίξεις για το θέμα των αναδρομικών».

Με την εισήγηση επιχειρήθηκε η παρουσίαση βάσει της χρονολογικής τους σειράς, των κρίσιμων για το υπό διερεύνηση ζήτημα των αναδρομικών χρονικών οροσήμων, όπως αυτά προκύπτουν από τη σχετική νομολογία αλλά και τις νομοθετικές παρεμβάσεις, που ακολούθησαν.

Ξεκινάμε λοιπόν το 2012, όπου σε συνέχεια προηγούμενων περικοπών που κρίθηκαν από το ΣΤΕ συνταγματικά ανεκτές, έχουμε την ψήφιση του νόμου 4051 με τον οποίο μειώθηκαν οι κύριες συντάξεις άνω των 1.300Ευρώ καθώς κλιμακωτά οι επικουρικές από 250 ευρώ και πάνω καθώς και του

νόμου 4093 με τον οποίο μειώθηκε κλιμακωτά το άθροισμα κύριας και επικουρικής πάνω από 1000 ευρώ.

Και οι δύο κρίθηκαν αντισυνταγματικοί με τις

αποφάσεις 2287-2290/2015 του ΣΤΕ.

Στις 13-5-2016 δημοσιεύτηκε ο νόμος 4387 (νόμος Κατρούγκαλου, που έφερε ένα νέο σύστημα υπολογισμού για τους νέους και για τους παλαιούς συνταξιούχους σύστημα επανυπολογισμού των συντάξεων τους .

Οι διατάξεις του ίσχυσαν δεσμευτικά για όλους τους νέους συνταξιούχους, ενώ ο επανυπολογισμός αν και τεχνικά έχει γίνει, ουσιαστικά αναμένεται να εφαρμοστεί από την 1-1-2019.

Για τις διατάξεις αυτές εκκρεμεί ο έλεγχος της συνταγματικότητας τους από το ΣΤΕ με την απόφαση του να αναμένεται από μέρα σε μέρα αλλιά εδώ και πολλούς μήνες!!!

Άρα θα πρέπει να σημειώσουμε αυτά τα τέσσερα κρίσιμα χρονικά σημεία:

Το 2012 έτος δημοσίευσης των νόμων 4051 και 4093

Τον Ιούνιο του 2015 οπότε και δημοσιεύτηκαν οι αποφάσεις του ΣΤΕ για την αντισυνταγματικότητα των ανωτέρω νόμων.

Τον Μάιο του 2016, οπότε και δημοσιεύτηκε ο γνωστός νόμος Κατρούγκαλου (4387/2016).

Την 31-12-2018 οπότε και ολοκληρώνεται το μεταβατικό στάδιο του νόμου 4387/2016.

Χρησιμοποιώντας τα ανωτέρω ορόσημα αξίζει να δούμε τι μας λένε τα δικαστήρια για το ζήτημα της αναδρομικότητας.

Σύμφωνα με τις ΣΤΕ 2287-2290/2015 όσοι είχαν καταθέσει αγωγή πριν την 10-6-2015 δικαιούνται αναδρομικά από την ημερομηνία έναρξης των περικοπών των νόμων 4051 και 4093/2012 και μέχρι και την ημερομηνία κατάθεσης της αγωγής τους.

Το ελληνικό δημόσιο έχει δεχτεί ότι τα ίδια ως άνω πρόσωπα μπορούν με νέα αγωγή να διεκδικήσουν και το ποσό των περικοπών για το επόμενο διάστημα και μετα βεβαιότητας μέχρι την 13-5-2016 οπότε ξεκίνησε νέο σύστημα υπολογισμού του νόμου 4387/2016.

Η άποψη μου είναι ότι η διεκδίκηση μπορεί να φτάσει μέχρι την 31-12-2018 λόγω του ότι οι συντάξεις των παλαιών συνταξιούχων εξακολουθούν να αποδίδονται ακριβώς στο ύψος των περικοπών που κρίθηκαν αντισυνταγματικές.

Σύμφωνα με το ΣΤΕ, εκείνοι που κατέθεσαν και καταθέτουν αγωγή μετά την 10-6-2015 δικαιούνται αναδρομικά μόνο μετά την ημερομηνία αυτή. Σχε-

τικά με το απώτατο χρονικό σημείο μέχρι το οποίο μπορεί να αναχθεί η σχετική αξίωση κατά το Ελληνικό Δημόσιο είναι η 13-05-2016. Προσωπικά πιστεύω ότι η ημερομηνία μέχρι την οποία είναι δυνατό να επιδιωχθεί η δικαστική επιδίκαση αποζημίωσης είναι κατ'εφαρμογή του 105 ΕισΝΑΚ η πενταετία προ της άσκησης της αγωγής.

Εντός του τιθέμενου από την κρίση του ΣΤΕ πλαισίου έχει εκδοθεί πλήθος αποφάσεων των Διοικητικών Πρωτοδικείων όλης της χώρας.

Ενδεικτικά αναφέρομαι στην απόφαση 3429/2018 του ΔΠΑ με την οποία έγινε δεκτό το αίτημα της αγωγής δύο συνταξιούχων της ΔΕΗ και τους επιδικάστηκαν αναδρομικά από τον Ιούλιο του 2015 και μέχρι την ημερομηνία άσκησης της αγωγής τους (στις 28-12-2015).

Είναι η απόφαση η οποία έγινε δεκτή με πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και δεν προσβλήθηκε με ένδικο μέσο καθώς ήταν συμβατή με όσα έχει κάνει δεκτά το ΣΤΕ και επεδίκασε ποσό μόνο για την αναμφισβήτητη περίοδο.

Σχετική είναι και η απόφαση 1296/2018 του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά με την οποία δικαιώθηκαν τελεισίδικα συνταξιούχοι του ΝΑΤ όπως και η όμοια απόφαση 1840/2018 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η απόφαση 17563/2018 του ΔΠΑ με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή συνταξιούχων του ΤΑΠ-ΟΤΕ αλλιά υποχρεώθηκε ο ΕΦΚΑ να προσκομίσει αναλυτικά στοιχεία για να προσδιοριστεί το ακριβές ύψος των αναδρομικών που οφείλονται. Αυτή η απόφαση είναι ιδιαίτερα σημαντική σε σχέση με το θέμα του ορισμένου του δικογράφου της αγωγής το οποίο εδώ καλείται το ίδιο το Δημόσιο να διορθώσει.

Αντίθετα με τους περιορισμούς που έθεσε η απόφαση του ΣΤΕ και πέρα από τα όρια των παραπάνω αποφάσεων, τον τελευταίο καιρό έχουμε

σειρά αποφάσεων των διοικητικών πρωτοδικείων, με πιο γνωστή την 3037/2018 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης η οποία απετέλεσε και το έναυσμα για το ζήτημα των αναδρομικών.

Ουσιαστικά με την απόφαση αυτή παρουσιάζεται να μην ενδιαφέρει πλέον το αν ασκήθηκε η αγωγή πριν ή μετά τις αποφάσεις του ΣΤΕ του 2015. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι συνταξιούχοι να διεδικούν αναδρομικά πέντε ετών πριν από την ημερομηνία άσκησης της αγωγής τους (με απώτατο χρονικό σημείο τον χρόνο έναρξης των περικοπών των νόμων 4051 και 4093/2012).

Η απόφαση αυτή, η οποία είναι σαφές ότι διαφοροποιείται από την απόφαση του ΣΤΕ επικαλείται **1.** τον διάχυτο και παρεμπόμπτο έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, σύμφωνα με τον οποίο οποιοδήποτε δικαστήριο κατά την εκδίκαση των αγωγών όχι μόνο μπορεί αλλά και υποχρεούται να ελέγχει τη συνταγματικότητα των διατάξεων και να μην εφαρμόζει τις αντισυνταγματικές και **2.** ότι οι διατάξεις της πιλοτικής δίκης ισχύουν δεσμευτικά μόνο ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΥ ΥΠΕΒΑΛΕ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ και μόνο για όσους παρενέβησαν ενώπιόν του.

Η απόφαση βασίζεται τόσο στην αντισυνταγματικότητα των περικοπών όσο και στην αντίθεση τους με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Σας διαβάζω μία σημαντική σκέψη του δικαστηρίου αυτού:

«Κάθε δικαστής της ελληνικής έννομης τάξης δικαιούται και υποχρεούται ως «φυσικός δικαστής να ασκήσει, πέρα από τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 4 του Συντάγματος και τον έλεγχο της συμβατότητας τους με τις διατάξεις των διεθνών συμβάσεων που έχουν ισχύ υπέρτερη των κοινών τυπικών και ουσιαστικών νόμων, σύμφωνα με το άρθρο 28 του

Συντάγματος, και να αφήσει ανεφάρμοστη κάθε διάταξη νόμου που αντίκειται στις συμβάσεις αυτές, ακόμα και αν δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα καθώς και αν δεν γίνεται παραδεκτή επίκληση του ισχυρισμού της αντισυνταγματικότητας, λόγω της μετάθεσης του χρόνου έναρξης του ανίσχυρου της στο πλαίσιο του ελέγχου που έγινε από ανώτατο δικαστήριο. Στη συνέχεια ο δικαστής μπορεί να επιδικάσει αποζημίωση υπέρ εκείνου που υπέστη ζημία στα περιουσιακά του δικαιώματα.»

Για το μέχρι πότε μπορεί να αναζητηθεί αποζημίωση ισχύουν όσα προαναφέρθηκαν.

Ωστόσο έχει σημασία να επισημανθεί ότι υπάρχουν και αποφάσεις που έχουν επιδικάσει ήδη αποζημίωση και για το χρονικό διάστημα που ισχύει ο νόμος Κατρούγκαλου.

Αναφέρω συγκεκριμένα στις σημαντικές αποφάσεις 10601/2018 και 9117/2018 του ΔΠΑ με τις οποίες δικαιώθηκαν συνταξιούχοι δικαστικοί που άσκησαν αγωγή μετά τον Ιούνιο του 2015 και τελικά τους επιδικάστηκε αποζημίωση για το διάστημα από την 1-7-2015 μέχρι και την ημερομηνία άσκησης της αγωγής 30-6-2017.

Δηλαδή κάλυψαν οι αποφάσεις αυτές και ένα πλήρες ημερολογιακό έτος κατά το οποίο ίσχυσε ο νόμος Κατρούγκαλου.

Επίσης με την απόφαση 1277/2018 Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίθηκαν αντισυνταγματικές οι περικοπές που υπέστησαν οι Συνταξιούχοι του Δημοσίου με τις διατάξεις του ν. 4093/2012 και ότι υπάρχει δυνατότητα αναδρομικής διεκδίκησης μέχρι και για πέντε έτη για όλους τους συνταξιούχους του δημοσίου. Η απόφαση αυτή αποτελεί λογική συνέχεια της 1/2018 του ίδιου δικαστηρίου με την οποία είχαν δικαιωθεί συνταξιούχοι δικαστικοί.

Το σκεπτικό και των δύο αποφάσεων αναφέρεται στην προσβολή της αρχής της ισότητας των πολιτών στα δημόσια βάρη της αναλογικότητας της

συνταγματικής αρχής της αναλογίας της σύνταξης με τις αποδοχές ενεργείας.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι αποφάσεις 1-4/2018 του Ειδικού Δικαστηρίου (99 του Συντάγματος) με τις οποίες έγιναν δεκτές αγωγές δικαστικών λειτουργών που ασκήθηκαν όχι μόνο μετά τις αποφάσεις του ΣΤΕ αλλά ακόμα και μετά την έναρξη ισχύος του νόμου Κατρούγκαλου. Μάλιστα το Δικαστήριο εξέτασε και τις διατάξεις του νόμου αυτού και έκρινε ότι κατά τον επανυπολογισμό των συντάξεων των δικαστικών λειτουργών σύμφωνα με το νέο σύστημα είναι παράνομο και αντίθετο με το σύνταγμα, να λαμβάνονται υπόψη οι περικοπές του ν. 4093/2012 που έχουν κριθεί αντισυνταγματικές και ότι πλέον πρέπει να καταβάλλονται κανονικά τα Δώρα-επιδόματα στους δικαιούχους της σύνταξης ή στους κληρονόμους τους.

Σημειώνεται ότι όλα τα παραπάνω ποσά επιβαρύνονται με επιτόκιο 6% σε περίπτωση που οι αγωγές είναι καταψηφιστικές και όχι αναγνωριστικές!!!

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι στις σχετικές αποφάσεις τους τα Διοικητικά Πρωτοδικεία έχουν αρχίσει να επιδικάζουν και ποσά περί τα 500 Ευρώ ανά άτομο για αποκατάσταση της ηθικής τους βλάβης.

Τι συμπεραίνουμε από όλα αυτά;

Αφενός μια ρευστή κατάσταση, όπου το ΣΤΕ φαίνεται να αποκλείει τη δυνατότητα διεκδίκησης για το διάστημα πριν τον Ιούνιο του 2015 αλλά όπου ήδη τα διοικητικά πρωτοδικεία έχουν ξεκινήσει να εκδίδουν αντίθετες αποφάσεις που δικαιώνουν τους ενάγοντες ακόμα και για 5 έτη αναδρομικά.

Τι θα γίνει τελικά;

Έχοντας υπηρετήσει 15 χρόνια στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους πριν επιστρέψω στη δικηγορία μπορώ να σας πω μετά βεβαιότητας ότι το Δημόσιο είναι σαφές ότι θα εξαντλήσει κάθε ένδικο μέσο για να καθυστερήσει τη διαδικασία.

Έτσι γίνονται έτσι γίνεται και δυστυχώς μάλλον έτσι θα γίνεται πάντα.

Είναι αυτός λόγος να μην ασκήσουν τα δικαιώματα τους οι συνταξιούχοι;

Σαφώς και όχι. Στο ελληνικό δημόσιο πάντα ακολουθείται η τακτική της χρονο καθυστέρησης μέχρι εξαντλήσεως είτε οικονομικής είτε και «βιολογικής».

Η ιστορία όμως έχει δείξει ότι τελικά σε μεταγενέστερο χρόνο και όταν το επιτρέπουν τα οικονομικά της χώρας οι πολίτες δικαιώνονται.

Για τον λόγο αυτό το κρίσιμο σε πρώτη φάση είναι να ασκηθούν οι αιτήσεις διακοπής της παραγραφής των απαιτήσεων.

Η άσκηση αγωγής θα μπορούσε να κριθεί ενδειγμένη μόνο για τους ακόλουθους λόγους:

Αν έχει καταψηφιστικό αίτημα για να προστίθεται και τόκος υπερημερίας 6% από την επίδοση της

Επειδή το όλο θέμα βρίσκεται στο επίκεντρο της δημοσιότητας είναι πολύ πιο εύκολο να σχηματιστούν ομάδες που θα επιμεριστούν το κόστος ενός ομαδικού δικογράφου.

Επειδή στην Ελλάδα έχουμε εθιστεί σε απρόβλεπτες επιλογές του Έλληνα νομοθέτη, δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί το σενάριο μετά από κάποια χρόνια να αποφασιστεί η απόδοση αναδρομικών μόνο σε όσους έχουν υποβάλει αγωγές.

Σχετικά με το ποιο χρονικό διάστημα είναι διεκδικούμενο, πιστεύω ότι η απόφαση του ΣΤΕ να ανακόψει την διεκδίκηση αναδρομικών για το διάστημα προ του Ιουνίου του 2015 θα επανεξεταστεί υπό άλλο πρίσμα όταν θα αναχθεί το ζήτημα αυτό ενώπιον του για νέα κρίση ύστερα από αναίρεση που θα ασκήσει το Δημόσιο και ο ΕΦΚΑ. Είναι εξαιρετικά δύσκολο να απορριφθούν στο ΣΤΕ αγωγές προσώπων που δεν ήταν διάδικοι στις υποθέσεις που κρίθηκαν πιλοτικά το 2015.

Κι αυτό γιατί με το άρθρο 50 του π.δ/τος 18/1989

πράγματι στην αίτηση ακυρώσεως προβλέπεται η δυνατότητα περιορισμού, της αναδρομικότητας των αποτελεσμάτων της ακυρώσεως μόνο ως προς τον αιτούντα (παρ. 3β), και με τον όρο ότι «ΔΕΝ ΘΙΓΟΝΤΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΤΙΚΕΣ ΑΞΙΩΣΕΙΣ» (παρ. 3δ).

Επίσης πιστεύω ότι ο γενικός αποκλεισμός της δυνατότητας του πολίτη, να επιδιώξει και να επιτύχει την δικαστική αποκατάσταση της ζημίας του, ιδίως λόγω της κατ' εξακολούθηση εφαρμογής αντισυνταγματικών διατάξεων, καταλήγει σε πλήρη περιορισμό του δικαιώματος στη δικαστική προστα-

σία κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Ειδικά στην εξεταζόμενη περίπτωση που επιχειρείται αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας, η παρεμπόδιση της αποκαταστάσεώς αυτής προσβάλλει ευθέως και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας αλλά και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στα οποία εμπεριέχεται και η προστασία αγωγικών αξιώσεων.

Ακόμα όμως και αν το ΣΤΕ εμμένει στις προηγούμενες θέσεις του (του έτους 2015) είναι πολύ πιθανό τα σχετικά ζητήματα να αχθούν με τις ανωτέρω σκέψεις προς οριστική κρίση είτε στο επίπεδο του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου είτε και στο Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Φυσικά για το θέμα του χρόνου στον οποίο μπορεί να ανατρέξει η διεκδίκηση των αναδρομικών

εύλογα θα μπορούσε να υποστηριχθεί η πάγια δικηγορική τακτική, ήτοι ότι αφού ούτως ή άλλως θα ασκηθεί αγωγή με αυτή θα μπορούσαν να διεκδικηθούν και τα άλλα διαστήματα και ως αποφασίσει το δικαστήριο.

Είναι προφανές ότι με δεδομένο και το μέγεθος του δημοσιονομικού προβλήματος που μπορεί να δημιουργηθεί η λύση που θα μπορούσε και θα έπρεπε να δοθεί είναι κατά προτίμηση πολιτική τουλάχιστον για την περίοδο που δεν υπάρχει αμφισβήτηση (Ιούλιος του 2015 – Μάιος του 2016).

Από κει και μετά για το που θα σταματήσουν οι διεκδικήσεις υπάρχουν και άλλες πολλές παράμετροι που δημιουργούν σημαντική ρευστότητα.

Ένα κρίσιμο θέμα είναι αυτό της συνταγματικότητας ή μη του επανυπολογισμού με το νόμο Κατρούγκαλου. Προφανώς σημαντική επιρροή έχουν και τα νομικά συμπεράσματα στα οποία μπορεί να οδηγήσει η μη εφαρμογή του μέτρου των περικοπών από 1-1-2019 την οποία προφανώς και επιδοκιμάζουμε όλοι.

Μέχρι τώρα το ΣΤΕ κρίνει με βάση την αρχή της αναλογικότητας και σταθμίζοντας τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας.

Νομίζω ότι έχει έλθει η ώρα τόσο το ΣΤΕ, όσο και η Πολιτεία, τα Μέσα ενημέρωσης αλλά και οι δικηγόροι να σταθμίσουμε την ιδιαίτερη σημασία του ζητήματος των περικοπών των συντάξεων.

Αν τα δημοσιονομικά μεγέθη, η επιχειρηματικότητα και η ιδιωτική πρωτοβουλία είναι η ραχοκοκαλιά της οικονομίας, το θέμα του νέου υπολογισμού και επανυπολογισμού των συντάξεων πλήττει το «νωτιαίο μυελό» της ελληνικής κοινωνίας, που είναι η οικογένεια, η οποία στα χρόνια της κρίσης και της ανεργίας στηρίχθηκε και στηρίζεται από αυτές τις συντάξεις και από αυτούς τους συνταξιούχους.

Εκδήλωση του ΔΣΠ και της ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων έλαβε χώρα στις 30.5.2018 στην αίθουσα εκδηλώσεων του ΔΣΠ με θέμα : «Η ανάκριση σήμερα : Προβλήματα, προκλήσεις και προτάσεις» με εισηγητές τους κκ.Χρυσούλα Παρασκευά, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Χαρίκλεια θάνου, Αν-

τεισαγγελέα Πρωτοδικών, Πολυχρόνη Τσιρίδη, Δικηγόρο ΔΝ, Αναστάσιο Τριανταφύλλου Δικηγόρο, επ.Καθηγητή ΔΠΘ. Τη συζήτηση συντόνισε ο κ.Παναγιώτης Καζής, Δικηγόρος.

Επιστημονική ημερίδα με θέμα: «Τα ανθρώπινα δικαιώματα σε δοκιμασία στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Η βία στο προσκήνιο;» πραγματοποιήθηκε στις 15.11.2018 στην αίθουσα εκδηλώσεων του ΔΣΠ. Για την σημαντική και ενδιαφέρουσα αυτή εκδήλωση ο Δικηγόρος Πειραιά και σύμβουλος του ΔΣ του ΔΣΠ και συντονιστής Στέλιος Φαζάκης γράφει σε παρακάτω σελίδα:

Επιστημονική ημερίδα του ΔΣΠ πραγματοποιήθηκε στις 18.11.2018 στην αίθουσα του Πειραιϊκού Συνδέσμου με θέμα : «Ενημέρωση για το ζήτημα των αναδρομικών». Εισηγητές ήσαν οι κ.κ.

Αναστάσιος Πετρόπουλος, Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με θέμα: «Η θέση του Δημοσίου για τις διεκδικήσεις αναδρομικών», Ξενοφών Κοντιάδης, καθηγητής Δημοσίου Δικαίου και Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικηγόρος, Πρόεδρος του κέντρου

Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου-Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου με θέμα: «Οι Αποφάσεις 2287-2290/2015 ΣτΕ.Ο περιορισμός της αναδρομικότητας- η πολιτική δίκη και οι περιορισμοί των αγωγικών απαιτήσεων», Κων/νος Τσαγκαρόπουλος, Δικηγόρος, Σύμβουλος του ΔΣ του ΔΣΠ, Υπεύθυνος Επιτροπής Φορολογικών και Ασφαλιστικών υποθέσεων ΔΣΠ με θέμα : « Οι τελευταίες νομολογιακές εξελίξεις για το θέμα των αναδρομικών», Μάνθος Τριαντάφυλλος, Δικηγόρος, Σύμβουλος ΔΣ του ΔΣΠ «οι διεκδικήσεις αναδρομικών με την αγωγή του 105 ΕισονΑΚ». Την εκδήλωση συντόνισε ο Πρόεδρος του ΔΣ Γεώργιος Σταματογιάννης.

Επιστημονική εκδήλωση της Ελληνικής Ένωσης Ναυτικού Δικαίου σε συνεργασία με την Ελληνική Ένωση Ναυτιλιακών Δικηγόρων έγινε στις 4.12.2018 στο Ξενοδοχείο Athens Marriott hotel με θέμα : «Insurance Act 2015 : Ασφάλεια των συναλλαγών και αβεβαιότητα δικαίου στο δίκαιο της ασφάλισης εμπορικών κινδύνων». Το θέμα αφορούσε κατ' εξοχήν την θαλάσσια ασφάλιση ζητήματα της οποίας εμφανίζονται συχνά στα δικαστήρια του Πειραιώς. Η εισήγηση έγινε από τον Επίκουρο καθηγητή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δημήτριο Χριστοδούλου και ακολούθησε συζήτηση.

Βίαια Φαινόμενα vs Αξιακού Συστήματος

Σύνοψη της εκδήλωσης του ΔΣΠ από τον Στέλιο Φαζάκη, Δικηγόρο Πειραιά

Ο κατάλογος με τις βίαιες ενέργειες εναντίον συμπολιτών μας, οι οποίες εκτός από την εγκληματική και την ποινική τους απαξία έχουν κίνητρα ιδεολογικά, ρατσιστικά ή ευρύτερα μισανθρωπιστικά, δυστυχώς είναι μακρύς και διαρκώς αυξάνεται. Ακριβώς εκεί έγκειται και η δυσχέρεια της Πολιτείας να αντιμετωπίσει όχι τόσο τον εγκληματία αυτόν καθαυτόν, αλλά το σύνολο των ανθρώπων που υιοθετούν αυτές τις ρατσιστικές αντιλήψεις και εμπράκτως ή σιωπηλώς επιβραβεύουν ή έστω δεν καταδικάζουν τέτοιες συμπεριφορές.

Το τελευταίο διάστημα γίναμε μάρτυρες διαφόρων περιστατικών βίας και καταπάτησης ατομικών δικαιωμάτων, που μπορεί φαινομενικά να μην συνδέονται μεταξύ τους, ωστόσο αποτελούν κρίκους μιας αλυσίδας αντιδημοκρατικών, αυταρχικών και εν τέλει φασιστικών συμπεριφορών που καλλιεργούνται τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Η κοινωνική συζήτηση δε που παράγουν τέτοια περιστατικά δεν περιορίζεται μόνο στην δημοσίευση διαφόρων άρθρων σε έντυπα από δημοσιογράφους ή σχολιαστές. Στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ο καθένας μπορεί να εκφράζεται δημόσια και να δέχεται σχόλια ποικίλου περιεχομένου. Η δε δυνατότητα άκριτης αναδημοσίευσης και κοινοποίησης κάθε είδους άποψης ή ανακριβούς είδησης, οδηγεί πολλές φορές σε φανατισμό και δημιουργία ψευδών εντυπώσεων.

Τα πολλά και διάφορα περιστατικά βίας που συνέβησαν το τελευταίο διάστημα και ανέδειξαν την δηλητηριασμένη κοινωνική συνοχή και συμ-

περιφορά, συζητήθηκαν σε εκδήλωση που πραγματοποιήσε ο -πάντα ευαίσθητος σε κοινωνικά θέματα- Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, κατόπιν πρότασης συνδικαλιστικών παρατάξεων και της Επιτροπής για τα Ατομικά Δικαιώματα. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την 15^η Νοεμβρίου 2018 στην αίθουσα του Δικηγορικού Συλλόγου με την παρουσία πολλών συναδέλφων, αλλά και πολιτών που ενδιαφέρονται για το θέμα αυτό. Επιπλέον την εκδήλωση τίμησαν αρκετοί Βουλευτές του Πειραιά, αλλά και εκπρόσωποι της Δικαστικής Αρχής.

Καλεσμένοι για να προσεγγίσουν το θέμα αυτό ήταν ο κ. **Γιάννης Πανούσης**, Ομότιμος Καθηγητής Εγκληματολογίας στο Ε.Κ.Π.Α και π. Υπουργός Προστασίας του Πολίτη, ο κ. **Γιώργος Πλειός**, επίσης Καθηγητής στο Τμήμα Μέσων

Ενημέρωσης του Ε.Κ.Π.Α και μέλος του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου και ο κ. **Κωστής Παπαϊωάννου**, π. Πρόεδρος του Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας στην Ελλάδα και π. Γενικός Γραμματέας Διαφάνειας

και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπ. Δικαιοσύνης. Ολιγόλεπτη παρέμβαση έκανε στην αρχή της εκδήλωσης ο Πρόεδρος του ΔΣΠ κ. **Γιώργος Σταματογιάννης**, ενώ την εκδήλωση συντόνισε ο υπογράφων το παρόν **Στέλιος Φαζάκης**, Δικηγόρος Πειραιά.

Κάθε ένας από τους ομιλητές επικέντρωσε σε διαφορετικές πτυχές του φαινομένου, έτσι ώστε στην περιορισμένη χρονική διάρκεια της εκδήλωσης να ακουστούν όσο το δυνατόν περισσότερες απόψεις.

Ο κ. **Παπαϊωάννου** ξεκίνησε την τοποθέτησή του με το ρόλο των Δικηγόρων ως συνηγόρων

θυμάτων βίας, οι οποίοι πολλές φορές στοχοποιούνται οι ίδιοι, φέρνοντας σχετικά πρόσφατα παραδείγματα συναδέλφων που έχουν δεχθεί επιθέσεις. Επίσης αναφέρθηκε στην αύξηση της ακροδεξιάς ρητορικής παγκοσμίως, ειδικά μετά την εκλογή του Προέδρου των ΗΠΑ Ντ. Τραμπ, ενώ την συνέδεσε και με την γενική απαξίωση του πολιτικού συστήματος. Στη συνέχεια μίλησε για αυτοεγκλωβισμό της εξουσίας και των ΜΜΕ σε ιδεολογικά σχήματα που προσδιορίζουν τα φαινόμενα βίας ανάλογα με την καταγωγή των δραστών ή τυχόν ένταξή τους σε διάφορες κοινωνικές ομάδες. Επίσης έκανε εκτεταμένη αναφορά στην πορεία της δίκης της Χρυσής Αυγής, την οποία παρακολουθεί πολύ στενά ο ίδιος. Τέλος έκλεισε την τοποθέτησή του με την εκτίμηση ότι σε σύντομο χρονικό ορίζοντα θα υπάρξει έξαρση φαινομένων βίας από ακραίες ομάδες, για τις οποίες η Πολιτεία θα πρέπει να εκπονήσει συγκεκριμένο σχέδιο αντιμετώπισής τους, ώστε να μην βρεθεί προ εκπλήξεων.

Ο κ. **Πανούσης**, με την εμπειρία που έχει ως Καθηγητής Εγκληματολογίας, αλλά και ως πρώην Υπουργός Προστασίας του Πολίτη αναφέρθηκε στο φαινόμενο υποκατάστασης της πολιτικής από την ψυχανάλυση. Αναφερόμενος σε διάφορα γεγονότα διέκρινε ότι το τελευταίο διάστημα βλέπουμε στη δράση ακροδεξιών στοιχείων εμφανή εγκληματικά κίνητρα. Επιπλέον διαπίστωσε ότι μια αίσθηση γενικευμένης ανομίας, που συντηρείται και από τα ΜΜΕ και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, συντείνει στην επιβολή της βίας ως λύση και διέξοδο. Σε ότι αφορά προτάσεις και συστάσεις προς την Πολιτεία, ανέφερε ότι η λύση δεν είναι ένα αστυνομικό Κράτος, αλλά μια σταδιακή απεξάρτηση από τον διχαστικό λόγο που δηλητηριάζει την κοινωνική συνοχή, με έναν νέο αξιακό κώδικα. Φυσικά η εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας θα ενισχύσει τις κοινωνικές αντοχές και αντιστάσεις σε φαινόμενα βίας και ειδικά ακροδεξιάς βίας.

Ο κ. **Πλειός** από την μεριά του αναφέρθηκε επίσης στο φαινόμενο της ανόδου του χρυσαυγισμού με αναφορά στην δολοφονία του Π.

Φύσσα, ως έγκλημα κατά της ελευθερίας του Λόγου. Αναφέρθηκε στην παγκόσμια διάσταση της αύξησης του φαινομένου αυτού με παραδείγματα άσκησης βίας και δολοφονίας Δημοσιογράφων σε όλο τον κόσμο. Επιπλέον, χώρες όπως η Γερμανία πέφτουν θέσεις σε ότι αφορά την προστασία της ελευθερίας του Λόγου. Κατά τον ίδιο, βία συνιστά η ευρύτερη κατάλυση της ενότητας της ανθρώπινης ύπαρξης και κατηγοριοποιείται σε σωματική, συναισθηματική, οικονομική και βία κατά της προσωπικότητας. Σε ότι δε αφορά το ρόλο των ΜΜΕ, ανέφερε ότι η υπερβολική προβολή εικόνων σωματικής βίας εξοικειώνει τους ανθρώπους σε αυτήν και δείχνουν τον κόσμο πιο βίαιο από ότι είναι στην πραγματικότητα.

Μετά την ολοκλήρωση των τοποθετήσεων οι ομιλητές απάντησαν σε πλήθος ερωτήσεων που έγιναν από το κοινό, αναπτύσσοντας έναν έντονο και ζωντανό διάλογο σχετικά με ζητήματα όπως αν η ασφάλεια είναι έννοια αντίθετη με την ελευθερία, αν η ίδια η Δημοκρατία και η κακή λειτουργία των Θεσμών της γεννά την βία και τον ολοκληρωτισμό, αν η λύση είναι η αυτοδικία και αν πρέπει να υπάρχει μια γενική καταδίκη της βίας από όπου και αν προέρχεται.

Η κατάληξη της εκδήλωσης ανέδειξε τη σημασία που έχει η συστράτευση όλων των προοδευτικών δυνάμεων της κοινωνίας για την αναδιοργάνωση ενός αξιακού συστήματος με βασικό γνώμονα την αλληλεγγύη και την ευαισθησία απέναντι στις μειονότητες που πλήττονται από την βαρβαρότητα και τον εκφασισμό της κοινωνίας. Η επανεξέταση του κοινωνικού συμβολαίου μεταξύ των πολιτών και της εξουσίας θα πρέπει να βασίζεται στον ανθρωπισμό, την ανοχή και την κατανόηση, ώστε να εξαλειφθούν οι διχαστικές λογικές που οδηγούν σε μηδενιστικές λύσεις απολυταρχικής κοινωνικής συμπεριφοράς και εν τέλει σε πράξεις βίας. Η απάντηση λοιπόν στις πράξεις βίας, είναι η συντεταγμένη θεσμική απάντηση της Πολιτείας, αλλά και η τόνωση της κοινωνικής ανοχής και ευαισθησίας που θα καταδικάσει, αλλά και θα κατευνάσει τις βίαιες εκφράσεις των μελών της.

7^{οι} Εθνικοί Αγώνες Εργασιακού Αθλητισμού
**ΠΡΩΤΗ Η ΟΜΑΔΑ 3Χ3
BASKETBALL ΤΟΥ ΔΣΠ**

Στις 5-7 Οκτωβρίου 2018 διεξήχθησαν στις εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Κέντρου Γαλατσίου οι 7^{οι} Εθνικοί Αγώνες Εργασιακού Αθλητισμού, η μεγαλύτερη γιορτή Εργασιακού Αθλητισμού στην Ελλάδα. Για 7η συνεχόμενη φορά αθλητές, αθλήτριες και εταιρικές ομάδες από επιχειρήσεις, οργανισμούς και φορείς συμμετείχαν σε μία αθλητική διοργάνωση υψηλών προδιαγραφών η οποία έχει γίνει πλέον θεσμός. Στη διοργάνωση αυτή συμμετέχουν διαχρονικά εταιρείες και φορείς με ανεπτυγμένη κουλτούρα υποστήριξης του Εργασιακού Αθλητισμού.

Η ομάδα του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά συμμετείχε για πρώτη φορά στο θεσμό και κατέκτησε αήττητη την πρώτη θέση μεταξύ 27 ομάδων στο 3Χ3 basketball, το οποίο αποτελεί ταχύτερα αναπτυσσόμενο άθλημα στον κόσμο, είναι δε πλέον Ολυμπιακό Άθλημα έχοντας ενταχθεί στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2020 στο Τόκυο.

Στο δρόμο προς τον τελικό η ομάδα του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά επικράτησε στους αγώνες του ομίλου της διαδοχικά με νίκες επί της ομάδας ARKASHELLAS με 11-2, επί της ομάδας OK MARKETS με 11-2 και επί της ομάδας AEROPLANNING με 11-5. Στη φάση των 16 επικράτησε της ομάδας FAMARPR με 11-8, στη φάση των 8 επικράτησε της ομάδας MRHEALTHTECH με 11-9 και στην ημιτελική φάση επικράτησε της ομάδας TUVAUSTRIA με 11-5 προκρινόμενη στον τελικό.

Στον τελικό της διοργάνωσης η ομάδα του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά επικράτησε της ομάδας ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ με 11-4.

Την ομάδα του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά αποτέλεσαν οι δικηγόροι Πειραιά Κίμων Γκιουλιστάνης, Θεόδωρος Νινόπουλος, Λεωνίδας Καρδαράς και ο Συμβολαιογράφος Πειραιά και πρώην μέλος του Συλλόγου Βασίλειος Παπαθανασίου.

Ο Θεόδωρος Νινόπουλος έλαβε τιμητική διάκριση αφού ανακηρύχθηκε Πολυτιμότερος Παίκτης των Αγώνων.

Η ομάδα του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά διά της πρωτιάς της απέκτησε το δικαίωμα της συμμετοχής της στους Ευρωπαϊκούς Αγώνες Εργασιακού Αθλητισμού που θα διεξαχθούν στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας στις 26-30/6/2019.

Συνάντηση του Προεδρείου του Δ.Σ.Π. με τη νέα διοίκηση του Πρωτοδικείου Πειραιά

Το Προεδρείο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά αποτελείται από τους **κ.κ. Γιώργο Σταματογιάννη, Πρόεδρο, Γιώργο Καραμιζάρη, Αντιπρόεδρο, Χρήστο Ηλιάδη, Γεν. Γραμματέα και Λάζαρο Γιατράκο, Ταμία καθώς και τον υπεύθυνο της επιτροπής λειτουργίας Δικαστηρίων κ. Νίκο Μπιλήρη** συναντήθηκε χθες στο Δικαστικό Μέγαρο Πειραιά με τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διευθύνσεως Πρωτοδικείου Πειραιά **κ. Ιωάννη Μαλούχο** και τα Μέλη **κ.κ. Χρυσάνθη Γκοτοβού και Νικόλαο Σταυρόπουλο**.

Κατά την συνάντηση αυτή ο Πρόεδρος του Συλλόγου, αφού εξέφρασε εκ μέρους όλων των δικηγόρων Πειραιά στα μέλη της νέας διοίκησης του Πρωτοδικείου τις ευχές του για μια γόνιμη και παραγωγική θητεία, έθεσε ζητήματα που αφορούν στην ορθή και ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, τη λειτουργικότητα των κτιριακών υποδομών και την ασφάλεια του Δικαστικού Μεγάρου.

Πιο συγκεκριμένα αναφέρθηκε στα ακόλουθα:

- Στη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στον προσδιορισμό των εφέσεων κατά αποφάσεων των Ειρηνοδικείων τοπικής αρμοδιότητας Πειραιά,
- Στη διερεύνηση της ανάθεσης κάποιων αρμοδιοτήτων από τον Πρόεδρο Υπηρεσίας Α΄ στον Πρόεδρο Υπηρεσίας Β΄ λόγω της συζήτησης πολλών Προσωρινών Διαταγών, που δημιουργούν μεγάλη αναμονή σε δικηγόρους και πολίτες,
- Στην εναρμόνιση και κοινή αντιμετώπιση της Διοίκησης του Πρωτοδικείου Πειραιά με την Διοίκηση του Πρωτοδικείου Αθηνών σε περίπτωση αποχής δικηγόρων ή απεργίας των δικαστικών υπαλλήλων σε ζητήματα προθεσμιών κ.λ.π.,
- Στη διερεύνηση δυνατότητας επέκτασης της αίθουσας όπου συζητούνται οι υποθέσεις της εκουσίας και των γαμικών διαφορών, λόγω στενότητας χώρου και πληθώρας δικηγόρων και πολιτών,

- Στην ενίσχυση της λειτουργίας του ιατροείου,
- Σε επιμέρους ζητήματα του κτιρίου που αφορούν στον φωτισμό, εξαερισμό, κλιματισμό των χώρων αλλά και τις συνθήκες υγιεινής του κτιρίου,
- Την δυνατότητα ορισμού εξειδικευμένου ανακριτή στις ναυτικές υποθέσεις.

Τέλος, το Προεδρείο του Συλλόγου, εξέφρασε την άποψη ότι ο αλληλοσεβασμός πρέπει να είναι αμοιβαίος και ότι αυτός κατακτάται στις αίθουσες των δικαστηρίων προς όφελος της ίδιας της κοινωνίας.

Ο Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Πειραιά, αφού άκουσε τα τεθέντα ζητήματα, δήλωσε ότι θα τα εξετάσει διεξοδικά και ότι θα είναι σε άμεση επικοινωνία με τον Δ.Σ.Π. για την αντιμετώπιση όσων προκύπτουν και τέλος ότι προσβλέπει σε μια ουσιαστική συνεργασία με το δικηγορικό σώμα, ότι κοινός τόπος είναι το Πρωτοδικείο Πειραιά με όλους τους συλλειτουργούς να συνεχίσουν την μακρόχρονη παράδοση σύμπνοιας και συνεργασίας.

Δωρεά του Δ.Σ.Π. ιατρικού εξοπλισμού στο Νοσοκομείο ΚΑΤ

Την Τρίτη, 27 Νοεμβρίου 2018, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, **κ. Γιώργος Σταματογιάννης**, συναντήθηκε με τον Διοικητή του Γ.Ν.Α. ΚΑΤ **κ. Νικόλαο Κοντοδημόπουλο** και παρέδωσε στον Διευθυντή Πλαστικής Χειρουργικής και Μονάδας Εγκαυμάτων **κ. Πέτρο Παναγιώτου** σύγχρονο εύκαμπτο ενδοσκόπιο δύσκολης διασωλήνωσης με χρήματα που συγκεντρώθηκαν με απόφαση του Δ.Σ. του Δ.Σ.Π. για τη στήριξη των πυρόπληκτων της Ανατολικής Αττικής.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά με την πρωτοβουλία του αυτή καταδεικνύει την κοινωνική του ευαισθησία για καταστάσεις που προκάλεσαν τόσο

πόννο και οργή και συμμετέχει στην προσπάθεια αμβλυσσης και αντιμετώπισης αυτών.

Επίσκεψη του Προέδρου του ΔΣΠ στο κατάστημα κράτησης γυναικών Ελεώνα Θηβών

Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, Γιώργος Σταματογιάννης, επισκέφθηκε σήμερα το κατάστημα κράτησης γυναικών στον Ελεώνα Θηβών. Μεταφέροντας το μήνυμα αγάπης των γιορτινών αυτών ημερών μοίρασε δώρα στα παιδιά των κρατουμένων γυναικών που ζουν εκεί μαζί με τις μητέρες τους, με την προσδοκία να τους χαρίσει ένα

χαμόγελο, πιστεύοντας ότι τέτοιες πρωτοβουλίες δεν εξαρτώνται παρά μόνο από το περίσσειμα ανθρωπιάς και ευαισθησίας που πρέπει όλοι να διαθέτουμε και να το δίνουμε απλόχερα στους συνανθρώπους μας, τις ημέρες των Χριστουγέννων, αλλά και όλο το χρόνο.

Ανακοίνωση για την βομβιστική επίθεση σε ΜΜΕ

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά καταδικάζει απερίφραστα και ανεπιφύλακτα, την βομβιστική επίθεση στις εγκαταστάσεις της εφημερίδας «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» και του Σταθμού «ΣΚΑΙ».

Η Δημοκρατία μπορεί να λειτουργήσει μόνο σε συνθήκες πολυφωνίας και πλουραλισμού. Κάθε βίαιη επίθεση σε μέσο μαζικής ενημέρωσης έχει ως σκοπό να πλήξει την ίδια την ουσία και τη λειτουρ-

γία του δημοκρατικού πολιτεύματος και εγκυμονεί τον κίνδυνο περιστολής των ατομικών δικαιωμάτων.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά επιθυμεί να εκφράσει την συμπαράστασή του στους εργαζόμενους και την Διοίκηση των μέσων ενημέρωσης που επλήγησαν από την τρομοκρατική επίθεση και προσδοκά την ταχεία διαλεύκανση της υπόθεσης.

ΤΟ ΑΝΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΣΤΟΝ ΔΣΠ

Σε μια όμορφη γιορτή χαράς και χαμόγελων τα παιδιά της χορωδίας του ΔΣΠ έσπευσαν στο κάλεσμα του Προέδρου του ΔΣΠ και του Δ. συμβουλίου του να φωτίσουν το Χριστουγεννιάτικο δέντρο του ΔΣΠ που κοσμήει την είσοδο της αίθουσας εκδηλώσεων του. Τα παιδιά της παιδικής χορωδίας έψαλλαν κάλαντα και τραγούδησαν. Η ατμόσφαιρα ήταν γιορτινή, η αίθουσα του ΔΣΠ γέμισε παιδικές φωνές κι στα παιδιά προσφέρθηκαν γλυκά και δώρα. Και του χρόνου παιδιά.

Ανακοίνωση της Συντονιστικής Επιτροπής της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος (9/11)

Η Συντονιστική Επιτροπή των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, η οποία συνεδρίασε σήμερα στην Αθήνα, εξέδωσε την κάτωθι ανακοίνωση: 1. Ο Πρόεδρος ενημέρωσε για τις προωθούμενες ασφαλιστικές ρυθμίσεις. Ειδικότερα με το νομοσχέδιο μειώνονται οι ασφαλιστικές εισφορές: α) κύριας σύνταξης σε 13,33% και β) (αναδρομικώς από 1.1.2017) οι εισφορές επικούρησης σε πάγιο ποσό 41 € μηνιαίως και εφάπαξ σε πάγιο ποσό 23,44 € μηνιαίως. Ικανοποιούνται, ακόμη μια σειρά από αιτήματα του δικηγορικού σώματος, και ιδίως : α) Εκκαθαρίζονται και πληρώνονται μέχρι 31.12.2019 οι παλαιές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του ΤΥΔΑ και ΤΥΔΕ, β) Το χρηματικό ποσό που λαμβάνουν οι δικηγόροι για τη συμμετοχή τους σε εκλογές σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων κ.λπ., θεωρείται «αποζημίωση» και όχι «αμοιβή», με συνέπεια να μην επιβαρύνεται με φόρο εισοδήματος, ΦΠΑ και ασφαλιστικές εισφορές. γ) Για απαι-

τήσεις που έχουν δικηγόροι από παροχή υπηρεσιών προς τον ΕΦΚΑ, εφόσον είναι και οφειλότες αυτού σε ρύθμιση, θα διενεργείται κατά την εξόφλησή τους (μερικός) συμπληρωματικός, προκειμένου να μην αποστερούνται πλήρως του καταβλητέου ποσού, όπως μέχρι σήμερα συνέβαινε. Το θέμα των εμμίσθων δικηγόρων και των αμειβομένων με ΤΠΥ συζητήθηκε στην συνάντηση που είχε ο Πρόεδρος της Ολομέλειας, Δημήτρης Βερβεσός, ο σύμβουλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς Κωνσταντίνος Τσαγκαρόπουλος και ο σύμβουλος επί ασφαλιστικών θεμάτων της Ολομέλειας, Διονύσης Ρίζος, με την Γεν. Γραμ. Του Υπουργείου Εργασίας, Στέλλα Βρακά. Αναμένονται επ' αυτού τελικές αποφάσεις απ' την πλευρά του Υπουργείου την προσεχή εβδομάδα. Το όλο κείμενο της ανακοίνωσης της συντονιστικής δημοσιεύεται στο site αυτής : www.olomeleia.gr

Αποφάσεις της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος (Ζάκυνθος 12-14/10/2018)

Συνεδρίασε στις 13 Οκτωβρίου 2018, στην Ζάκυνθο η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, υπό την προεδρία του Δημήτριου Βερβεσού, Προέδρου του ΔΣΑ, με την παρουσία του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Γεωργίου Σάρλη. Τον ΔΣΠ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης. Την Ολομέλεια απασχόλησαν ιδιαίτερης βαρύτητας θέματα που αφορούν το δικηγορικό σώμα, μεταξύ των οποίων:

1. Οι εξελίξεις στο ασφαλιστικό.
2. Η υποχρεωτικότητα της διαμεσολάβησης στις αστικές και εμπορικές διαφορές, μετά την έκδοση της υπ' αριθμό

34/2018 απόφασης της διοικητικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου.

3. Η τροποποίηση του Κώδικα Δικηγόρων (ασυμβίβαστα, πειθαρχικές διατάξεις, άσκηση), ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες.

4. Η επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών στην απονομή της Δικαιοσύνης (ejustice), έτσι ώστε να καταλαμβάνει το σύνολο των δικαστηρίων και των διαδικαστικών πράξεων, καθώς και υποβαλλομένων εγγράφων. Περαιτέρω, η Ολομέλεια έλαβε τις εξής αποφάσεις: Το όλο κείμενο ανακοίνωσης της ολομέλειας δημοσιεύεται στο site αυτής : www.olomeleia.gr

Αποφάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος (Γιαννιτά, 1/12)

Η Συντονιστική Επιτροπή των Προέδρων της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, που συνεδρίασε την 1η Δεκεμβρίου 2018 στα Γιαννιτά, εξέδωσε την παρακάτω ανακοίνωση.

1. Η οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων αποτελεί την ρυθμίδα λίθο ενός κράτους δικαίου και βασική συνιστώσα της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης.

Το δικηγορικό σώμα δηλώνει κατηγορηματικά ότι θα αντιταχθεί, συντεταγμένα και ηχηρά, σε κάθε προσπάθεια αμφισβήτησης της θεσμοθετημένης με τον Κώδικα Δικηγόρων και αναγνωρισμένης από τη νομολογία αυτοτέ-

λειας των Δικηγορικών Συλλόγων. Θεωρεί ως θεσμικά μη αποδεκτές τις σχετικές κινήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, με την αποστολή εγγράφων σε δικηγορικούς συλλόγους για θέματα υπαγωγής των υπαλλήλων τους στο καθεστώς της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών και στο «νόθεν έσχε» και μάλιστα με απειλή διοικητικής έκπτωσης των εκλεγμένων Διοικήσεων των Συλλόγων, για την οικονομική και διοικητική διαχείριση που κατ' άρθρο 89 παρ. 1 Κώδικα Δικηγόρων ανήκει μόνο στα Διοικητικά Συμβούλια και τις Γενικές Συνελεύσεις των Δικηγορικών Συλλόγων. Το όλο κείμενο της ανακοίνωσης της συντονιστικής δημοσιεύεται στο site αυτής : www.olomeleia.gr

της **Μαίρης Φλωροπούλου- Μακρή**
τ. Αντιπροέδρου ΔΣΠ

BREXIT και Δικηγόροι

Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί η τελική απόφαση της Βουλής των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τη «Συμφωνία Εξόδου» ("Withdrawal Agreement") που είχε κατ' αρχή εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. και την Πρωθυπουργό του Ηνωμένου Βασιλείου. Συνεπώς δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί εάν η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. θα είναι «ομαλή», με βάση την «Συμφωνία Εξόδου», ή «ανώμαλη» (άνευ συμφωνίας) με απρόβλεπτες συνέπειες τόσο για τους πολίτες και την οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου όσο και αυτών της Ε.Ε. Στο θέμα αυτό οι ηγέτες της Ε.Ε. έχουν υιοθετήσει μια αυστηρότατη θέση κυρίως για να αποτρέψουν τους ευρωσκεπτικιστές ηγέτες άλλων Κρατών-Μελών να ακολουθήσουν την απόφαση των Άγγλων «να φύγουν από τις ευρωπαϊκές ράγες», απόφαση, που ο γνωστός σκηνοθέτης Κώστας Γαβράς (όπως και πολλοί άλλοι Ευρωπαίοι και Άγγλοι άνθρωποι της τέχνης, επιστήμης και κυρίως νομικοί) έχει περιγράψει ως «επιπόλαιη» που τώρα οι Άγγλοι «θέλουν να την αλλιάξουν» («Καθημερινή» 9.12.2015).

Όσον αφορά τους Δικηγόρους, το δικαίωμα παροχής δικηγορικών υπηρεσιών και εγκατάστασής τους Άγγλων Δικηγόρων στα Κράτη-Μέλη της ΕΕ και των Ευρωπαίων Δικηγόρων στο Ηνωμένο Βασίλειο και αυτό το θέμα θα εξαρτηθεί από την έγκριση ή όχι της «Συμφωνίας Εξόδου». Στην περίπτωση αποδοχής της εν λόγω Συμφωνίας από την Βουλή των Κοινοτήτων, το καθεστώς των Δικηγόρων θα διέπεται κυρίως από τα άρθρα 27 και 28 αυτής της Συμφωνίας που αφορούν το δικαίωμα και τρόπο ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος από Άγγλους Δικηγόρους στην Ε.Ε. και Ευρωπαίους Δικηγόρους στο Ηνωμένο Βασίλειο στην μετά-Brexit περίοδο, ενώ το άρθρο 91 αφορά την παράσταση Άγγλων Δικηγόρων ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Ειδικότερα το άρθρο 27 της «Συμφωνίας Εξόδου» προβλέπει ότι πριν το τέλος της προβλεπόμενης «μεταβατικής περιόδου» πολίτες (δικηγόροι) της Ε.Ε. και του Ηνωμένου Βασιλείου αντίστοιχα μπορούν να επιδιώξουν την αναγνώριση των επαγγελματικών τους τίτλων και το δικαίωμα ασκήσεως του επαγγέλματός τους στην αντίστοιχη Χώρα Υποδοχής με βάση τις διατάξεις είτε της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ (Τίτλος 111) για Αναγνώριση Επαγγελματικών Προσόντων (ΠΔ 122/2010) είτε της Οδηγίας 98/5/ΕΚ άρθρο 10 (άρθρο 11 του ΠΔ 152/2000) για το δικαίωμα εγκατάστασης. Όπως είναι γνωστό το άρθρο 3 της Οδηγίας 98/5 προβλέπει ότι ο κάθε (Ευρωπαίος) Δικηγόρος δύναται να ασκεί μονίμως σε οποιοδήποτε Κράτος-Μέλος της Ε.Ε. τις δραστηριότητες του Δικηγόρου με τον επαγγελματικό του τίτλο που απέκτησε στη χώρα καταγωγής του.

Το δε άρθρο 10 της Οδηγίας 98/5 (άρθρο 11 του Ελληνικού νομοθετήματος) προβλέπει ότι μετά την παρέλευση τριετίας κατά την οποία ο Δικηγόρος άσκησε πραγματική και τακτική επαγγελματική δραστηριότητα στο Κράτος Υποδοχής δύναται να ενταχθεί πλήρως στο δικηγορικό επάγγελμα στο Κράτος Υποδοχής («Εγκατάσταση»).

Δυστυχώς η «Συμφωνία Εξόδου» υιοθετεί μόνο την διάταξη του άρθρου 10 και αποκλείει αδικώς τις χιλιάδες Άγγλων και Ευρωπαίων Δικηγόρων οι οποίοι επί σειρά ετών έχουν εγκατασταθεί (οι περισσότεροι με τις οικογένειές τους), κατά δική τους επιλογή, σε Κράτη-Μέλη της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου), από το δικαίωμα ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος με τον τίτλο που απέκτησαν στην Χώρα Προελεύσεως τους (άρθρο 3 Οδηγίας 98/5), μόλις πέσει η αυλαία της «μεταβατικής περιόδου» του BREXIT.

Το άρθρο 91 της «Συμφωνίας Εξόδου» προβλέπει ότι Άγγλοι Δικηγόροι που έχουν ασκήσει οποιοδήποτε ένδικο μέσο ή ήδη παρίστανται ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου πριν το τέλος της «μεταβατικής περιόδου», δικαιούνται να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον πελάτη τους και να παρίστανται ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου μέχρι την ολική περάτωση της σχετικής διαδικασίας.

Βεβαίως η Συμφωνία για αναγνώριση του περιορισμένου δικαιώματος ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος για τον περιορισμένο χρόνο της «μεταβατικής περιόδου» είναι όχι μόνο άδικη αλλά αφήνει και πολλά ερωτήματα και κενά. Θα γίνει νέα Συμφωνία για την μετά «μεταβατική περίοδο»; Αν όχι, θα τεθεί ένα τέρμα στο δικαίωμα εγκατάστασης και αναγνώρισης των επαγγελματικών τίτλων; Οι χιλιάδες Ευρωπαίοι και Άγγλοι Δικηγόροι που είναι ήδη «εγκατεστημένοι» σε Χώρες Υποδοχής πρέπει να αρχίσουν να συσχευάζουν τις οικουσκευές τους και να πάρουν τον δρόμο της επιστροφής στην πατρίδα τους; Οι εντολές τους σε εκκρεμείς υποθέσεις, πρέπει να βρουν νέο δικηγόρο για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους; Τα αυτά ερωτήματα ανακύπτουν και για την περίπτωση που η Βουλή των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου αρνηθεί να εγκρίνει την «Συμφωνία Εξόδου»!!.

Εν όψει αυτής της αβέβαιης και άδικης καταστάσεως οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Αθηνών και Πειραιώς και η Ελληνική Αντιπροσωπεία στο CCBE έδωσαν αγώνες και συνεχίζουν να αγωνίζονται ώστε τελικά να επιτευχθεί μια συμφωνία (έστω και «τροποποιητική» ή διακρατική) που θα καλύπτει κατά τρόπο δίκαιο και εύλογο τις ανάγκες και τα δικαιώματα όλων των «εγκατεστημένων» δικηγόρων και που κατά συνέπεια θα προστατεύει και τα δικαιώματα του πολίτη-εντολέα του Δικηγόρου.

Νέος Πρόεδρος του CCBE

Στην 130^η συνεδρία της Ολομέλειας του **Συμβουλίου των Δικηγορικών Συλλόγων Ευρώπης (CCBE)** που έλαβε χώρα στη Lille, Γαλλίας, στις 29/11/2018 εξελέγη το νέο Προεδρείο του.

Πρόεδρος για το 2019 εξελέγη ο κ. **Jose de Freitas** (Πορτογαλία), ενώ Α' Αντιπρόεδρος ο κ. **Ranko Pelicarić** (Κροατία), Β' Αντιπρόεδρος η κ. **Margarete Graf von Galen** (Γερμανία) και Γ' Αντιπρόεδρος ο κ. **James MacGuill** (Ιρλανδία).

Θερμά συγχαρητήρια και ευχές για επιτυχία στο έργο τους απευθύνονται στα μέλη του νέου Προεδρείου, που είναι όλοι φιλέλληλες και προβλέπεται η στενή συνεργασία τους με το σώμα των Ελλήνων Δικηγόρων.

«Τεχνητή Νομοσύνη – Ανθρώπινη Δικαιοσύνη»

Στα πλαίσια της Ολομέλειας του CCBE έλαβε χώρα στις 30/11/2018 ένα πρωτοποριακό συνέδριο με συμμετοχή άνω των 400 Ευρωπαίων Δικηγόρων, Δικαστών και Πανεπιστημιακών με θέμα «**Τεχνητή Νομοσύνη – Ανθρώπινη Δικαιοσύνη**». Σε ένα κύκλο εργασιών (panel) προήδρευσε ο κ. Π. Περάκης (Δ.Σ.Α. και Πρόεδρος της Επιτροπής του CCBE για την Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη).

Οι σύνεδροι εξέτασαν λεπτομερώς τις εξελίξεις στην «Τεχνητή Νομοσύνη», που με γοργό ρυθμό (και ίσως ανεξέλεγκτο) εισβάλλει, (μάλλον ήδη εισέβαλλε) στο χώρο της Δικαιοσύνης και στο πεδίο δραστηριότητας των Δικηγόρων.

Οι υπέρμαχοι της τεχνητής νομοσύνης ανέπτυξαν τα πλεονεκτήματα του συστήματος, όπως την αμεσότητα και/ή επίσπευση στην πρόσβαση και απονομή δικαιοσύνης, καθώς και στην παροχή νομικών συμβουλών, θέμα που ευνοεί τους ασθενέστερους οικονομικά πολίτες, ταχεία ενημέρωση και εξυπηρέτηση δικαστών και δικηγόρων για τις εξελίξεις στη νομολογία και νομοθεσία, καθώς και στη διάθεση υποδειγμάτων δικογράφων και αποφάσεων κ.α.

Οι πιο «συντηρητικοί» ομιλητές, μολονότι καλωσόρισαν την τεχνητή νομοσύνη στην εξυπηρέτηση της δικαιοσύνης, τόνισαν την ανησυχία τους για τυχόν κακή χρήση αυτού του συστήματος με δυσμενείς επιπτώσεις στα θέματα Κράτους Δικαίου, θεμελιωδών δικαιωμάτων του πολίτη, διαφάνειας, και κυρίως της δικηγορικής ύλης.

Το βασικό συμπέρασμα ήταν ότι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη και την πρωτο-

βουλία για την εξέλιξη αυτού του συστήματος (και όχι απλώς να ακολουθούν στα «τυφλά» το έργο τεχνοκρατών και μη δικηγόρων) ώστε όχι μόνο να διαφυλαχθεί ο ρόλος και η ύλη των δικηγόρων αλλά και να θεμελιωθεί στη συνείδηση όλων (Κράτους, Δικαστών, Κοινωνίας) ότι το σύστημα αυτό οφείλει να εξυπηρετεί τον πολίτη και τα δικαιώματά του (συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών δεδομένων) και ότι τελικά η προσφυγή στη δικαιοσύνη και η έκδοση δικαστικών αποφάσεων παραμένει στην κρίση του ανθρώπου (Δικαστών και Δικηγόρων).

Ευρωπαϊκή Συνθήκη για τον ρόλο και το έργο του Δικηγόρου

Τα αρμόδια όργανα του **Συμβουλίου της Ευρώπης** ενέκριναν κατ' αρχή τη θέσπιση Συνθήκης για τον ρόλο και το έργο του Δικηγόρου, και τον Δεκέμβριο θα συνέλθουν οι Υπουργοί Εξωτερικών των Κρατών-Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης για να ληφθούν οι οριστικές αποφάσεις.

Το CCBE έκανε έκκληση στις Εθνικές Αντιπροσωπείες να κάνουν τις απαιτούμενες προτάσεις στους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Εξωτερικών όλων των Κρατών-Μελών ώστε να προχωρήσει η θέσπιση μιας ολοκληρωμένης και δεσμευτικής Συνθήκης (Convention) που θα κατοχυρώσει το θεσμικό καθεστώς του Δικηγορικού Λειτουργήματος, που αποσκοπεί στην προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του Κράτους Δικαίου.

Απεργία Γάλλων Δικηγόρων

Οι «απεργίες» (αποχή από τα καθήκοντά τους) φαίνεται ότι δεν είναι αποκλειστικό «προνόμιο» ή «όπλο» των Ελλήνων Δικηγόρων. Σήμερα οι Γάλλοι Δικηγόροι απεργούν για διάφορα θέματα που θίγουν τον θεσμικό ρόλο τους καθώς και την δικηγορική ύλη. Ειδικότερα, με πρωτοβουλία διοικητικών αρχών επιχειρείται η αφαίρεση από τα δικαστήρια του θέματος διατροφής και η ανάθεση αυτού σε κάποιο διοικητικό όργανο. Ορισμένοι Γάλλοι συνάδελφοι εισηγούνται μια μεγάλη ειρηνική διαδήλωση στο Παρίσι, ενώ άλλοι προτείνουν να φορέσουν το γνωστό «κίτρινο γιλέκο». Ίδωμεν.

Απόστολος Κόντος,
Πρόεδρος Σ.Ν.Α.Δ.Π.
Δικηγόρος - Διαπιστευμένος διαμεσολαβητής

Στοιχεία επικοινωνίας με το Σύλλογο
Facebook:
ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
Email: snadpeir@gmail.com

Αγαπητές/οι,

Η οδυόνα αυξανόμενη ένταση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία και το δικηγορικό σώμα δεν αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας. Η διάθεση μας, όμως, να σηκώσουμε το βλέμμα μας ψηλότερα από αυτή τη σκιά τη χρονιά που μας ήρθε, δεν μπορεί παρά να συνοδεύεται από ευχές για υγεία, προκοπή και ευημερία.

Η δράση του Συλλόγου μας πηλάει σε κάθε νέο και νέα συνάδελφο που συνθλίβεται από την υπερφορολόγηση, τη συρρίκνωση της δικηγορικής ύλης, τις ασφαλιστικές εισφορές, την απασχόληση του σε συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα είναι αταλάντευτη. Το τελευταίο τρίμηνο ωστόσο, οι δυνάμεις μας εύλογα στράφηκαν στη διασφάλιση των ασκούμενων συναδέλφων μας. Η απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος με το πέρας της άσκησης έχει καταστεί πιο δυσχερής από ποτέ. Την ίδια στιγμή, στο όνομα «της μαθητείας» η διασφάλιση ελάχιστης αμοιβής και εργασιακών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια της άσκησης παραμένει εντελώς αρρυθμιστη. Ως εκ τούτου, επ' αφορμή της συζήτησης για την αναμόρφωση του θεσμού της άσκησης στην Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων, η ανάδειξη των συνθηκών που βιώνουν οι ασκούμενοι συνάδελφοί μας κρίνεται παραπάνω από αναγκαία.

Άλλωστε, ο Σύλλογος μας αναδεικνύει διαχρονικά και με παρηγορία τα παραπάνω ζητήματα αποσκοπώντας στη δημοσιοποίησή τους και την

ευαισθητοποίηση κάθε αρμόδια Αρχής. Στην κατεύθυνση αυτή, είχα την τιμή να εκπροσωπήσω το Σύλλογό μας στην εκπομπή του κ. Αρβανίτη στην ΕΡΤ, «Άλλη διάσταση», στη συζήτηση με θέμα «Η πραγματικότητα των ασκούμενων Δικηγόρων». Ταυτόχρονα, συμμετείχε ο πρόεδρος του ΔΣΑ, κ. Βερβεσός και ο Κοσμήτορας του ΕΚΠΑ, κ. Παπαδημητρίου. Προς έκκληση μας στην ως άνω συζήτηση μάλλον χρειάστηκε να διασταυρώσουμε τα ξίφη μας.

Αυτό διότι, υπήρχε μάλλον διαφωνία ως προς το μέγεθος του προβλήματος καθώς και των προτεινόμενων από κάθε πλευρά λύσεων. Ειδικότερα, από πλευράς του Συλλόγου Νέων κι Ασκούμενων Δικηγόρων Πειραιά εκτέθηκε πως στην πλειοψηφία τους οι ασκούμενοι συνάδελφοί μας βιώνουν συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα. Στο όνομα της μαθητείας, η κατοχύρωση αλλιώς και η διασφάλιση ελάχιστης αμοιβής, νόμιμου ωραρίου, αδειών κλπ. παραμένει αρρυθμιστη. Παράλληλα, κατέστη σαφές πως η ως άνω κατάσταση αποτελεί παθογένεια δεκαετιών, δίχως να αποτελεί δικαιολογία η εμφάνιση της οικονομικής κρίσης. Ας μη ξεχνάμε πως η όποια «νομικίστικη» προσέγγιση περί κωλύματος καταβολής αμοιβής στον ασκούμενο συνάδελφό μας με το πρόσχημα της μαθητείας απεδείχθη πως ξεπεράστηκε εν μία νυκτί, όταν απασχολήθηκαν οι ασκούμενοι συνάδελφοί μας προς κάλυψη παγίων αναγκών των Δικαστηρίων.

Χρήζει επισήμανσης, πως η μόνη ίσως ρύθμιση που δεν εφαρμόστηκε από τους μνημονιακούς νόμους ήταν αυτό της πρόβλεψης ελάχιστης αμοιβής για

(όπου άλλωστε καταβάλλουμε εισφορές) υπέρ των Συναδέλφων που απασχολούν δικηγόρους κατά την πραγματοποίηση της άσκησής τους.

τους ασκούμενους συναδέλφους μας!!!

Πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα, με γνώμονα την οριστική επίλυση αυτής της κατάστασης, καταθέσαμε συγκεκριμένες και ρεαλιστικά πραγματοποιήσιμες λύσεις. Λύσεις, τις οποίες καταθέσαμε και στην αρμόδια επιτροπή του Δικηγορικού μας Συλλόγου αιτούμενοι την κατάθεση και υποστήριξή τους ενώπιον της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας.

Η κατοχύρωση ελάχιστης αμοιβής αποτελεί αναγκαία συνθήκη για τον ασκούμενο δικηγόρο. Οφείλουμε να την καταστήσουμε και ικανή, δίχως τη «βάσανο» της καταγγελίας από το ασθενέστερο μέρος σε περίπτωση μη τήρησής της. Καταβολή αμοιβής τουλάχιστον ύψους 580,00€ από το Δικηγόρο-εργοδότη στο Δικηγορικό Σύλλογο, όπου αυτά τα ποσά θα αποδίδεται στον εργαζόμενο-ασκούμενο Δικηγόρο. Παράλληλα, προτείνονται η παροχή φορολογικών κινήτρων και ενισχύσεων από τον ΟΑΕΔ

Την ίδια στιγμή, η θέση μας απέναντι σε εισηγήσεις που προτείνουν την επιβολή επιμορφωτικών σεμιναρίων κατά τη διάρκεια της άσκησης είναι διαχρονική. Κάθε πρόβλεψη που σκοπεύει ειλικρινώς στην επιμόρφωση και αναμόρφωση επί τα βελτίω του θεσμού της άσκησης είναι καλοδεχούμενη. Αυτό όμως απαιτεί παράλληλα την διασφάλιση πως η ως άνω διαδικασία δεν θα επιβαρύνει οικονομικά τους συμμετέχοντες και πως πρωτίστως δε θα λειτουργήσει ως εμπόδιο, ως «Δούρειος ίππος» ενάντια στην κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων για τους μελλοντικούς μας συναδέλφους.

As αναλογιστούμε αγαπητοί πως οι Νέοι κι Ασκούμενοι συναδέλφοι μετρούν χιλιάδες σε αριθμό και περικλείουν πρόσωπα υψηλού ακαδημαϊκού υπόβαθρου και επαγγελματικής δεοντολογίας. Είναι στο χέρι μας να λειτουργήσουμε ως μοχλός πίεσης για μια σειρά από κατακτήσεις. Καλή και αγωνιστική χρονιά σε όλους μας!!!

Του **Θωμά Σταμόπουλου**,
Δικηγόρου Πειραιά

ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Υπάρχει μία αναχρονιστική διάταξη, η οποία επιβάλλει στον ενάγοντα, ο οποίος επιζητεί την καταβολή διαφυγόντων κερδών, όπως κοινοποιεί αντίστοιχο δικόγραφο στην οικεία ΔΟΥ...!!!

Ειλικρινώς ο γράφων αδυνατεί, να κατανοήσει για ποιο λόγο θεσπίσθηκε και κυρίως παραμένει μέχρι και σήμερα σε ισχύ η παραπάνω διάταξη, καθ'ην στιγμή είναι γνωστό, ότι ουδεμία ΔΟΥ ελέγχει την πορεία τέτοιων υποθέσεων ζητώντας από τον κοινοποιήσαντα προς αυτή πληροφορίες για την εξέλιξη της υποθέσεώς του...

Απεναντίας έχει αποδειχθεί, ότι η παραπάνω διάταξη αποτελεί τροχοπέδη για την ομαλή εξέλιξη των αντιδικιών, διότι συχνά οι συνάδελφοι λόγω φόρτου εργασίας παραλείπουν, να κοινοποιήσουν την αγωγή τους στην οικεία ΔΟΥ, με αποτέλεσμα αναπόφευκτο οι δικάζοντες Δικαστές να υποχρεούνται, όπως κηρύσσουν απαράδεκτη την συζήτηση της, εκάστοτε, κρινόμενης αγωγής, γεγονός το οποίο επιφέρει διακώ-

λυση στο έργο της απονομής Δικαιοσύνης, χωρίς να υπάρχει κάποιος σπουδαίος δικαιολογικός λόγος και το κυριότερο από όλα ζημιώνει αναίτια τους αντιδίκους.

Τα παραπάνω θέτομε υπ'όψιν των αναγνωστών μας, μήπως και κάποιος από τους αρμόδιους του Δημοσίου και ιδίως του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή του Υπουργείου Οικονομικών φιλοτιμηθεί και φροντίσει, όπως η παραπάνω νομοθετική διάταξη καταργηθεί, διότι ο γράφων φρονεί, ότι είναι εντελώς αχρείαστη.

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Συνέβη και αυτό το θαυμάσιο στην χώρα των περιέργων και των θαυμάτων !!!!

Συγκεκριμένα η Γραμματεία του Πρωτοδικείου Αθηνών (Ποινικό Τμήμα) εξέδωσε και απέστειλε χρηματικό ένταλμα στην οικεία Δ.Ο.Υ. καταγνωσθείσης χρηματικής ποινής εις βάρος πελατών μας βασιζόμενον σε σχετική τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών,

δηλαδή το άνω Δικαστήριο είχε αποφανθεί επί εφέσεως τους ασκηθείσης κατά καταδικαστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, χωρίς, όμως, προηγουμένως να διαπιστωθεί από πλευράς των αρμοδίων, πως η άνω απόφασις είχε καταστή ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ.

Η οικεία Δ.Ο.Υ., στην συγκεκριμένη περίπτωση η Ε΄ Δ.Ο.Υ. Πειραιώς, ειδοποίησε, όπως διαδικαστικά όφειλε, να πράξει τους πελάτες μας, επιζητούσα την είσπραξη του ανάλογου χρηματικού ποσού.

Το Δημόσιο, όμως, δεν είχε υπ' όψιν του και εν προκειμένω η Γραμματεία του Πρωτοδικείου Αθηνών, πως η παραπάνω τελεσίδικη απόφαση ΕΙΧΕ ΕΝ ΟΛΩ ΑΝΑΙΡΕΘΕΙ ΜΕ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ ... και ως εκ τούτου δεν ετίθετο ζήτημα καταλογισμού του παραπάνω χρηματικού ποσού εις βάρος των πελατών μας, ελλείψει υπάρξεως νομίμου τίτλου προς είσπραξη ...

Το αποτέλεσμα, όμως, της άνω παραλείψεως των αρμοδίων ήταν η πρόκληση, χωρίς την συνδρομή νομίμου δικαιολογικού λόγου, μιας απίστευτης ταλαιπωρίας εις βάρος των πελατών μας.

Κατόπιν τούτου, προς γνώσιν και συμμόρφωσιν των αρμοδίων και με την επίδειξη του προσήκοντος σεβασμού προς το έργο τους, ο γράφων συνιστά, όπως του λοιπού, είτε νομοθετηθεί, είτε διαδικαστικώς προβλεφθεί, πως δεν θα τιλοποιείται προς είσπραξη από την ΑΑΔΕ χρηματική ποινή, εάν, προηγουμένως, δεν διασφαλίζεται εγγράφως ο αμετάκλητος χαρακτήρας της καταδικαστικής δικαστικής αποφάσεως.

Την παρούσα επισήμανση ποιούμεθα, ως φαινόμενο, στα πλαίσια της προσφοράς ιδεών για την καλλίτερη οργάνωση και λειτουργία των Υπηρεσιών του Ελληνικού Δη-

μοσίου προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.

ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ο γράφων διεπίστωσε, διαβάζοντας πρόσφατα απόφαση του Ανωτάτου Ακυρωτικού (Ποινικό Τμήμα), ότι Ανακρίτρια έκανε το λάθος και διεχώρισε δικογραφία, που αφορούσε διάπραξη εγκλημάτων, εχόντων κοινή πηγή, σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, από πλευράς δημοσίου υπαλλήλου και όσα απ' αυτά είχαν πλημμεληματικό χαρακτήρα τα έθεσε υπόψη της κρίσεως του οικείου Πλημμελειοδικείου, όσα δε είχαν κακουρηματικό χαρακτήρα τα έθεσε υπόψη του Τριμελούς Εφετείου Κακουρημάτων.

Η ως άνω λανθασμένη κίνηση της είχε, ως αποτέλεσμα, την έκδοση αντιφατικών αποφάσεων, καθ' ότι η πλημμεληματική διαδικασία κατέληξε σε καταδικαστική δι' αυτή απόφαση, η δε κακουρηματική διαδικασία κατέληξε σε απαλλακτική δι' αυτή απόφαση!!!, μόνο δε χάρη στην παρέμβαση του Αρείου Πάγου αποδόθηκε στην συγκεκριμένη υπόθεση η πρέπουσα τελική εικόνα!!!...

Με αφορμή την προαναφερομένη δυσάρεστη υπόθεση, -είναι δυσάρεστη, ασφαλώς, διότι η κατηγορούμενη ταλαιπωρήθηκε αφάνταστα υπηρεσιακά, προσωπικά και οικονομικά –ο γράφων πιστεύει, ότι θα πρέπει, να καταργηθεί ο θεσμός του Ανακριτή και τα ζητήματα της προανακρίσεως, ως και της ανακρίσεως και τα ζητήματα της ασκήσεως ποινικής διώξεως να αποτελούν αποκλειστικότητα του οικείου Εισαγγελέα ποινικής διώξεως.

Επίσης ο γράφων δηλώνει δημοσίως, ότι ευρίσκεται και διατελεί στην πλήρη διάθεση των αρμοδίων για την διατύπωση κατά σαφή και συγκροτημένο τρόπο της ανωτέρω προτάσεώς του.

Δίπτυχη, απαράδεκτη και περιττή σκληρότητα

Δημήτρης Πιστικός

Μου έλαχε, ως δικηγόρος, να υπηρετήσω τη θέμιδα τρεις και πλέον δεκαετίες, ξεκινώντας από ένα παραδείσιο χωριό της Αιτωλίας, εφοδιασμένος με τις παλιές πατροπαράδοτες αρχές και γεμάτος με όνειρα για έναν καλύτερο κόσμο, όπου θα βασιλεύει η ανθρωπιά, η επιείκεια και η δικαιοσύνη. Και θυμάμαι πάντα με συγκίνηση αλλή και πίκρα την πρώτη μου πραγματική επαφή με τα δικαστήρια.

Ήταν χειμώνας. Μόλις είχα σχολιάσει από το Γυμνάσιο Αρρένων Αγρινίου και είχα διανύσει την κεντρική οδό Παπαστράτου, φτάνοντας ως την πλατεία Παναγοπούλου («Συντριβάνι» τη λέγαμε και τη λέμε ακόμα οι ντόπιοι). Είχε πιάσει μια δυνατή βροχή, και φυσικά μοιλονότι φρόντιζα να βαδίζω κάτω από υπόστεγα, είχα γίνει μούσκεμα. Η βροχή ωστόσο δυνάμωνε και ήταν αδύνατο να πάρω το ποδήλατό μου για να πάω στο χωριό που απείχε γύρω στα επτά-οκτώ χιλιόμετρα. Ας σημειωθεί ότι το άφηνα κλειδωμένο, αρκετά μακριά από το Γυμνάσιο, σε μια «φιλόξενη» κλινική (τα εισαγωγικά επειδή ουδέποτε ήρθα σε επαφή με κάποιον υπεύθυνο που να μου επιτρέπει ή να μου απαγορεύει να αφήνω εκεί το όχημά μου). Στο χώρο του Γυμνασίου απαγορευόταν αυστηρά να αφήνουμε τα ποδήλατά μας, με εντολέα το Γυμνασιάρχη και εκτελεστή της εντολής του έναν φτωχό και άβουλο επιστάτη. Ποτέ δεν κατάλαβα το σκοπό της απαγόρευσης. Σκληρές εποχές, για ένα έφηβο χωριατόπαιδο, που «μετρούσε κι αυτό τα δικά του άστρα» και κουβαλούσε υπό μάλης το πακέτο με τα μεταχειρισμένα βιβλία του, προσπαθώντας να τα προφυλάξει από τη

βροχή.

Το δικαστήριο της πόλης στεγαζόταν τότε σ' ένα δίπατο σπίτι επί της οδού Παπαστράτου που έβλεπε στην πλατεία και την ώρα εκείνη (προς το μεσημέρι) δίκασε ποινικές υποθέσεις. Από την ανοιχτή πόρτα, είδα κόσμο στο ακροατήριο και μπήκα λαχανιασμένος προκειμένου να γλιτώσω από τη βροχή, χωρίς να βγάλω το τσόχινο καπέλο μου με τη γλαύκα, παίρνοντας βαθιές ανάσες και στάζοντας. Κι εκεί που αισθάνθηκα ασφαλής και παρακοιλουθούσα θαυμάζοντας την αγόρευση ενός πασίγνωστου στην τοπική κοινωνία δικηγόρου, με πήρε το μάτι τού γραβατωμένου προεδρεύοντος, ο οποίος, διακόπτοντας, με ευγένεια, τον συνήγορο, με κάλεσε να πάω προς το μέρος της έδρας. Όταν πλησίασα, με επιτίμησε με αυστηρότητα και μου είπε ότι στο δικαστήριο μπαίνουμε ασκεπείς, ότι απαγορεύονται οι ανήλικοι και ότι οι παραβάσεις, εάν επαναληφθούν, μπορεί να επισύρουν δυσάρεστες συνέπειες. Ντροπιάστηκα, έβγαλα το καπέλο μου, ζήτησα ψελλίζοντας συγγνώμη και «όπου φύγει-φύγει». Τόση ήταν η τρομάρα μου που αισθάνθηκα πιο στοργική και σωτήρια την μονότονη και δυνατή αγρινιώτικη βροχή.

Αυτή είναι η μικρή μου ιστορία για την πρώτη ζωντανή επαφή μου με τα δικαστήρια και ίσως να στάθηκε μια από τις αιτίες που σπούδασα νομικά. Η πρώτη, και κυριότερη, ήταν η αίσθηση του δικαίου. Η δεύτερη, οι βιογραφίες των ποιητών στα νεοελληνικά αναγνώσματα στις οποίες είχα παρατηρήσει ότι οι μεγάλοι Έλληνες ποιητές (Σολωμός, Παλα-

μάς, Χατζόπουλος κ.ά.) είχαν σπουδάσει νομικά. Και πάντα, σκέφτομαι εκείνον τον σκληρό και ανελέητο (στα παιδικά μου μάτια) πρόεδρο, που μπορεί κάποτε, να ήταν κι αυτός, ένα φτωχό χωριατόπουλο. Αναρωτιέμαι, ακόμα και σήμερα: Με τι ψυχή ανέβαινε στην έδρα, με ποια ανθρωπιά και με τι αισθήματα για να αποδώσει την ανθρώπινη δικαιοσύνη; Συνάντησα κι άλλους παρόμοιους στη σταδιοδρομία μου. Αλλά και πάμπολλους ακόμα που είχαν λεπτότητα, καλλιέργεια, ευγένεια, ανθρωπιά και μόρφωση. Και πολλούς που εκτός από τη θέμιδα, υπηρετούσαν με επιτυχία και ευσυνειδησία και τη λογοτεχνία. Ακόμα και φαινομενικά αυστηροί και απρόσιτοι δικαστές και εισαγγελέεις, που με τίμησαν με τη φιλία τους, για τους οποίους οφείλω να γράψω κάποτε ένα κείμενο μνήμης.

Τα τελευταία χρόνια, η χώρα μας παρουσιάζει θλιβερή εικόνα. Χώρα γονατισμένη στο έλεος (ποιο έλεος;) των δανειστών της, ιθαγενών και ξένων. Με την πλάτη στον τοίχο προσπαθεί να ανοίξει μια χαραμάδα ελπίδας και ελευθερίας στην ειρική των ανάληπτων δανειστών. Δεκαετίες ολόκληρες ελεύθερου κρατικού βίου, μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό, υπήρξε ξέφραγο αμπέλι καταχραστών, φοροφυγάδων, μεσαζόντων, ρουσφετολόγων, εθναμυντόρων, τοκογλύφων κ.ο.κ. Τα σκάνδαλα και οι κακές πολιτικές την οδήγησαν στο χείλος του γκρεμού. Συμπιεσμένη από τον ξένο παράγοντα και τα κύματα των προσφύγων, αγκομαχά. Το κράτος δύσκολα μπορεί να ανταποκριθεί σε αναγκαίες κοινωνικές δαπάνες και η φορολογία αποδεκατίζει τη μεσαία τάξη ενώ εξοντώνει την πιο αδύναμη. Και σα να μην έφταναν όλα αυτά, όσοι έχουν την οικονομική δυνατότητα, τη νομική εμπειρία και την κεκτημένη δύναμη, προσφεύγουν εναντίον του φτωχού και λεηλατημένου Δημοσίου απαιτώντας μεγάλα ποσά για περικοπές θεσμοθετημένων, πολλαπλών ή παχυλών συντάξεων κ.λπ τη στιγμή που δεν ιδρώνει το αυτί τους για τις περικοπές άλλων, λιγότερο προνομιούχων, που φυτο-

ζούν και καμιά φορά πασχίζουν να επιβιώσουν, κάτω από τα όρια της φτώχειας παραβιάζοντας ακόμα και διατάξεις του νόμου. Κάθε κοινωνική ομάδα, επιδιώκει να ικανοποιήσει τα δικά της αιτήματα και να διασφαλίσει τα κατοχυρωμένα ή ακατοχύρωτα συμφέροντά της, αδιαφορεί για τη συλλογική ευημερία και κάποτε στρέφεται εναντίον μιας άλλης. Και φυσικά η ισχυρότερη καταφέρνει πάντοτε να ικανοποιεί τις διεκδικήσεις και να δικαιώνει τους αγώνες της. Κι όπως τους βλέπω, θυμάμαι την παροιμία για την πεσμένη βελανιδιά από την οποία κάθε δυνάμενος επωφελείται και ξυλεύεται. Οι ισχυρές τάξεις επωφελιούνται. Η πάλη των τάξεων στη χειρότερη εκδοχή της! Και η κοινωνική αναληγσία σε αποθέωση.

Δεν είχε «στεγνώσει το μελάνι» των παραπάνω γραμμών και βούιξε το πανελλήνιο από την καταδίκη σε δέκα χρόνια κάθειρξη μιας γυναίκας η οποία πλαστογράφησε, λέει, «τίτλο σπουδών» προκειμένου να προσληφθεί σε δημόσια υπηρεσία. Η πλαστογραφία αφορούσε απολυτήριο δημοτικού σχολείου (αυτός ήταν ο απαιτούμενος τίτλος σπουδών) και η εργασία, ήταν της καθαρίστριας! Η οποία είχε τελειώσει την Πέμπτη τάξη του δημοτικού σχολείου και για τη δουλειά αυτή χρειάζεται, κατά το νόμο, να έχεις τελειώσει το δημοτικό σχολείο, αλλιώς δεν ξέρεις να καθαρίζεις δάπεδα, τουαλέτες και σκάλες! Τέτοιος τετραπέρατος και δίκαιος νόμος.

Η αδυναμία της πολιτείας, που εκφράζει τη βούληση της κρατούσας και προνομιούχας τάξης, να εξασφαλίσει, κατά τη συνταγματική επιταγή, στους πολίτες της ανθρώπινες συνθήκες ζωής και δυνατότητες ώστε να καταφέρνουν να τελειώνουν τουλάχιστον την υποχρεωτική εκπαίδευση (που κατά το άρθρο 16 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος αποτελεί βασική αποστολή του κράτους και δεν μπορεί να είναι λιγότερη από εννέα έτη) μετατρέπεται σε ουσιαστική και σκληρή τιμωρία αφού απαιτεί παρό-

μοιο πιστοποιητικό σπουδών για τέτοια θέση, που κατά τη γνώμη ενός μέσου και συνετού ανθρώπου, είναι περιττό. Μίλησαν για εξάντληση αυστηρότητας, για παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, για παραγραφή, για αναχρονιστικότητα του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου και για πολλά άλλα υπεύθυνα και ανθρωπιστικά αλλή και ανεύθυνα. Προσωπικά, και ως νομικός, δεν κατάλαβα πώς αιτιολογείται και πώς επήλθε η ζημιά τού Δημοσίου ώστε να στοιχειοθετείται το αδίκημα. Δεν παρασχέθηκε η εργασία; Εάν είχε παρασχεθεί από άλλη «εγγράμματη» καθарίστρια δεν θα είχαν καταβληθεί από το Δημόσιο οι παραπάνω παροχές; Αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα δημιουργούνται στη σκέψη τού απλού πολίτη που δε γνωρίζει το νομικό λαβύρινθο αλλή σκέφτεται με την λογική τού μέσου ανθρώπου.

Ευτυχώς για την κοινωνία μας υπήρξαν πάνδημα και έντονα κοινωνικά αντανakηστικά, που οδήγησαν τη Δικαιοσύνη να αναστείλει την εκτέλεση της απόφασης. Άλλωστε και η Εισαγγελέας τού Αρείου Πάγου ζήτησε τη δικογραφία προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται περίπτωση πειθαρχικής δίωξης των εφετών που εξέδωσαν την σκληρή και περιέργη αυτή απόφαση. Η οποία προφανώς έρχεται σε σφοδρή σύγκρουση με το περί δικαίου κοινό συναίσθημα. Και δεν πρόκειται εδώ για το περίφημο λατινικό *dura lex sed lex* (σκληρός νόμος αλλή νόμος) αλλή για σχολαστική ερμηνεία και υπέρβαση των ορίων ακόμα και του τεθειμένου δικαίου. Και το δίκαιο είναι σύνολο κανόνων, συχνά αντιφατικών, που καλούν τον ευφυή, έμπειρο και μαέστρο δικαστή να τους εναρμονίσει.

Η απόφαση μάς γυρίζει πολύ πίσω, στη σοφότητα τραγωδία «Αντιγόνη» όπου ο θετός νόμος εκπροσωπούμενος από τον βασιλιά της θήβας Κρέοντα, συγκρούεται με τον άγραφο νόμο που εκπροσωπεί η Αντιγόνη, ο οποίος συνοψίζεται στον ανεπανάληπτο εκείνο στίχο: «ούτοι συνέχθην, αλλή συμφιλείν έφυν» («γεννήθηκα ν' αγαπώ κι

όχι να εκθρεύομαι» στίχ. 523). Υποθέτω ότι η άτυχη καθарίστρια δεν είχε διδαχθεί ποτέ της την «Αντιγόνη» ούτε θα ήξερε καν τι ήταν ο Σοφοκλής και τα ηθικά του ζητούμενα σύμφωνα με τα οποία ο άγραφος νόμος ισχύει διαχρονικά ο δε θετός νόμος αλλήζει. Ήξερε όμως ότι το να έχεις υποχρέωση να ταΐσεις τα παιδιά και τον εαυτό σου, εργαζόμενη, είναι ο ύψιστος νόμος. Η κατάσταση ανάγκης είτε αποκλείοντας το άδικο είτε τον καταλογισμό σε συνδυασμό και με άλλες ακόμα και συνταγματικές διατάξεις βαραίνουν τη φαρέτρα τού επαρκούς δικαστή. Υποθέτω ότι τα παραπάνω θα τα είχαν κάποτε διδαχθεί οι δικαστές, φορτωμένοι με το απολήτήριο του δημοτικού και φυσικά και με πολλούς άλλους τίτλους σπουδών και με μακρά δικαστική εμπειρία. Βεβαίως αυτά που έπρεπε να γίνουν, εναπόκεινται στην ελεύθερη συνείδηση των δικαστών, οι οποίοι λειτουργούν στα πλαίσια του άρθρου 87 του ισχύοντος Συντάγματος και στην ικανότητά τους να αναζητούν την πρόθεση του νομοθέτη και όχι τη γραμματική της αποτύπωση. «*Το μιν γράμμα αποκτείνει το δε πνεύμα ζωοποιεί*» υποστήριζε ο Παύλος. Η ανθρωπιά, ως βασική ηθική αξία, δεν έχει ρητά νομοθετηθεί ως ξεχωριστή νομική υποχρέωση αν και το δίκαιό μας διαθέτει πλείστες διατάξεις που κινούνται από αυτή και την θεσμοθετούν. Η λέξη ν ό μ ι μ ο ν διαβάζεται κι από τις δύο μεριές. Και οι νομικοί γνωρίζουμε από συνδυασμούς διατάξεων και διασταλτικές ερμηνείες. Και νομίζω πως κάθε δικαστής, είχε την δυνατότητα και την υποχρέωση να καταφύγει και σ' αυτές τις παραμελημένες και ξεχασμένες διατάξεις σε μια εποχή που η οικονομική, και όχι μόνο, κρίση θα έπρεπε να μας κάνει περισσότερο ευαίσθητους και επιεικείς στις ζωτικές ανάγκες των ανθρώπων. Τέλος, σε μια εποχή παρακμής όπου βασιλεύει η διαπλοκή, η διαφθορά, τα λαμόγια, τα σκάνδαλα των λευκών περιλαιμιών και η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος το να διώκονται τέτοιες πράξεις με τέτοιο τρόπο (δεκαετής κάθειρξη, χωρίς ανα-

στολή) και να οδηγείται στη φυλακή μια φτωχή εργαζόμενη ενώ κυκλοφορούν ελεύθεροι διαβόητοι καταχραστές, πλαστογράφοι, ληστές, κληπαποδόχοι και άλλου τέτοιου είδους άνηθ, είναι σα να μας πείραξε που έσταξε στο πιθάρι η ουρά τού ποντικού.

Έτσι, μια δυστυχισμένη γυναίκα, με παιδικά χρόνια σε ίδρυμα, προσπάθησε και στάθηκε όρθια μέσα σε μια κοινωνική ζούγκλα. Δεν πήρε τους «εύκολους» δρόμους. Ζήτησε μια θέση, για ένα μεροκάματο να θρέψει μια οικογένεια. Με τον τρόπο μιας μάνας μην πάρει η Πρόνοια τα παιδιά της. Είναι βέβαιο πως πήρε τη θέση κάποιας άλλης που ίσως να είχε τις ίδιες ή και μεγαλύτερες ανάγκες. Δεν υιοθετώ την πράξη της πλαστογραφίας. Όμως η τιμωρία είναι απάνθρωπη και αντιστρόφως ανάλογη με τη βαρύτητα της πράξης. Στο πρόσωπό της, τιμωρούνται όλοι οι δυστυχισμένοι απόκληροι που πασχίζουν να επιβιώσουν δουλεύοντας σε εργασίες που οι «καθωσπρέπει» αστοί αποστρέφονται. Και με μια σκληρή τελεσίδικη απόφαση (η πρωτόδικη, νομίζω, ήταν αυστηρότερη) καταδικάστηκε και οδηγήθηκε στη φυλακή. Τη στιγμή που κυκλοφορούν ελεύθεροι γύρω μας φοροφυγάδες, λαθρέμποροι, έμποροι ναρκωτικών, δωροδοκούντες και δωροδοκούμενοι, αργόμισθοι, μιζαδόροι, φαυλοδίαιτοι, αισχροκερδείς εργολάβοι, δολοφόνοι, καταχραστές τού Δημοσίου κι ένα σωρό άλλα σαπρά βλαστήματα του συστήματος, που έχουν στη διάθεσή τους προβεβλημένους νομικούς παραστάτες.

Δυστυχώς η θέμις εκτός από τυφή (καμιά φορά και θεότυφη) είναι και αργή. Στο τέλος, όμως, κατά κανόνα, αποδίδει δικαιοσύνη για να δικαιώσει εκείνους που μέσα στο διάβα των αιώνων την οραματίστηκαν ως αναγκαίο συστατικό της οργανωμένης κοινωνίας. Ο Σοφοκλής, στην «Αντιγόνη» βάζει τον κορυφαίο τού Χορού (δηλαδή το λαό) να μαστιγώσει, φραστικά, τον Κρέοντα (εξουσία), για τα «*δύσφρονα αμαρτήματά*» του («καταραμένα λάθη») λέγοντας: «*Οίμ' ως έοικας οψέ την δίκην ιδείν*» («Αλίμονο, πόσο αργείς να ιδείς το δίκιο»,

στίχ. 1270). Οι δικαστικές αποφάσεις, θα πρέπει να εφαρμόζουν όχι μόνο το γράμμα αλλά και το πνεύμα τού νόμου, να εμπεδώνουν την ασφάλεια του δικαίου, να διέπονται από αμεροληψία και να διαποτίζονται από κοινωνική ευαισθησία συμπληρώνοντας ακόμα και τα κενά τού νομοθέτη με την προσφυγή στις γενικές αρχές τού δικαίου. Γι' αυτό θεωρώ ότι το λειτούργημα του δικαστή είναι το υπέρτατο λειτούργημα σε μια ευνομούμενη πολιτεία. Και θα πρέπει να το εξασκούν οι άριστοι, δηλαδή οι νομικά επαίοντες και (μακάρι) οι ευγενείς και σε πολλά επίπεδα γνώσης καλλιεργημένοι και ενάρτεροι στα ήθη και στη συμπεριφορά, χωρίς μεζούρες, δικαστικοί λειτουργοί.

Τελειώνω αυτό το επίκαιρο και βιαστικό σχόλιο προσθέτοντας ότι οι δικαστικές αποφάσεις αποκαλύπτουν το επίπεδο της δημοκρατίας και του δικαιοδοτικού πολιτισμού και είναι ο καθρέφτης των λειτουργών της δικαιοσύνης, που τις εκδίδουν. Γιατί υπάρχουν αποφάσεις κοσμήματα και αποφάσεις κατάπτυστα εκτρώματα. Στη δεύτερη περίπτωση συμπεριλαμβάνω και την περιβόητη απόφαση του δικαστηρίου που καταδίκασε (κατά πλειοψηφία) σε θάνατο τους αγωνιστές της ελευθερίας Κολλοκωτρώνη και Πλαπούτα. Η έλλειψη των υπογραφών των δύο αδαμάντινων δικαστών (που μειοψήφισαν με κίνδυνο της ζωής τους κι αρνήθηκαν να υπογράψουν) Πολυζωίδη (προέδρου) και Τερτσέτη, διέσωσαν στους αιώνες των αιώνων την ευτολημία, την εντιμότητα και όσα συναπαρτίζουν αυτό που ονομάζεται δικαστικό ήθος. Οίκοθεν νοείται ότι με τα παραπάνω δε θέλω να σπιλώσω καμιά υπόληψη ούτε να δικαιολογήσω παραβάσεις τού νόμου αλλά να τονίσω τη σημασία της δικαιοπληστικής δύναμης του ευαίσθητου και ευφυούς δικαστή που αποδίδει ουσιαστική και όχι τυπική δικαιοσύνη. Και να υπογραμμίσω ότι ο τυπολατρικός νομικισμός ως αντίπαλος του ανθρωπισμού και της ιδέας της δικαιοσύνης οδηγεί σε ανεπιθύμητα νομικά και κοινωνικά αδιέξοδα.

Χριστούγεννα, ή Χειμερινή περίοδος κατανάλωσης και «εικονικής» ψευδο-χαράς ;

Του **Δημητρίου Σταθακόπουλου**
Διδάκτορος Παντείου Πανεπιστημίου
(Κοινωνιολογία της ιστορίας οθωμανικής περιόδου)
Δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω

Ωs παιδί (γενν. 1964-1976 , τέλος Δημοτικού Σχολείου) περίμενα το 12ήμερο των γιορτών (Χριστούγεννα – Πρωτοχρονιά – Φώτα), αφενός για τις σχολικές χειμερινές διακοπές, αφετέρου για τα γλυκά, και τα δώρα της Πρωτοχρονιάς.

Όμως ταυτόχρονα, πάθαινα σύγχυση, αναφορικά με το ποιός φέρνει τα δώρα στα παιδιά, αλλή και πότε ακριβώς τα φέρνει, μιάς και αλλή μου έλεγαν οι γιαγιάδες και αλλή η τηλεόραση και οι διαφημίσεις.

Τα έφερνε ο αν Βασίλης, ένας εκ των τριών Ιεραρχών και άγιος της ορθοδοξίας από τη Καισάρεια το ξημέρωμα της 1ης του Ιανουαρίου εκάστου νέου έτους (Πρωτοχρονιά), ή τα έφερνε ο χοντρούλης παππούλης με τη λευκή γενειάδα και τα κόκκινα ρούχα, με το έλκνηρο που σέρνουν τάρανδοι από το Βόρειο πόλο το ξημέρωμα της 25ης Δεκεμβρίου εκάστου έτους (Χριστούγεννα) μέσω της (ανύπαρκτης στο διαμέρισμα που μεγάλωσα) καμινάδας, όπως έβλεπα στις αμερικάνικες ταινίες και τις διαφημίσεις της coca cola;

Και τι σχέση μπορούσε να έχει ο αν Βασίλης, με

τον αν Νικόλα, ή saint Nicolaus που με την παραθορά έγινε **santa Ni-Claus =Claus** ή σκέτο **Santa** (άγιος)πλέον;

Αναφορικά με την εμφάνιση του santa NiClaus = Claus ως χοντρούλη παππούλη στα κόκκινα ντυμένου, πρέπει ν' αναφέρω ότι προέρχεται από συγχώνευση παγανιστικών και χριστιανικών παραδόσεων των σκανδιναβικών και γερμανικών φύλων που σχετίζονται με το πνεύμα του δάσους και τον μπαμπά – παγωμένο χειμώνα **Joulupukki**, με την κατοίκια του (που έγινε τάρανδος/τάρανδοι) με ολίγον από διαφημιστικό σύμβολο της Coca Cola όπως καθιερώθηκε ήδη από τις αρχές του 20ου αιώνα (μέχρι και σήμερα βλέπουμε τη φιγούρα του **Joulupukki – santa Claus** στα κουτάκια της, απ' όπου και το κόκκινο χρώμα των ρούχων του, που αρχικά στην προCoca-Cola εποχή ήταν πράσινο) και επιβλήθηκε σ' όλο τον κόσμο μέσω της εν λόγω διαφήμισης.

Επομένως ο Santa Claus, ή Father Christmas, ή Kris Kringle κ.λ.π, είναι γέννημα των Δυτικών χωρών. Δεν είναι κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο

και φυσικά δεν είναι πια ο Άγιος Βασίλειος, ούτε ο Άγιος Νικόλαος, αντιθέτως είναι η προσωποποίηση της καλοπέρασης, του συναισθηματισμού, καθώς κι' ένα παιδικό πρωτοχρονιάτικο όνειρο που στη Δύση φέρνει τα δώρα στις 25 Δεκεμβρίου και στην Ελλάδα την 1η Ιανουαρίου εκάστου έτους !!

Από τα παραπάνω καταφανώς προκύπτει πως οι σύγχρονες γιορτές δεν έχουν καμία σχέση με την αιτία γεννήσεώς τους.

Λέμε **Χριστούγεννα**, δηλ. γέννηση του Χριστού, αλλά ουσιαστικά έχουμε δίμηνες πλέον χειμερινές «γιορτές» κατανάλωσης, εικονικής χαράς, με πλήρη από-Χριστιανοποίηση.

Καμία σχέση με το πνευματικό νόημα του 12ημέρου (**Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά - Φώτα**), που πλέον δεν ενδιαφέρει ούτε τον πωλητή, ούτε τον καταναλωτή, όπου γης.

Η απο-Χριστιανοποίηση και η αντικατάσταση του όρου Χριστούγεννα / Christmas, σε Χmas και πλέον απλά σε Greetings/ ευχές, πασιδηλα δηλώνει πως τα Χριστούγεννα, δεν είναι πλέον Χριστού-γέννα, αλλά απλά η αφορμή για μία διεθνή χειμερινή περίοδο κατανάλωσης και όχι Χριστιανική γιορτή,

όπου 12 ημέρες απ' αυτή την μακρά περίοδο, παράλληλα οι Χριστιανοί γιορτάζουν κατά τα έθιμά τους (*Ορθόδοξοι - Καθολικοί - Προτεστάντες και ακόμα 400 περίπου τάσεις*). Αυτό πάντως δεν είναι Χριστούγεννα, ούτε ο αν Βασίλης ή ο αν Νικόλας είναι ο Santa Claus / Père Noël, ή ο *Joulurukki*.

Είναι σκέτο Greetings και Santa. Ουδέτερη περίοδος κατανάλωσης, απο-Χριστιανοποιημένη, απο-θρησκευοποιημένη, έτοιμη προς βρώσιμ και πόσιμ από ά-θρησκους, θρησκευόμενους όλων των θρησκειών και κυρίως σύγχρονους παγκόσμιους καταναλωτές.

Εν προκειμένω, οι τρεις (3) μεγάλες Χριστιανικές γιορτές του 12ημέρου, για να έχουν πνευματικό νόημα αληθινής ουσιαστικής χαράς, αλλά και προσμονής, πρέπει να διαρκούν όσο είναι η περιόδός τους, δηλ. 12-15 ημέρες, αλλιώς γίνονται βαρετές, ως μία περίοδος ανούσιας υπερκατανάλωσης, που μάλλον θλίψη δημιουργεί παρά χαρά, σε όσους δεν έχουν τη δυνατότητα να καταναλώσουν, ή ζούν μόνοι, έχουν προβλήματα υγείας, διαβίωσης κλπ.

Η άτυπη επιστροφή μας, σε μία προΧριστιανική Ρωμαϊκή περίοδο γιορτών, (*που προσομοιάζει, -*

χωρίς να μοιάζει – στο σήμερα), για την αναγέννηση του **sole invictus** /ανίκητου ήλιου (δεύτερο 15^ο θήμερο Δεκεμβρίου περίπου), οι οποίες συνοδεύονταν από οργιώδη κατανάλωση, γλέντια και που ουσιαστικά ακόμα και αυτές, «έκρυβαν» νοηματοδοτώντας μια "θρησκευτικότητα", που σήμερα όμως τείνει να ξεχαστεί παν-τελώς.

Ακόμα και οι βίαιες/σκληρές προΧριστιανικές γιορτές των Σκανδιναβών - Γερμανών και άλλων βορειών λαών, προς τον **Odin** (oldnordiskinn) με το ξωτικό των δασών *Joulurukki*, που έγινε Santa Claus / Père Noël και τάχα μου απ Νικόλας και απ Βασίλης, «έκρυβαν» μιά (έστω και άγρια) αναζήτηση «θρησκευτικότητας».. Οι σύγχρονες γιορτές **ΔΕΝ** έχουν τίποτα απ' όλα αυτά.

Ούτε παράδοση, ούτε πνευματικότητα, ούτε συμβολισμό, ούτε θρησκευτικότητα, τίποτα απολύτως, εκτός και θεωρήσουμε πως λατρεύεται ως θεός το αντικείμενο / ύλη, οπότε τότε έχουμε τη γέννηση μιας νέας μορφής θρησκείας και θρησκευτικότητας προς το εφήμερο φθαρτό.

Μόνον κάλυψη ψυχολογικών κενών, με κατανάλωση και Βουλιμία / Bulimia., μπορούμε να πούμε πως υπάρχει.

Λαμπιόνια για να « ξεχαστούν από τα προβλήματα τους, οι ιθαγενείς».

Φυσικά και η ζωή μας χρειάζεται το παραμύθι, είτε το αναζητούμε, είτε μας το δίνουν «παραμυθιάζοντάς» μας. Όμως το παραμύθι ενσωματώνει το έθος, το οποίο μπορεί να εκφραστεί ρητά στο τέλος του ως αξιακός κώδικας. Είναι συγγενές του μύθου, αλλά διαφοροποιημένο εννοιολογικά. Το παραμύθι «των Χριστουγέννων» έχει πλέον καταφανώς μεταλλαχθεί σε μια κενή ουσίας κατάσταση, για πολλούς μάλιστα αποκρουστική, χωρίς κανένα έθος και αξιακό κώδικα.

Ως εν αφορά το σύγχρονο ντεκόρ/ διακόσμηση, ουδεμία σχέση έχει με την αναπαράσταση του πε-

ριβάλλοντος της φάτνης και της Βηθλεέμ με το ήπιο κλίμα και τους φοίνικες. Ούτε έλατα, ούτε χιόνια είχε/έχει εκεί.

Το χιονισμένο ντεκόρ μας παραπέμπει απευθείας στις Σκανδιναβικές γιορτές του **Odin** (*inn*) και του *Joulurukki*, που εισήχθησαν κερδοσκοπικά και «μμητικά» στη Μεσόγειο και όλο τον κόσμο, εξοβελίζοντας τα τοπικά ήθη και έθιμα. Θα μπορούσαμε να την πούμε και «δυστύχημα» αυτή την παράδοση παγκόσμια ομογενοποίηση.

Τα Χριστούγεννα, δεν έχουν καμία σχέση με τον πλούτο και την κατανάλωση, ή την ψευδο-χαρά, αντιθέτως έχουν σχέση με την αλληλεγγύη στον πόνο του άλλου και τη γέννηση ελπίδας πως αυτός ο κόσμος μπορεί ν' αλλάξει προς το καλύτερο, αν ο καθένας μας και όλοι μαζί, κάνουμε το καλύτερο. Τα Χριστούγεννα έχουν σχέση με την φτώχεια, την προσφυγιά, το διωγμό και την ταπεινότητα. Πάντως όχι με αυτό που κάνουμε παγκοσμίως.

Δεν είμαι ο Grinch/ γκρινιάρης/κατεργάρης των Χριστουγέννων και επ' ουδενί ο Εμπενίξερ Σκρουτζ.

Αντιθέτως αγαπώ όλες τις εποχές και τα λαϊκά παραδοσιακά δρώμενα. Μου αρέσουν στην έντονη προβολή τους, αλλά τόσο – όσο.

12-15 μέρες είναι υπεραρκετές, με ή χωρίς θρησκευτικότητα, αλλά με ποικιλία παραδόσεων και προσφορά του εαυτού μας, ως δώρο, στον άλλον.

Όμως 2 μήνες χειμερινής περιόδου κατανάλωσης, με jingle jingle που έχουμε ονομάσει τάχα Χριστούγεννα, είναι κατάχρηση, σε σημείο «βασάνου» για κάποιους που πραγματικά τους άρεσαν τα κανονικά «παλαιά» Χριστούγεννα.

Σε κάθε περίπτωση, είτε έτσι, είτε αλλιώς, να περάσετε όμορφα όπως επιθυμείτε. Εύχομαι, τρεις να είναι οι Ώρες σας: η Ευνομία, η Δίκη και η Ειρήνη και υπό τη συνοδεία τους να έχετε υγεία, τύχη, πρεμία, αγάπη, συντροφικότητα, αλληλεγγύη, καλά έργα και δράσεις με προσόδους.

ΕΙΡΕΣΙΩΝΗ ΕΝΑ ΑΡΧΑΙΟ ΕΘΙΜΟ, ΠΡΟΓΟΝΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ ΗΛΙΟΥΓΕΝΝΑ (ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ) ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Της **Ιωάννας Γεωργούλια**
Δικηγόρου Πειραιά

Φέρουν δὲ κατὰ τὴν
ἑορτὴν τὴν εἰρεσιώνην, κλάδον ἐλαίας τυλιγμένον μέσα εἰς μαλ-
λάδι, ὅπως τότε τὴν ἑορτήσαν, καὶ γεμάτην ἀπὸ τῶν πρώτων διὰ-
φορα ὄσπρικῶν, εἰς ἐνδοξίαν ὅτι ἔκτισεν ἡ ἀφορία, καὶ ἀναγγε-
λῶς τραγουδοῦν :

«Ἡ εἰρεσιώνη σοῦ φέρει (*) σῦκα καὶ ἀρσάκια φρομιὰ σοῦ
φέρει καὶ μέλι μέσα σὺν παῖσι (*) καὶ λάδι γὰρ νὰ ψήσῃς (*),
καὶ μπουκάκι γεμάτο γὰρ νὰ μείθῃς καὶ νὰ πῆσῃς σὲ ἕνα σὺν (*).

Τα **Πυανόψια** ἢ **Πυανέψια** ἦταν γιορτὴ
στην αρχαία Αθήνα προς τιμὴν του Απόλ-
λωνα με ἀναίμακτη θυσία καρπῶν καὶ φρού-
των, των πρώτων καρπῶν μετὰ τη
συγκομιδῆ.

Στην κλασικὴ ἐποχῇ, τα Πυανόψια αποτε-
λοῦσαν μέρος της γιορτῆς των Θησειῶν.
Ο Λυκούργος ἀναφέρει πως στην Αθήνα η
γιορτὴ ἀποκαλοῦνταν Πυανόψια, ἐνῶ οι
υπόλοιποι Ἕλληνες την ἀποκαλοῦσαν **Πανό-
ψια**, γιατί “φαίνονταν ὅλοι οι καρποί” (πάν-
τας τοὺς καρπούς τῆ ὄψει).

Ἡ Εἰρεσιώνη (ἀπὸ τη λέξη εἶρος, ἔριον
που σημαίνει μαλλί προβάτου) ἦταν ἕνα
κλαδί ἀγριελιάς (κότινος) στολισμένο με γιρ-
λάντες ἀπὸ μαλλί λευκό καὶ κόκκινο καὶ τους
πρώτους φθινοπωρινούς καρπούς (σῦκα,
καρύδια, ἀμύγδαλα, κάστανά), μικρά μπου-
καλάκια γεμάτα κρασί, μέλι καὶ λάδι ἀκόμη
καὶ μικρές σφαίρες ἀπὸ μέταλλο, που παρί-
σταναν τὸν ἥλιο καὶ τη Σελήνη. Το ἀποτελέ-
σμα ἦταν τόσο φανταχτερό ὅσο το σημερινό
Χριστουγεννιάτικο δέντρο. Στην ἀρχαία Ελ-
λάδα τὸ ἔθιμο αὐτὸ ἦταν μια ἐκφραση ευχα-
ριστίας για τη γονιμότητα του ἔτους που
πέρασε καὶ μια παράκληση νὰ συνεχιστεῖ η
γονιμότητα καὶ η εὐφορία καὶ για τὸ ἐπό-

μενο ἔτος.

Ἦταν ἀφιερωμένο στη θεὰ Αθηνά, τὸν
Απόλλωνα καὶ τις Ὠρες (Εὐνομία, Δίκη, Ει-
ρήνη). Παιδί που κρατᾶ τὴν Εἰρεσιώνη. Τη
εβδόμη ἡμέρα λοιπὸν του μηνὸς Πυανεσιῶ-
νος (**22 Σεπτεμβρίου – 20 Οκτωβρίου**,
παρὰλληλισμός με τὴν πραγματικὴ ἡμερο-
μηνία γέννησης του Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τις
γραφές), παιδιὰ των ὁποίων καὶ οι δύο γο-
νεῖς ζοῦσαν ,περιέφεραν τὴν Εἰρεσιώνη
στους δρόμους της πόλης των Αθηνῶν τρα-
γουδώντας τις καλὲνδες (κάλαντα) ἀπὸ σπίτι
σε σπίτι, λέγοντας εὐχές καὶ παινέματα για
τὸν νοικοκύρη καὶ παροτρύνοντάς τον νὰ τα
φιλέψει γενναϊόδωρα.

Ὅταν ἐφθάναν στο σπίτι τους κρεμοῦσαν
τὴν Εἰρεσιώνη πάνω ἀπὸ τὴν ἐξώπορτά τους
καὶ τὴν ἀφήναν ἐκεῖ μέχρι τὴν ἴδια ἡμέρα
του νέου ἔτους, ὁπότε, ἀφοῦ τοποθετοῦσαν
τὴ νέα, κατέβαζαν τὴν παλιά καὶ τὴν ἐκαίγαν
ἢ κρεμοῦσαν τὴν Εἰρεσιώνη πάνω ἀπὸ τὴν
θύρα του Ἱεροῦ του Απόλλωνα περιχύνοντάς
τὴν με κρασί, κατὰ τὴν εορτὴ των Πυανέ-
ψιων. Τα Πυανόψια ἢ Πυανέψια ἦταν
γιορτὴ στην ἀρχαία Αθήνα προς τιμὴν του
Απόλλωνα με τὴ θυσία καρπῶν καὶ φρού-
των, των πρώτων μετὰ τη συγκομιδῆ.

Στην κλασικὴ ἐποχῇ, τα Πυανόψια ἦταν
μέρος της γιορτῆς των Θησειῶν. Στην ἀρχαία
Αθήνα η γιορτὴ ἀποκαλοῦνταν Πυανόψια,
ἐνῶ στην υπόλοιπη Ελλάδα τὴν ἀποκαλοῦ-

σαν Πανόψια (πάντας τούς καρπούς τῆ ὄψει), γιατί “φαίνονταν ὅλοι οι καρποί”.

Κατά την παράδοση, το ἔθιμο αυτό καθιερώθηκε ἀπὸ τον Θησέα ὅταν ξεκίνησε για την Κρήτη για να σκοτώσει τον Μινώταυρο. Καθ' ὁδὸν σταμάτησε στην Δήλο και ἔκανε

θυσία στον Απόλλωνα, λέγοντας ὅτι σε περίπτωση που κερδίσει την μάχη με τον Μινώταυρο θα του πρόσφερε στολισμένα κλαδιά ελιάς για να τον ευχαριστήσει. Επιστρέφοντας στην πατρίδα του, ο Θησέας εκπλήρωσε τη υπόσχεσή του με αυτό τον θεσμό. Η φασολάδα εξηγείται με το ὅτι κατά το ταξίδι του γυρισμὸς τα τρόφιμα στο καράβι είχαν τελειώσει. Ἐτσι την ἑβδομη μέρα οι σύντροφοι του Θησέα μάζεψαν ὅ,τι μπορούσαν να βρουν και τα μαγείρεψαν κάνοντας φασολάδα. Η γιορτή γίνονταν στις 7 του ομώνυμου μηνῆ. Η ετυμολογία της λέξεως σημαίνει «ἡμέρα της φασολάδας» (πύανα/κύανα, κύαμοι= κουκιά). Ἐβραζαν κάθε είδους ὄσπρια μαζί με κριθάρι και κάναν φασολάδα, ἀπὸ την οποία προσέφεραν μια πιατέλα στον θεὸ Απόλλωνα, τον Ἥλιο, την Αθηνά και τις Ἵριες.

Κατά τη διάρκεια της γιορτῆς γινόταν πομπή κοντά στο ναὸ του Απόλλωνα. Στόλι-

ζαν την ειρεσιώνη, ἓνα εἶδος κλαδιὸς ελιάς ἢ δάφνης, ὅμοια με το σημερινὸ χριστουγεννιάτικο δέντρο. Το ὄνομα του στολισμένου αὐτοῦ κλαδιὸς προέρχεται ἀπὸ τα μάλλινα (εἶριον=μαλί) κορδελάκια λευκοῦ και πορφυροῦ χρώματος που του κρεμάγανε μαζί με μπισκοτάκια ἀπὸ μέλι, λάδι και κρασί. Με το δεντράκι αὐτὸ οι ἄνθρωποι ευχαριστοῦσαν τον Απόλλωνα για την καλή σοδειά του καλοκαιριοῦ και εὐχόνταν ο ερχόμενος χρόνος να εἶναι ἐπίσης ευνοϊκός. Ἄλλη ονομασία της ειρεσιώνης ἦταν ικετηρία (ἀπὸ το ικετεύω, παρακαλῶ).

Ἐνας νεαρός του οποιῶς οι γονεῖς ἦταν ἀκόμα ἐν ζωῇ (παῖς ἀμφιθαλής) περιέχυνε την ειρεσιώνη με κρασί ἀπὸ ἓναν τελετουργικὸ ἀμφορέα και κρεμοῦσε το δεντράκι στην πύλη του ναοῦ του Απόλλωνα.

Σύμφωνα με ἄλλες πηγές (π.χ. Αριστοφάνης), την ειρεσιώνη την κρεμοῦσαν και στα σπίτια, ιδίως στα αγροτικά, στην πόρτα του σπιτιοῦ, και το ἄφηναν ἐκεῖ ἓναν ολόκληρο χρόνο μέχρι να το ανανεώσουν με ἓνα νέο κλαδί. Το παλιὸ το ἔκαιγαν.

Πρόγονος λοιπὸν του Χριστουγεννιάτικου δέντρου εἶναι η Ειρεσιώνη, ὅπου μέσω αὐτῆς μεταδόθηκε το ἔθιμο του στολισμένου δέντρου στους βόρειους λαοὺς ἀπὸ τους Ἑλληνες ταξιδευτές, οι οποῖοι ἀφοῦ δεν είχαν ελαιόδεντρα, στόλιζαν κλαδιά ἀπὸ τα δέντρα που υπήρχαν στον κάθε τόπο.

Ἄμως, το ἔθιμο της Ειρεσιώνης καταδικάστηκε ως εἰδωλολατρικὸ ἀπὸ το θεοκρατικὸ Βυζάντιο και ἀπαγορεύτηκε. Αἰῶνες ἀργότερα ἐπανήλθε με την μορφή Χριστουγεννιάτικου δένδρου ἀπὸ τους Βαυαροὺς που συνόδεψαν τον Ὁθωνα στην Ελλάδα, ως δικὸς τους Χριστουγεννιάτικὸ ἔθιμο. Παρ' ὅλα αὐτά, το ἔθιμο της Ειρεσιώνης υπήρχε πάντα στην ιστορική μνήμη των Ἑλλήνων, γι αὐτὸν τον λόγο, το Χριστουγεννιάτικὸ δένδρο υιοθετήθηκε ἀμέσως.

Τι σήμαιναν όμως τα ΗΛΙΟΥΓΕΝΝΑ για τους αρχαίους «ημών» ΠΡΟΓΟΝΟΥΣ;

Ας δούμε κάνοντας μια εν τάχει αναδρομή στις ιστορικές πηγές ώστε να προσεγγίσουμε κατά το δυνατό την έννοια των Ηλιούγεννων στην αρχαία Ελλάδα και με ευλάβεια να συσχετίσουμε το έθιμο με τα Χριστούγεννα:

Η γέννηση του ΣΩΤΗΡΑ, είναι η νίκη του καλού, η νίκη προς το θάνατο, είναι θείο δώρο είναι το φως του κόσμου.

Ο εορτασμός των Χριστουγέννων, προέρχεται κατά μια εκδοχή, από τα Αρχαία Ελληνικά Έθιμα. Τον μήνα Δεκέμβριο, οι Έλληνες γιόρταζαν τον Διόνυσο αλλά και τον Φωτοφόρο Απόλλωνα-Ηλίου παριστάνοντας τον, πάνω στο ιπτάμενο άρμα του, να μοιράζει το φως. Με την έλευση του Χριστιανισμού το άρμα έγινε έλκηθρο, τα άλογα έγιναν τάνδρα και το «δώρο» του φωτός που μοιράζε στους ανθρώπους ...έγινε κυριολεκτικά «μοίρασμα δώρων». Αντίστοιχα, το κόψιμο της βασιλόπιτας αποτελεί εξέλιξη του αρχαιοελληνικού εθίμου του εορταστικού άρτου, τον οποίο οι αρχαίοι Έλληνες πρόσφεραν στους θεούς σε μεγάλες αγροτικές γιορτές, όπως τα Θαλύσια και τα Θεσμοφόρια.

Στις Άγιες Γραφές, δεν αναφέρεται η γιορτή των χριστουγέννων, όπως επίσης και η ακριβής ημερομηνία γεννησεως του Ιησού. Οι Άγιοι Απόστολοί μας, στις αναφορές στην Καινή Διαθήκη, ταυτίζουν την γέννηση του Ιησού με το φθινόπωρο και ειδικότερα με το μήνα Οκτώβριο. Θα αναφερθώ σε εδάφιο από το Ευαγγέλιο του Λουκά όπου αναφέρεται:

«Οι ποιμένες ήσαν κατά το αυτό μέρος διανυκτερεύοντες εν τοις αγροίς, και φυλάττοντες φύλακας της νυκτός επί το ποιμνιον αυτών» Δηλαδή, για να διανυκτερεύσουν οι ποιμένες ήταν φθινοπωρινή εποχή, καθώς το χειμώνα οι ποιμένες δεν

μένουν έξω, ουτε τα ποιμνια, λόγω ψύχους.

Σύμφωνα με τις γραφές γνωρίζουμε ότι η γεννηση συνέπεσε με την απογραφή, η οποία συνήθως γινόταν μετά την συγκομοιδή στις αρχές του Οκτώβρη.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης ταυτίζει την γέννηση του Ιησού με την γιορτή της Σκηνοπηγίας, η οποία επίσης γινόταν Οκτώβρη.

Επίσης στις αρχαίες χριστιανικές εορτές στους καταλόγους τις εκκλησίας τα Χριστούγεννα δεν αναφέρονται ως υπάρχουσα εορτή. Προφανώς τα Χριστούγεννα δεν δημιουργήθηκαν με την Γέννηση, αλλά αιώνες μετά...! Ιχνηλατώντας την ιστορικότητα της εορτής ανακαλύπτουμε ενδιαφέροντα στοιχεία που αφορούν την ημερομηνία της εορτής, αλλά και συσχετίσεις με συνήθειες στον

αρχαίο κόσμο.

Αναζητώντας την ακριβή ημερομηνία γενέσεως του Ιησού ανακαλύπτουμε ότι αφενός στην καινή Διαθήκη δεν γίνεται αναφορά για την εορτή Χριστουγέννων και αφετέρου ότι κανείς από τους Αποστόλους δεν τήρησε την 25η Δεκεμβρίου ως γενέθλια ημέρα του.

Στην πραγματικότητα δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς γεννήθηκε ο Ιησούς Χριστός, (υπολογίζεται πως γεννήθηκε μεταξύ του 6 - 2 π. Χ.) Υπάρχουν όμως ενδείξεις που συνηγορούν στην Φθινοπωρινή γέννηση του, και όχι στην χειμερινή, όπως προαναφέρθηκε.

Εξάλλου, στην Αγία Γραφή γενέθλιες και ονομαστικές εορτές δεν συνιστώνται. Στην πραγματικότητα τα Χριστούγεννα δεν συμπεριλαμβάνονται στις αρχαίες γιορτές της Χριστιανικής Εκκλησίας και μάλιστα η τήρηση των γενεθλίων καταδικάζονταν σαν ένα αρχαίο Ελληνικό "ειδωλολατρικό" έθιμο απεχθές στους Χριστιανούς. Ημέρα μνήμης των αγίων και μαρτύρων όριζαν αυτή του θανάτου.

Η Καθολική Εγκυκλοπαίδεια αναφέρει σχετικά: «Τα Χριστούγεννα δεν ήταν ανάμεσα στις πρώτες εορτές της Εκκλησίας. Ο Ειρηναίος και ο Τερτυλλιανός την παραλείπουν από τους καταλόγους των εορτών» Έτσι Τα Χριστούγεννα ως εορτή των γενεθλίων του δεν γιορτάζονταν τα πρώτα 300 χρόνια.

Η καθιέρωση της 25ης Δεκεμβρίου ως ημέρα των Χριστουγέννων έγινε στη Ρώμη από τον Πάπα Ιούλιο τον Α, τον 4ο μ.χ. αιώνα, μετά από έρευνα που έγινε στα αρχεία της Ρώμης για την χρονιά επί Αυγούστου απογραφής, και κατόπιν υπολογισμών βάση των Ευαγγελίων. Ένα στοιχείο που λήφθηκε υπόψιν είναι το η φράση από το κατ' Ιωάννη γ'30 «Εκείνον δει αυξάνειν, εμέ ελατούσθαι»

Στην πραγματικότητα όμως αυτό συνέβη διότι η συγκεκριμένη ημερομηνία συνέπεφτε με τις αρχαίες εορτές του Χειμερινού Ηλιοστασίου και την «Επιστροφή» του Ηλίου.

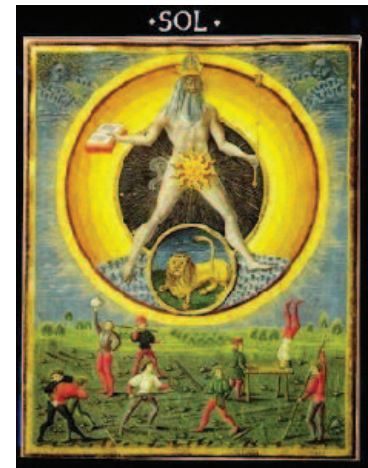
Έκτοτε ο Χριστός όφειλε να είναι ο Ήλιος ο δίδων το φως εις τον κόσμο. Πριν εορταζόταν στις 6 Ιανουαρίου μαζί με τη βάπτισμα του Ιησού (Θεοφάνεια).

Μετάπειτα, το έθιμο πιθανολογείται ότι μεταφέρθηκε στην Ανατολή, πιθανόν από τον Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό το 378-381 περίπου μ.Χ. Ο Ιωάννης Χρυσόστομος (345-407 μ.Χ.) σε ομιλία του για τη γέννηση του

Χριστού, αναφέρει ότι είχε αρχίσει στην Αντιόχεια να γιορτάζονται τα Χριστούγεννα στις 25 Δεκεμβρίου. Την εποχή του Ιουστινιανού, τον 6ο αιώνα, ο εορτασμός των Χριστουγέννων στις 25 Δεκεμβρίου είχε εξαπλωθεί σε όλη την Ανατολή.

Στην Αρχαιότητα, οι πρόγονοι μας, κατά την χειμερινή τροπή του ήλιου γιόρταζαν την γέννηση του Διονύσου, το οποίο αποκαλούσαν «σωτήρ» και θείο «βρέφος», που γεννήθηκε από την παρθένο Σέμελη. Στην πραγματικότητα γι' αυτούς ήταν ο καλός «Ποιμήν», του οποίου οι ιερείς κρατούν την ποιμενική ράβδο, όπως συνέβαινε και με τον Όσιρη.

Κατά τη χειμερινή περίοδο θρηνούσαν το σκοτωμό του Διονύσου από τους Τιτάνες, αλλά στις 30 Δεκεμβρίου εόρταζαν την αναγέννησή του. Οι γυναίκες-ιέρειες ανέβαιναν στην κορυφή του ιερού

βουνού και κρατώντας ένα νεογέννητο βρέφος φώναζαν «ο Διόνυσος ξαναγεννήθηκε. Ο Διόνυσος ζει», ενώ σε επιγραφή αφιερωμένη στον Διόνυσο αναγράφεται: «Εγώ είμαι που σε προστατεύω και σε οδηγώ, εγώ είμαι το Άλφα και το Ωμέγα»

Την γιορτή αυτή, οι Αρχαίοι Έλληνες είχαν ταυτίσει και με την γιορτή του Ηλίου, τον οποίο οι αρχαίοι λαοί είχαν θεοποιήσει. Συγκεκριμένα στους Έλληνες, είχε ταυτιστεί με τον Φωτοφόρο Απόλλωνα του Ηλίου, ο οποίος απεικονιζόταν πάνω στο ιπτάμενο άρμα του να μοιράζει το φως του Ηλίου. Η εορτή αυτή πέρασε και στην αρχαία Ρώμη

με τις δημοφιλείς γιορτές των Σατουρνάλων, προς τιμήν του Κρόνου τον Δεκέμβριο αλλά και της θεάς Δήμητρας, γι' αυτό και έκαναν θυσίες χοίρων για την ευφορία της γης. Τα Σατουρνάλια ήταν από τις σημαντικότερες και ονομάζονταν:

« DIES INVICTI SOLIS », δηλαδή «Ημέρα του αήττητου ήλιου». Μια γιορτή που φυσικά την είχαν πάρει από την γιορτή του Φωτοφόρου Απόλλωνα - Ηλίου!

Στην αρχαία Ρώμη, η εορτή άρχιζε στις 17 Δεκεμβρίου και διαρκούσε επτά ημέρες. Στην εορτή αυτή αντάλλασαν δώρα, συνήθως λαμπάδες και στα παιδιά έδιναν πήλινες κούκλες και γλυκά σε σχήμα βρέφους για να θυμίζουν το Κρόνο, που τρώει τα παιδιά του.

Σταδιακά λοιπόν τα γενέθλια του θεού Ήλιου μετατράπηκαν σε γενέθλια του Υιού του Θεού.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι «εθνικοί» αποκαλούσαν την Πρώτη Ημέρα της εβδομάδας Ημέρα του θεού-Κυρίου Ήλιου, ορολογία την οποία αργότερα χρησιμοποίησαν και οι εκκλησιαστικοί Πατέρες για λόγους σκοπιμότητας ίσως. Κάτι που διασώζεται έως σήμερα στα Αγγλικά ως SUN-DAY, στα Γερμανικά SONN-TAG.

Ο Ιουστίνος ο μάρτυς (114-165 μ.Χ.) γράφει στη 2η απολογία του για τον Ιησού «...σταυρώθηκε, πριν το Σάββατο, ΠΟΥ ΗΤΑΝ Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ "ΚΡΟΝΟΥ" και την επόμενη ημέρα ΠΟΥ ΗΤΑΝ Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ (θεού) "ΗΛΙΟΥ" και η οποία μετονομάσθηκε σε ΚΥΡΙΑΚΗ, αναστήθηκε και εμφανίσθηκε στους μαθητές Του...»

Οι Αιγύπτιοι στις 25 Δεκεμβρίου εόρταζαν την γέννηση του θεού-ήλιου Όσιρη. Μετά την δολοφονία του ένα δένδρο ξεφύτρωσε στο οποίο ο Όσις, σε κάθε επέτειο της γέννησης του στις 25 Δεκεμβρίου, άφηνε δώρα γύρω από το δένδρο.

Οι Βαβυλώνιοι, και οι Φοίνικες ονόμαζαν το θεό-ήλιο Βαάλ, οι Πέρσες λάτρευαν τη γέννηση του Αήττητου-ήλιου και θεού Μίθρα Βασιλιά, ενώ οι Βραχμάνοι στην γέννηση του ψάλλουν: «Εγέρσου ω βασιλιά του κόσμου, έλα σε μας από τις σκηνές σου».

Βέβαια πολλές από τις παραδόσεις συνδέονται με τα Χριστούγεννα (ανταλλαγή δώρων, στολισμοί, κάλαντα, Χριστουγεννιάτικο δέντρο κλπ.) που έχουν τις ρίζες τους σε παλαιότερες θρησκείες.

Στο βιβλίο του «Οι δώδεκα μήνες του έτους και οι κυριώτεροι εορταί των», ο Φίλιππος Βρεττάκος αναφέρει: «...Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο συμβολίζει την αιωνιότητα της ζωής, διότι γηράσκει και δεν χάνει τη νεότητά του.....». Ας αφήσουμε να μας παρασύρει το πνεύμα των Χριστουγέννων, ας αφήσουμε τις ψυχές μας να πλημμυρίσουν από χαρμόσινα μηνύματα και αγάπη, ανεξαρτήτως της προέλευσης των εθίμων.....

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ !!!

Πηγές : Ιστορία του Ελληνικού Έθνους – Μουσείο Ακρόπολης- Λεξικό Σούδας – Πυανέψια, 2,1 Πλουτάρχου Βίοι Παράλληλοι, Θησεύς, κεφ. 22.4.Αθήναιου Δειπνοσοφισταί, Βιβλίο Θ', 408a Dictionnaire Grec Ancien –Français Αριστοφάνους Ιππείς, στ. 729. επεξεργασία κώδικα] August Mommsen (1898). «Feste der Stadt Athen im Altertum, geordnet nach attischem Kalender» (στα Γερμανικά). B. G. Teubner Parke, H.W. (1977). «ch. 5» (στα αγγλικά). Festivals of the Athenians. Aspects of Greek & Roman Life Series. London: Cornell University Press, σελ. 1281. ISBN 0801410541. Διαδικτυακές, ελληνικό αρχείο. Κατευθύνσεις –υποδείξεις, παροχή έντυπου υλικού : Αρχαιολόγος Κωνσταντίνος Αντωνόπουλος

Μια Μάχη στην καρδιά της απελευθέρωσης

Του Διονυσίου Α. Τσελέντη
Δικηγόρου Πειραιά

Στην αίθουσα της Δημοτικής Πινακοθήκης Πειραιά φιλοξενήθηκε πρόσφατα μια σημαντική έκθεση στα πλαίσια των εκδηλώσεων για την απελευθέρωση της Αθήνας από τη Γερμανική κατοχή με το τίτλο <12 Οκτωβρίου 1944. Η Αθήνα ελεύθερη>.

Η έκθεση περιελάμβανε 14 αντιπροσωπευτικές ιστορίες αντίστασης από τις χιλιάδες παρόμοιες που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της κατοχής. Από τις ιστορίες αυτές αναδείχθηκε ο κεντρικός ρόλος που διαδραμάτισαν άτομα και ομάδες αντίστασης διαφορετικών κοινωνικών και ιδεολογικών καταβολών, διαφορετικής ηλικίας και φύλου.

Οι ιστορίες αυτές σκιαγραφούν την αντιστασιακή δράση εργατών/τριών φοιτητών/τριών, της νεολαίας, των γυναικών, των αναπήρων του Αλβανικού Μετώπου, των Μικρασιατικών προσφύγων όπως και το δράμα και τη τύχη των φυλακισμένων και εκτοπισμένων αριστερών της δικτατορίας του Μεταξά.

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών διοργανώθηκε από το Ιστορικό Αρχείο της ΔΕΗ ημερίδα για μια σημαντική μάχη που έλαβε χώρα στη συνοικία του Πειραιά το Κερατσίνι γνωστή ως *Μάχη της Ηλεκτρικής*.

Η ιδιαιτερότητα της μάχης αυτής είναι ότι έλαβε χώρα στη καρδιά της απελευθέρωσης. Ενώ οι Γερμανοί εγκατέλειπαν την Αθήνα στις 12 Οκτωβρίου του 1944, ο Πειραιάς δεν είχε την ίδια τύχη. Τη στιγμή που ο λαός της πρωτεύουσας πανηγύριζε την απελευθέρωση του, ο Πειραιάς συγκλονιζόταν από τρομερές εκρήξεις. Οι Γερμανοί είχαν θέσει σε

εφαρμογή το ευρύτερο σχέδιο καταστροφών για τις περιοχές από τις οποίες υποχωρούσαν.

Παρά τις αλληλεπλήθην διαπραγματεύσεις οι κατακτητές είχαν σχεδιάσει μεθοδικά τη καταστροφή της πειραιικής ζώνης. Προχώρησαν σε συντεταγμένες ανατινάξεις σε λιμενικές εγκαταστάσεις, εργοστάσια και άλλες σημαντικές υποδομές.

Την 12^η Οκτωβρίου γύρω στις 8 το πρωί οι Γερμανοί αποσύρουν από το συνοικισμό της Ευγένειας τα πυροβόλα, τα αντιαεροπορικά τηλεβόλα και όλο το πολεμικό υλικό τους. Ο λοχαγός των ανταρτών του ΕΛΑΣ του Λόχου Ευγένειας αναφέρει στο Ι Τάγμα την αποχώρηση των Γερμανών και στέλνει περίπου εκ τριών αγωνιστών για τη κατάληψη των πυροβολίων και την εκκαθάριση των εκεί θέσεων. Όμως κατά τις 10:30 μια κούρσα γερμανική πλήρης στρατιωτών καλώς εξοπλισμένων περνά από το συνοικισμό και κατευθύνεται προς την Ηλεκτρική Εταιρεία. Οι Γερμανοί αντιλαμβάνονται τη παρουσία των τριών αγωνιστών και αφού τους αιχμαλωτίζουν τους οδηγούν στο Κεντρικό Σταθμό Αγίου Γεωργίου.

Αμέσως το Ι Τάγμα κινητοποιεί τους Λόχους Ευγένειας, Ταμπουρίων, Δραπετσώνας και Αμφιάλης οι οποίοι καταλαμβάνουν θέσεις γύρω από το εργοστάσιο της Ηλεκτρικής και προειδοποιούν τους Γερμανούς για την άμεση απελευθέρωση των κρατουμένων.

Ενώ οι διαπραγματεύσεις είναι σε εξέλιξη μια ομάδα από 30 Γερμανούς ποδηλάτες προερχόμενοι από το εργοστάσιο της Κοπής, το οποίο επίσης σχεδίαζαν να ανατινάξουν, κατευθύνονται στην Ηλε-

κτρική πυροβολώντας. Οι δυνάμεις των ανταρτών ανταποδίδουν τα πυρά και η συμπλοκή γενικεύεται. Οι Γερμανοί καθιλώνονται και απελευθερώνουν τελικά τους αιχμάλωτους αντάρτες. Στη συμπλοκή αυτή έπεσαν οι πρώτοι μαχητές της Ηλεκτρικής.

Η Γερμανική Φρουρά ύστερα από συνεννοήσεις εγκαταλείπει την Ηλεκτρική περί ώρα 18.00 έχοντας όμως σχεδιάσει την ανατίναξη της. Μόλις ακούγεται η πρώτη έκρηξη από την υπονόμηση των αγωγών θαλάσσιου ύδατος ο μηχανικός του εργοστασίου Μιχάλης Κάτσενος κόβει το καλώδιο ανατίναξης στο στρόβιλο Νο4. Δεν προλαβαίνει όμως να αποκόψει τα δύο τελευταία. Οι ζημιές είναι πε-

ριωρισμένες. Το εργοστάσιο τίθεται πάλι σε λειτουργία. Το Ι Τάγμα εγκαθιστά στο σταθμό τη δική του Φρουρά με επικεφαλής τον Αντώνη Καλαποθάκο, εργάτη του εργοστασίου. Η Φρουρά ενισχύεται με προσωπικό του Σταθμού και με πυρομαχικά.

Ξημερώματα της επομένης γύρω στις 4:30 ανατινάσσεται από τους Γερμανούς η Shell. Το ειδικό τμήμα ανατινάξεων του γερμανικού στρατού με 56 άνδρες, τρία φορτηγά και δύο αυτοκίνητα, φεύγει από τις φλεγόμενες εγκαταστάσεις και πλησιάζει το εργοστάσιο στις 5:30. Το Ι Τάγμα διατάσει πυρ. Σε απόσταση 60 μέτρων από την Ηλεκτρική οι δύο διμοιρίες βάλλουν κατά των Γερμανών, συγχρόνως με τη Φρουρά του εργοστασίου. Οι Γερμανοί αιφνιδιάζονται και καθιλώνονται χωρίς να προλάβουν να τάξουν σε θέση μάχης τον οπλισμό τους. Μετρούν πολλές απώλειες. Ταυτόχρονα ένα οπλοπολυβόλο από το λόφο του Αγίου Γεωργίου και δύο

αυτόματα από τις κορυφές του συνοικισμού της Ευγένειας βάλλουν κατά των Γερμανών διευκολύνοντας τμήματα μαχητών να πλησιάσουν τον εχθρό. Μετά από τριώρη μάχη αγωνιστές διεισδύουν στη μάντρα του εργοστασίου ΕΛΕΜ, πού βρίσκεται στα νώτα του εχθρού, φθάνουν κοντά σε θέση ρίψης χειροβομβίδας. Οι Γερμανοί πλέον είναι περικυκλωμένοι και παραδίδονται.

Οι απώλειες του εχθρού ήταν 11 νεκροί, 21 τραυματίες και 24 αιχμάλωτοι. Από τους υπερασπιστές της Ηλεκτρικής έπεσαν 11 αγωνιστές, μεταξύ των οποίων 3 εργαζόμενοι της ΗΕΑΠ.

Η νίκη της Ηλεκτρικής ήταν σημαντική αφού εξασφαλίσθηκαν η ηλεκτροδότηση της πρωτεύουσας, η λειτουργία του λιμανιού και των εργοστασίων και η κίνηση του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου. Επιπλέον με την συντριβή του ειδικού τμήματος ανατινάξεων του γερμανικού στρατού απετράπησαν αλυσιδωτές καταστροφές στη θέση αυτή. Δεν θα κινδύνευε μόνο ο ίδιος ο σταθμός Αγίου Γεωργίου αλλά και οι παρακείμενοι Μύλοι, το λιμάνι του Κερατσινίου και άλλες ακόμη εγκαταστάσεις στην ευρύτερη περιοχή.

Τιμώντας τους υπερασπιστές της Ηλεκτρικής πού με αυταπάρνηση διέσωσαν το κεντρικό εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της πρωτεύουσας, η ΗΕΑΠ ανέθεσε στο γλύπτη Χρήστο Καπράλλο (1909-1993) τη δημιουργία του *Μνημείου Πεσόντων στη Μάχη της Ηλεκτρικής*, το οποίο τοποθετήθηκε στο Σταθμό του Κερατσινίου το 1948. Πρότυπο για το γλύπτη ήταν το αρχαίο ανάγλυφο του *Οπλιτοδρόμου* (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο). Το *Μνημείο* βρίσκεται στο τόπο της Μάχης και φέρει εγχάρακτα τα ονόματα των 11 νεκρών μαχητών.

ΠΗΓΕΣ

Ιστορικό Αρχείο ΔΕΗ

Επετειακό Λεύκωμα

14 Ιστορίες Αντίστασης

Απαρίθμησης καταστροφής πολιτιστικών θησαυρών της Ελλάδος

Β.- Αρχαιολογικών χώρων

Του Μιχάλη Βλάχου
επιτ. Δικηγόρου

1.- Ας αρχίσουμε με ένα Πειραιϊκό θέμα, την ταφή του μεγάλου θεάτρου του Αρχαίου Πειραιώς .

Το μεγάλο θέατρο του Πειραιώς έκειτο στη δυτική πλευρά του λόφου της Καστέλλας, τον Προφήτη Ηλία, δηλαδή της αρχαίας Μουνυχίας και το κοίλιον του έβλεπε προς την πόλη του Πειραιώς τη Ζέα, τον Κεντρικό λιμένα και προς την νήσο Σαλαμίνα. Έτσι σ' όποιο θεατρικό έργο αναφέρετο η ναυμαχία της Σαλαμίνας, το νησί ευρίσκετο εμπρός στα μάτια των θεατών της σχετικής παραστάσεως.

Το θέατρο ευρίσκετο στο χώρο που έχει ανεγερθή το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, στην ενορία του Ι. Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, σε μια συνοικία που σήμερα έχει καταληφθή από διάφορα άσχετα πολυώροφα κτίρια που τίποτε δεν φανερώνουν από την ύπαρξη του αρχαίου θεάτρου.

2.- Η ματαίωση της διανοίξεως και ανασκαφής του Δημοσίου Σήματος των Αθηνών.

Το 1967 με την επικράτησι της Δικτατορίας συνεκλήθη Πανελλήνιον Συνέδριον με σκοπό και αντικείμενο την ανασκαφή και αποκάθλυσι του Δημοσίου Σήματος των Αθηνών.

Ως γνωστόν κατά την αρχαία Ελληνικήν, Σήμα σημαίνει Τάφος, νεκροταφείον.

Το Δημόσιον Σήμα των Αθηνών ήτο χώρος ταφής των διασήμων Αθηναίων: Σόλων, Περικλής, Ευριπίδης και λοιποί.

Απετελείτο από μια ληωφόρο μήκους ενός χιλιομέ-

τρου και πλάτους τριάντα μέτρων, η οποία άρχιζε από το αρχαίον Νεκροταφείον του Κεραμεικού και συγκεκριμένως από την επί της σημερινής οδού Πειραιώς εκκλησίαν της Αγίας Τριάδος και κατέληγε στην Ακαδημίαν Πλάτωνος. Εκατέρωθεν της οδού ευρίσκοντο, ως είπαμε, οι τάφοι των διασήμων Αθηναίων. Εισηγητής της αποδοχής η μη της διανοίξεως και ανασκαφής ητο ο επί της Δικτατορίας ορισθείς Γενικός Έφορος Αρχαιοτήτων Ελλάδος.

Ο διακεκριμένος καθηγητής της Προϊστορικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και καθηγητής μου ο Σπυρίδων Μαρινάτος.

Όλοι αναμέναμε θετικήν εισήγησιν αλλή διεψεύθημεν. Δυστυχώς ο Καθηγητής εισηγήθη την απόρριψιν της διανοίξεως του Δημοσίου Σήματος και η εισήγησίς του έγινε δεκτή από τις Αρχές. Ισχυρίζετο ότι δεν θα ευρεθούν τάφοι και αν ευρεθούν δεν θα

ταυτοποιηθούν.

Ελήχθη ότι έκανε την αρνητική εισήγηση ελπίζοντας ότι θα του δοθή προς ανασκαφή η προϊστορική Ακρόπολις της Καδμείας Θηβών. Όμως διεψεύθη διότι ο της Δικτατορικής τριανδρίας Μακαρέζος, ρουμελιώτης την καταγωγή, αντέδρασε υπερασπίζων τα συμφέροντα συμπατριωτών των οικοπεδούχων και εματαιώσε την απαλλοτριώσιν και επιστημονική ανασκαφή της Καδμείας.

Στον Σπυρίδωνα Μαρινάτο προς παρηγορίαν του εδόθη η ανασκαφή της αρχαίας θήρας-Σαντορίνης, για την οποίαν ο καθηγητής εδίδασκε την θεωρίαν ότι εκ της εκρήξεως του Ηφαιστείου της Σαντορίνης είχαν δημιουργηθή παλιρροϊκά κύματα τα οποία συν τοις άλλοις έφθασαν και στην Αίγυπτο προκαλέσαντα τις γνωστές δέκα πληγές των Φαραώ.

Κατά την διενέργεια των ανασκαφών της Σαντορίνης ο καθηγητής Σπ. Μαρινάτος επέβληπε το όλον πεδίο των εργασιών καθήμενος σε μια πολυθρόνα στημένη επί υψηλού βράχου. Έπεσε από τον βράχον που εκάθητο και εφονεύθη.

3.- Καταστροφή της Ακροπόλεως των Θηβών Καδμείας.

Η Ακρόπολις της Καδμείας αντί να διατηρηθή και ανασκαφή, αντί να σωθή, οικοδομήθηκε με την ανέγερσι πολυκατοικιών και άλλων κτισμάτων, με συνέπειαν η Ελλάς να χάση μίαν λαμπρήν ακρόπολιν, μιαν ακόμη διάσημη Κνωσσό στο κέντρο της Βοιωτίας. Φανατικός φίλος της ατομικής ιδιοκτησίας κάποιος στρατιωτικός επαίρετο ότι κατά το δίκαιον της ατομικής ιδιοκτησίας έκτιζεν επί των αρχιτεκτονικών καταλοίπων των προϊστορικών Θηβών αδιαφορών για την τύχη των.

Μοναδική μας παρηγορία είναι ο εκ της οικοδομήσεως του χώρου πλούτος των προϊστορικών αρχαιολογικών ευρημάτων τα οποία στολίζουν σήμερα το εξαιρετον Αρχαιολογικόν Μουσείον Θηβών τα οποία το καθιστούν ένα εκ των καλύτερων της Ελλάδος όπως το απολαμβάνομεν από τον εκδοθέντα και κυκλοφορούντα θαυμάσιον Οδηγό του.

4.-Καταστροφή Ακροπόλεως Ελευσίνος.

Ολόκληρη η Ακρόπολις της αρχαίας Ελευσίνος κατεσκάφη από τις Βιομηχανίες τσιμέντου και τσιμεντοποιήθηκε.

5.- Μήπως θα έπρεπε να αναστηλώσουμε τουλάχιστον τα Μεγάλα Προπύλαια του Τελεστηρίου της Ελευσίνος, τα οποία είναι λαμπρόν αντίγραφον των Προπυλαίων της Ακροπόλεως Αθηνών, όπως και η εις το Βερολίνο Πύλη του Βρανδεμβούργου, που στολίζει την πόλιν.

6.- Μήπως όμως ελησμονήσαμε και το εν Πειραιεί Σηράγγειον.

Την υπόγειον Σήραγγα που συνέδεε την κορυφήν του λόφου της Μουνυχίας, στον Προφήτη Ηλία Καστέλλας με την ακτήν βοτσαλάκια η Παρασκευά.

7.- Μήπως θα μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε τις αρχαιότητες της Τερψιθέας Πειραιώς και να καταστήσομεν επισκέψιμον την εκεί μεγάλην δεξαμενήν υδρεύσεως της πόλεως; Και να κάνωμεν έτσι γνωστό το λαμπρόν σύστημα υδρεύσεως του Πειραιώς, ο οποίος εστερείτο ιδίων πηγών ύδατος.

8.-Μήπως, όπως την Στοάν Αττάλου, θα έπρεπε να αναστηλώσουμε, ανοικοδομήσομε πλήρως και την Μεσαίαν Στοάν της Αρχαίας Αγοράς των Αθηνών, ώστε να έχομε μία πλήρη και ολοκληρωμένη άποψη του εκεί αρχαιολογικού χώρου.

9.-θα πρέπει να αναστηλώσομε και αποκαταστήσομε πλήρως τα δύο διαζώματα του θεάτρου του Διονύσου, του αρχαιότερου θεάτρου του κόσμου. Του θεάτρου όπου παρεστάθησαν και ακούστηκαν τα αριστουργήματα των Μεγάλων Τραγικών Αισχύλου, Σοφοκλέους, Ευριπίδου ως και οι κωμωδίες του Αριστοφάνους. Του θεάτρου που έδωσε σε όλον τον κόσμον την λέξιν ΘΕΑΤΡΟΝ, παγκόσμιον πλέον λέξι, αλλιά και την λέξιν ορχήστρα (orchestra), χορός (coro) και άλλες.

10.- Μήπως ανασκάπτοντας και αποκαλύπτοντας το Ωδείον του Περικλέους και προβάλλοντας το Ωδείον Αγρίππα στην Αρχαίαν Αγοράν Αθηνών, μαζί με το Ωδείον Ηρώδου του Αττικού, να προβάλλομεν όλα τα Ωδεία που έδωσαν στον κόσμον την λέξιν ΜΟΥΣΙΚΗ.-

ΛΙΣΤΑ ΣΧΕΔΙΩΝ – ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2018

Κάθε που νυχτώνει, η ποίηση
καλεί προσκλητήριο
των ζωντανών – νεκρών,
άλλοτε στον σταθμό,
μη σας φανεί παράξενο,
στους σταθμούς, η ζωή έχει πάντα ένα λόγο ν' αλλάξει,
κι άλλοτε, κάτω απ' τη γέφυρα,
αυτή πούχει πάψει πια από καιρό να μας ενώνει.
Είναι όλοι εκεί,
βουβοί, παγωμένοι κι ασάλευτοι,
καπνίζοντας
με βλέμμα αδειανό
λασπωμένα αποσιγάρα.
Οι ζωντανοί κοιμούνται, όπως γινόνταν πάντα,
αγκαλιά μ' ένα άλλοθι,
μια γυναίκα,
ή μια λίστα σχεδίων για το μέλλον στο προσκέφαλο.
Κι εμένα η καρδιά μου σφίγγεται ολοένα
και περισσότερο
γιατί όσο κι αν έψαξα
δεν βρήκα ούτ' ένα άλλοθι να μου ταιριάζει,
καμιά γυναίκα δεν με ζέστανε,
γιατί χτες βράδυ τα μεσάνυχτα
περνώντας έξω απ' τον σταθμό,
σας κοίταξα κατάματα
κι ένοιωσα τόσο άβουλος, τόσο φτηνός και τόσο ανίκανος
που έσκισα εκεί, μπροστά σ' όλους σας
τη λίστα μου
σε χίλια κομμάτια.-

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ & ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Για όλα είναι, λέει, τελικά, θέμα χρόνου, παραγραφής.
Όπως παραγράφεται η ζωή μας μέρα με τη μέρα.
Βάζουμε προθεσμίες και τις χάνουμε
κι οι δικογραφίες συσσωρεύονται το ίδιο και τα λάθη μας.
Με τα κιτρινισμένα φύλλα τους αιωρούνται οι ψυχές μας,
τις ξεφυλλίζουν κάποιοι δικαστές, έτσι αόριστα,
ανοίγουνε βιβλία, μελετάνε τους παλιότερους,
κάποτε αποφασίζουν, αδιάφορα,
άλλοι κυττώντας στον καθρέφτη το είδωλό τους,
άλλοι ρίχνοντας ένα τυχαίο βλέμμα απ' το παράθυρο στο δρόμο,
γραμματείς βάζουν σκληρές σφραγίδες, σαν επαγγελματίες, λόγου χάρη,
«Τίτλος Εκτελεστός και Αμετάκλητος».
Παρ' όλα αυτά η ζωή μας μέρα με τη μέρα παραγράφεται.
Κι είναι στ' αλήθεια θλιβερά τα αρχεία των δικών
ίσως γιατί πλανιούνται στον αέρα
πάνου από τ' άχρηστα χαρτιά και τα ευρητήρια
όλες εκείνες οι νεκρές επιθυμίες.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΣΗΦΕΛΛΗΣ

Επιτροπή Πολιτιστικών & Μορφωτικών Εκδηλώσεων

Υπεύθυνος: Παναγιώτα Μπουρλετίδου

Μέλη: Ισμήνη Ζώρζου, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Αθηνά Σταμελάκη, Ηλίας Τζιτζικιάκης, Δημήτριος Φουφόπουλος.

Επιτροπή Φορολογικών-Ασφαλιστικών θεμάτων

Υπεύθυνος: Κων/νος Τσαγκαρόπουλος

Μέλη: Αργύρης Δήμοβιτς, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Μαρία Σταματογιάννη, Ματθαίος Τριαντάφυλλος.

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ»

Υπεύθυνος: Ηλίας Τζιτζικιάκης

Μέλη: Ιωάννης Αβραμίδης, Ευαγγελία Αποστολίδου, Μιχάλης Βλάχος, Ιωάννης Βούτας, Ιωάννα Γεωργούλια, Στέλλα Δερμιτζάκη, Ισμήνη Ζώρζου, Λεωνίδας Καρδαράς, Βασιλική Κατσαγώνη, Απόστολος Κόντος, Πέτρος Λακούτσας, Κων/νος Μάναλης, Θεόδωρος Μιχαλακάκος, Αριστείδης Μπαλάσκας, Νικολέτα Μπενετάτου, Γεώργιος Πατεστής, Ελένη Πατρικοπούλου, Δημήτρης Πιστικός, Διονύσιος Πλέσσας, Όλγα Σαββίδου, Σταυρούλα Σαλπέα, Θεόδωρος Σιούφας, Κων/νος Σταθακόπουλος, Ιωάννης Τιμαγένης, Κυριακή Τσαγκαράκη, Διονύσιος Τσελέντης, Ευάγγελος Τσουρούλης, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή, Γεώργιος Χηούπης.

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ»

Υπεύθυνος: Παναγιώτης Πετρόπουλος

Μέλη: Ευάγγελος Αναγνώστου, Χριστίνα Βαθειά, Χρήστος Γεωργακόπουλος, Ελένη Δαμαλίδου, Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Ιωάννης Δόμβρος, Ιωάννα Ζαφειροπούλου, Ηλίας Κηλάπας, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Αγγελική Λαλούση, Κων/νος Λαμπράκης, Ιωάννης Μέξης, Θεμιστοκλής Μερσίνης, Ειρήνη Μουγιάκου, Αριστομένης Μπαλάσκας, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Ιωάννης Πιτσιρικός, Δημήτριος Ραπτάκης, Γεώργιος Σίμος, Γεώργιος Σκορίνης, Ιωάννης Τιμαγένης, Χρήστος Τιμαγένης, Στυλιανή Τσάκωνα, Φωτεινή Τσουκαλιά, Στέφανος Φακής, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή, Γεώργιος Χηωρός.

Επιτροπή Βιβλιοθήκης

Υπεύθυνος: Κυριάκος Καρυδάς

Μέλη: Στέλλα Δερμιτζάκη, Ισμήνη Ζώρζου, Μαρίνα Ταβουλάρη, Ηλίας Τζιτζικιάκης.

Επιτροπή Κοινοτικών Δικηγόρων (Π.Δ. 152/2000)

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καραμιζάρης

Μέλη: Λάζαρος Γιατράκος, Ηλίας Ποιλάλης, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Αναπληρωματικά μέλη: Γεώργιος Μιχαηλίδης, Αθηνά Σταμελάκη.

